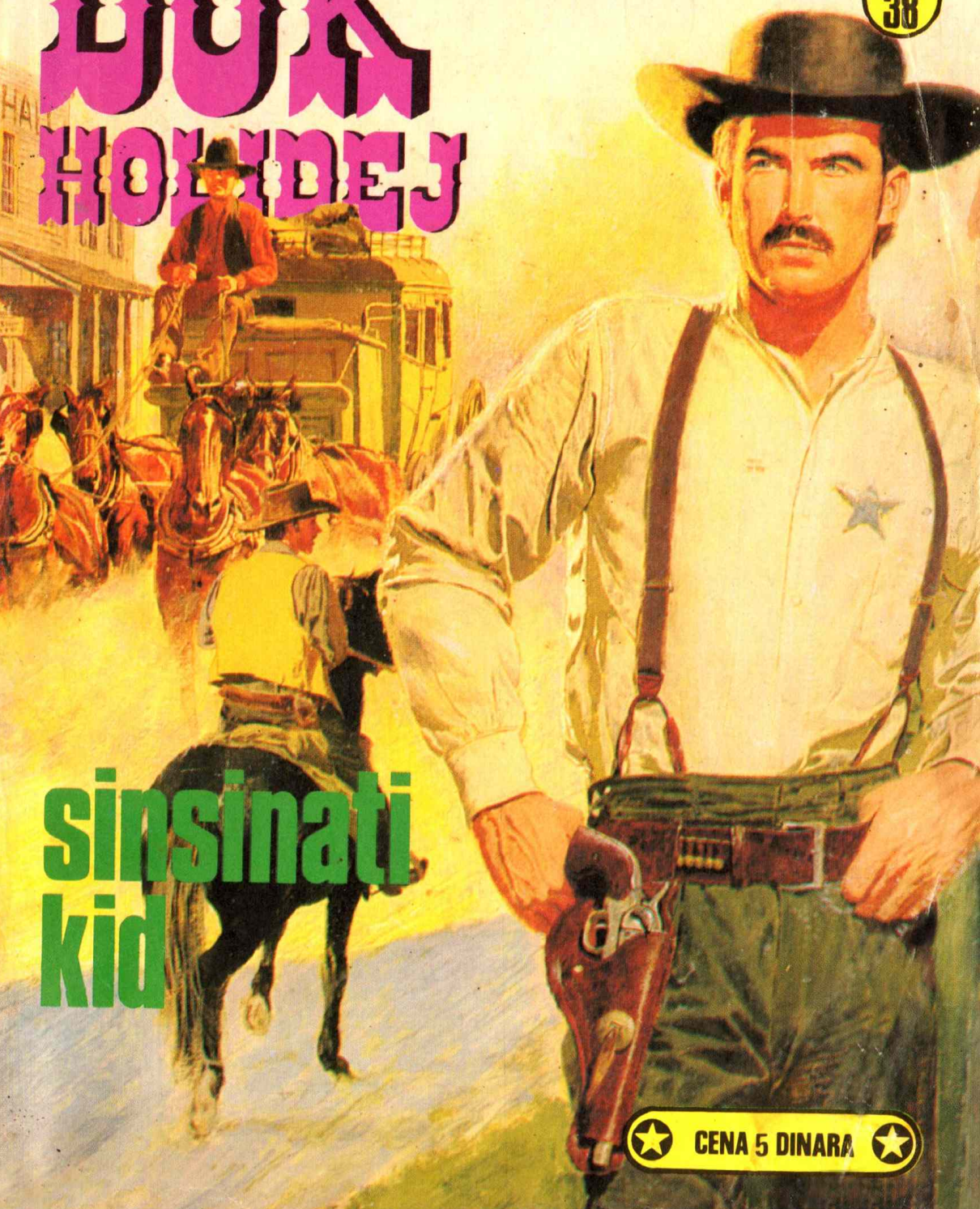

DOX HOLIDEJ

broj
38

sinsinati
kid

★ CENA 5 DINARA ★

Frenk Larami

Sinsinati Kid

Čovek je razjareno zamahnuo dugim bičem prema suvonjavom, koštunjavom dečaku koji je skupio ramena očekujući udarac.

— Prokleta kopile! — zauriao je.

Vazduh je zazviždao, dečak je odskočio u stranu i za dlaku izbegao surovi dodir upletene kože.

Kao razbešnjena zmija praćaknuo se bič u prašini i ponovo uzdigao za novi prasak.

— Ubiću te! — kreštao je čovek.

Zapadna četvrt u Sinsinatiju odjekivala je od tog glasa.

Ljudi na ulici bi samo za trenutak zastali, odmahnuili glavom i krenuli dalje.

To nije bilo ništa novo.

Klemi Svejnu nije bilo prvi put da se tako obračunava sa svojim pastorkom, Ripom Olsonom.

Dečak je imao sedamnaest godina, bio je prilično visok i žilav uprkos neuhranjenosti. Imao je na se-

bi izbledelu crvenkastu potkošulju, plave pantalone s iskrzanim nogavicama blizu kolena i tregere.

Bio je bos, uprljan, posut prašinom i znojem, ali blistavog pogleda.

Koža mu je bila bakarne boje, od glave do pete. Na krajevima dugih ruku počivale su prilično velike i žuljevite šake. Lice Ripa Olsona više je ličilo na potomke Indijanaca iz Floride nego na pripadnika bele rase u Sinsinatiju, na granici između Ohaja i Indijane.

Ulubljeni šešir sa vijugavim obodom nalazio mu se slepljen na du-

goj, neurednoj slamnatoj kosi. Prčav nos i ispupčene jagodice dobijali su novu kožu, pošto se prva skidala posle naglog sunčanja.

Bič je ponovo zasekao usijani vazduh i, ovoga puta, potkačio momčića po nogama.

Bio je to udarac od koga se su-novratio na tle, bolno grčeći, lice, ali ne puštajući glasa.

Klemi Svejn je zlorado zakoračio napred, spreman da dokusuri svog pastorka.

— Mene više nećeš pokrasti, prokletniče! — zagrmio je i podigao ruku.

Olson se neverovatno hitro sklonio na zemlji, a onda podigao na noge. Iznenada je otvorio usta i drsko se isplazio prema svom očuhu.

Svejn je za trenutak zanemao.

Neko sa strane se nasmejao.

Ovakvoj drskosti se nije nadao. To ga je razbesnelo još više. Obmotao je bič još dva puta oko šake i uvukao glavu u ramena kao bik pred napad.

— Ubiću te! — zaškripao je, skoro nečujno.

Rip baci pogled prema kući. Majke nije bilo na vratima da mu pomogne. Verovatno ju je divljak za ključao ili ošamutio da mu ne bi smetala.

Dečakove oči sjaktile su mržnjom.

To prokleta lice godinama je gledao. U početku s antipatijom, kasnije s otvorenom mržnjom i nepoštovanjem. Majka se preudala, ali on i očuh se nisu voleli nikada. Ništa ih nije moglo zbližiti, niti je Rip ikada mogao da shvati zbog

čega se žena, kao njegova majka, udala za takvog tipa.

Oca se sećao kao u magli. Visok, snažan, bradat... retko je dolazio, retko ga je uzimao u ruke. Zatim je jednoga dana nestao.

Rip je tada imao devet godina.

Rekli su mu da je otišao na dalek put.

Neki su mu govorili da je mrtav. Drugi su ga uveravali da ga traži zakon i da se krije.

Zatim je majka, iz Čilikota, gde su živeli, otišla za Sinsinati.

Za Klemija Svejna, bogatog trgovca krznom i konjima.

Svejn je dobavljaio skupocene pri merke od lovaca s Iri jezera, transportovao ih za desetostruko veću cenu u Nju Orliens a odatle te firma „Michigan“ izvozila čak za Evropu.

Što se tiče konja, njih je držao u posebnom koralu dve milje severno od grada. Prodavao ih je bogatijim građanima za otmene dvokolice i uvežbavao za trke, koje su bile omiljene na Istoku.

Sinsinati je bio grad koji nije trpeo miris balege i krzna, a Klemi Svejn je upravo tako mirisao. Pa ipak, njegov novac nije bio gori od ostalog. Trpeli su ga i podsmevali mu se iza leđa.

Rita Olson je brzo pronašla Svejna. Udala se odmah, četiri nedelje posle dolaska na obale reke Ohajo.

Nije izgledala nimalo srećnija.

Rip Olson se slabo razumevao u te stvari. A kada je Svejn počeo da ga tera na najprljavije poslove i da ga tuče, dečak se pobunio.

Prvo bičevanje doživio je kada je upropastio tovar krzna na putu za Nju Albani. Umesto da ga čuva i drži stalno na oku, Rip se udaljio da posmatra ukrcavanje neke pozorišne trupe. A za to vreme, krzna su nestala!

Posle toga je više bio na dokovima i obali, nego u postelji.

Majka nije imala velikog uticaja na trgovca i sve češće se povlačila u sebe, plakala i kopnila.

Zatim je i sama počela da dobija udarce.

Rip Olson se nekoliko puta zaklinjao da će ga ubiti, ali je uvek priznavao sebi da je kukavica. Jedino rešenje bilo je da pobjegne.

Bilo kuda!

Prolaznici u Zapadnoj četvri najzad su shvatili da Svejn nije u uobičajenom besu. Izgledao je ubilački.

A dečak je samo ukrao dva dolara, kako bi kupio neke iznošene čizme kod Morganove taverne.

Bio je uhvaćen na delu, ali je uspeo da se izmigolji iz Svejnovih šaka i klisne napolje.

Trgovac ga je sustizao, nošen besom i zloradošću.

Najzad je imao razloga da derana nauči pameti jednom za svagda.

Ali, Rip nije čekao da mu se bič spušta na leđa. Jednom ga je osetio žestoko i više nikada.

Pružio je svoje duge noge i odskakutao niz ulicu.

Njegov očiuh više nije imao daha da ga stigne.

— Prokleta propalice! — mlatao je Svejn bičem, posrećući. —

Držite lopova! Pokrao me je. Gde je šerif? Treba ga obesiti!...

Rip Olson zastade za trenutak i pljunu u pravcu Svejna.

— Ne vraćaj se više! — urlao je trgovac. — Inače ću te ubiti!

Dečak je podigao ruku i zapretio prema očiuhu.

— I ja ću tebe — promrmljao je kroz zube. — Jednog dana...

Svejn je i dalje nešto vikao, ali ga Rip više nije slušao.

Vukući bosa noge kroz prašinu Zapadne četvrti, uputio se na južni deo obale, gde se završavao red kuća i nastavljala se rečna obala prekrivena rastinjem, vrbama i peščanim spurodovima.

Na drugoj obali nalazile su se šume, odakle je pucala ravnica skoro do samog Njuporta.

Najbolje se osećao kad nije video gradske kuće. Ni drum koji spaja Sinsinati sa Hemiltonom.

Noge su mu upadale u usijani rečni pesak sve dok se preko stopala nisu razlili prvi talasići zamućene vode.

Rip Olson skide svoj šešir, saze se, dohvati u njega vodu i sve to izruči na glavu.

Onda se uputio prema zelenilu, nešto kosije; dugo, krivudavo i isprepletano korenje drveća i vrba izbijało je iz zemlje kraj reke i ponovo se zakopavalo na uzvišenju, odakle su se granala stabla.

Tu kao da nije dopiralo sunce.

Bilo je to mesto gde bi se obično sastajali on i Kris Horik.

To je bio Bakalinov sin, Ripovih godina ali nešto manji i slabiji.

Njih dvojica bi tu, u popodneva,

pecali, razgovarali, o koječemu, ali najviše o zemlji s one strane Misisipija. Putnici sa Zapada donosili su sijaset strašnih priča o ljudima između Kanzasa i Kalifornije. Bio je to sasvim drugi svet, baš onakav kakav je njemu odgovarao: bez uštogljenih kaputa, kravata, uštirkanih kragi, ispeglatih pantalona... Ovde se samo šerif nosio kolt o pojasu. Ostali su ga se klonili ili prezirali.

Poneki kockar bi imao u unutrašnjem džepu mali „deringer“ ali više kao ukras nego potrebu.

Ovde, u Sinsinatiiju, kockalo se u velike pare i niko se nije ljutio ako izgubi. Profesionalni kockari nisu imali razloga da bestidno varaju, jer bogati skorojevići lako su davali dolare samo da bi pokazali koliko su moćni čim plaćaju i onda kada u rukama imaju jedva dva kralja.

Rip Olson leže na travu, natmuren i mrzovoljan. Na gležnjevima se ocrtavao trag biča: koža je pomodrela i podlila se krvlju.

Nedaleko, oglasio se cvrkut ptice.

Olson uzvratiti istim zvukom.

Tada se pojavi nasmejano lice Kriša Horika.

II

Horik je nasuprot Olsonu bio tipičan gradski momčić: kaput od lakog štofa, bela košulja, polucilinder, izglancane čizme i bela ramica na gornjem džepiću.

Bucmasto, pegavo lice smejućilo se na Ripa i očima i ustima.

Svejnov pastorač izgledao je upravo onako kako bi Horik voleo da izgleda.

Ali, nije mu se dalo. Otac ga je predao u ruke udovici Dersiti, a ova je pazila na svaki njegov korak.

Mladi Kris je morao da bude najčistiji, najuredniji, najelegantniji od svojih vršnjaka u Zapadnoj četvrti, a možda i u celom Sinsinatiiju.

Ako bi nekim slučajem hteo da prekrši to pravilo, čekala ga je strašna kazna kod kuće: gladovanje od jednog dana i šiba po golom mesu.

Olson s time nije imao problema.

Svejn mu je kupio samo najneophodnije da ima. Ostalo se podrazumevalo: preko leta je išao bos, u jednoj odeći u kojoj se i sada nalazio, a preko zime su mu navlačili neki stari kožuh i čizme veće za tri broja.

Kris Horik je pogledao i Ripove noge i skupio usta.

— Opet te je bičem, a?

Olson je klimnuo glavom.

Više nije ni obraćao pažnju na Horikovu uštogljenost: jednostavno se navikao na to. Bakalinov sin je želeo njegovo društvo i stvari su tako stajale. S druge strane, mamiak je bio dosta dobar i simpatičan, uprkos tome što je spolja delovao kao dobro uhranjena mamina maza.

Horik je izabrao jednu granu i seo na nju.

Onda se osvrnuo okolo, kao da proverava ima li u blizini neko ču-

do slično udovici Dersiti. Zatim je s olakšanjem skinuo kaput i otkopčao dugme na košulji.

— Video sam te da si krenuo ovamo — kazao je Kris. — Šta si sada skrivio?

— Ukrao sam dva dolara — pro-mrmlja Rip.

— Za one čizme?

— Tačno! Majka mu je prvo tražila, ali on samo što nije eksplo-dirao.

— Ne razumem...

— Ni ja. Matora hulja pliva u dolarima, a majku drži kao sluškinju. Da ne pričam o meni. Znaš šta još ne razumem, Krise?

— Šta?

— Zašto moja majka ostaje kraj njega? Zašto je, uopšte, došla u Sinsinati, kad nam je u Čilikutu bilo mnogo bolje? Nikako to ne razumem. A ona neće da mi kaže...

— Stariji uvek imaju neke tajne — slegnuo je ramenima Horik, ponovo se okrenuvši prema gradu. — Jesi li vratio dva dolara?

— Ne — odgovorio je Rip i izvukao dve presavijene novčanice. — Niti ih vraćam, niti se ja vraćam.

— Ne vraćaš se? Ne razumem.

— Odlazim — važno je izgovorio Rip.

Horik ga je gledao s nekom vrs-tom blage tuge. Za njega je Rip bio pravi i jedini prijatelj.

— Zašto?

— Zašto? Pa... ona hulja mi je zapretila da će me ubiti ako se vratim — priznade momak. — A onda, rešio sam da pređem Misisi-

pi. Ima i tamo života, Krise? Onog pravog.

— Blago tebi...

— Hoćeš sa mnom?

Olson je to rekao reda radi, jer je unapred znao da Horik nema ni razloga ni snage da napusti dom.

— A majka? — upitao je ovaj, setivši se koliko je Olson ođan toj ženi. — Zar i nju ostavljaš?

— Povešću je, ako bude želela — isprsi se Rip. — Otići ću večeras krišom i javiti svoju odluku. Bolje da pođe sa mnom, nego da upropašćuje život pored one bu-dale!

Horik je zavitlao kamenčić u reku i čutke sačekao da pljusne.

— Sa dva dolara da vodiš majku? — ogłosi se potom. — Misliš da je to pametno?

Olson je u sebi priznao da nije.

— Snaći ću se nekako — rekao je nepopustljivo. — I nemoj da mi nabacuješ šta me sve čeka ako odem. Ništa gore nego kod kuće. Bar nema biča.

— To svakako — složi se Kris.

— Ni gladovanja, ni bosih nogu... Mogu da zaradim za čizme — puržio je svoje šake. — Znam sva šta pomaže. Ako budem imao sreće, doći ću i do svog sedla, konja a možda i revolvera?

— Šta će ti? — prenu se Horik.

Olson se šepureći iskezi na svog pegavog drugara.

— Tamo na Zapadu, kažu, čovek bez kolta je kao go — reče. — Me-ni će biti potreban, ako se jednom vratim i ubijem prokletog Svejna!

— Zar bi ga, zaista?

— Kao muvu! — podskoči Rip i

raskreči noge. Lice mu postade za-teghuto, u očima bljesnu umišljena, osvetnička mržnja.

Ruka mu je počivala uz desni bok.

Taj Olson, pomisli Kris, zaista ima stila. Kao pravi revolveraš.

— Krenuo bih prema njemu, ova-ko — govorio je Rip, gegajući u hodu pored Horika. — On bi uzmi-cao, bled, uplašen na smrt... Ne bih ga pitao ništa. Samo bih ovako — dum-dum! I, on bi pao!

Pri tome, Olson je brzo podigao ruku s ispruženim kažiprstom, kao povlačeći obarač.

— Hej, imam nešto za tebe! — trže se Horik i izvuče iz kaputa pre savijenu novinu.

— Šta je to? — upita Rip, čuč-nuvši.

— Neki stranac je dolazio u tati-nu radnju i ovo zaboravio. Pogle-daj, tu piše o nekom Doku. Doku Holideju.

Rip razvi novine.

Nije umeo bogzna kako brzo da čita, ali slog po slog, i naslov mu privuče pažnju.

DOK HOLIDEJ PONOVO BRŽI OD SAMOG ĐAVOLA!

Nešto sitnijim slovima, ispod, sta-jalo je:

„Dvoumljenja više nema: najbrži strelac na Zapadu opravdao je ovaj epitet. Naš reporter prisustvovao je obračunu između bivšeg bostonskog zubara i bande Keša Galoveja u Ka-njonu Crne Lisice, u „Vels Fargo” postaji kod Menhentna. Bilo je više barutnog dima nego prašine u ce-lom Kansasu!”

— Vraga, to je... — promucio je Rip i seo. — Odakle su ove novine?

— Iz Mekona.

— Gde je to?

— U državi koja se zove Džordži-ja. Nemam pojma koliko je daleko, ali kako naša učiteljica kaže, blizu je mora...

— Pogledaj ovaj crtež — prekide ga Rip. — To je Holidej?

— Izgleda...

Ilustrator je, verovatno po priča-nju autora članka, nacrtao Holide-jev lik.

Bio je sav u crnom, osim košu-lje. Bio je toliko visok da su mu zgrade dopirale jedva do kolena. U rukama je imao dva kolta iz kojih se vijorio dim.

— Kako ti izgleda? — upita Ho-rik.

— Voleo bih da ga vidim — za-mišljeno će Rip, pruživši se na sto-mak. Novine je stavio ispred sebe i nastavio da zuri u crtež. — Izgle-da strašan, visok. On sigurno nikad nije živio u Sinsinatiju, nego ta-mo... Na Zapadu. To je za mene, Kris.

— Ja ne bih išao — počea se Horik po glavi. — Suviše je daleko.

— Nismo ni išli dalje od ove oba-le — pokaza Rip palcem oko sebe. — Uostalom, ti ne moraš. Tebi ni-je loše ovde.

Kris Horik je oćutao. Ako je i za-video na Olsonovoj odluci, nije hteo to da pokaže. Čar daljina pri-tiskala je i njegovu dušu, ali nije imao petlje da se odluči na tako ne-što.

— Zar zaista ideš? — upitao je malo zatim.

— Naravno — skoro veselim gla-

som je odgovorio Rip. Osećao se nadmoćan u odnosu na Horika; pegavko je otvoreno priznavao da ne bi smeo da ode od kuće. Njega su čekali očevi poslovi u nasleđe, a Ripa Olsona baš ništa!

— Kada bi krenuo?

Olson je pogledao prema zapadu. Sunce se približavalo drugoj obali kao magnetom privučeno.

— Ujutru — rekao je. — Noćas ću do majke...

— Hoćemo li se videti?

— Bolje ne — odbi Rip.

Nešto ga je stezalo u grlu i okrenuo je glavu.

Horik se podigao sa zemlje, otrešao pantalone i promrmljao.

— Moram da idem — rekao je. U sebi se ponadao da će se Olson predomisлити. — Možda ćemo se ipak videti sutra?

— Ne! — bio je odlučan Rip.

Horik mu pruži ruku.

Olson se nesvesno podiže sa zemlje i prihvati pruženu ruku.

Nijedan ni drugi nisu slutili da im je to bio zaista oproštajni stisak.

— Zbogom! — rekao je Kris i okrenuo glavu.

Olson je u njegovim očima naslutilo suze.

— Vратиću se ja — rekao je, ali neuverljivo. — Možda ćeš se ti za to vreme predomisлити i poći sa mnom?

— Možda...

Zatim se Kris otrgao i poleteo obalom.

Olson je gledao za njim sve dok ga nisu zaklonile grane rečnih vrba.

Onda je seo i dotakao bolna mes-

ta na nogama. Uzeo je nekoliko listova iz trave i obložio rane.

Računao je da će do noći morati da provede najmanje sedam ili osam časova. Tek tada bi mogao da se ušunja u grad i potraži majku u kući Kemija Svejna.

Bio je gladan.

Natukao je obod šešira još više na glavu i prkosno stisnuo usta.

Reka se valjala nadomak njegovih nogu kao lenja, nakvašena ribetina sa krljuštima od šuma.

Zanesen mislima, nije ni primetio da mu se približavaju tri jahača.

Bili su posuti prašinom, u košuljama natopljenim od znoja.

Sedla su im bila natovarena čuturicama, bisagama i puškama u kožnim uvlakama. Svako je o jabuci imao po laso, a na drugom kraju sedla smotano šareno ćebe.

Sva trojica su nosila crne šešire ravnog oboda. Prvi je, za razliku od ostale dvojice mršavih i ispijenih lica, bio krupan, širokih ramena i bikovskog vrata.

Jahao je ispred svojih partnera, nagnut o jabuku sedla kao da osmatra zemljište ispred sebe.

Oko pojasa je imao širok opasač i kolt.

Lice mu je bilo preplavljeno tamnocrvenim buhuljicama. Da nije bilo retke ali kovrdžave brade, utisak bi bio još mučniji. Imao je sitne oči, sitne uši pri dnu probušene za minduše i nisko čelo. Kosa mu je počinjala skoro iznad samih obrva.

Njegovi pratoci su ličili jedan na drugog, kao da su bila braća.

Čak su im i kaputi bili iste boje,

boje dima. Držali su ih raskopčane na sebi, duboko zabačene iza drški koltova i bedrima.

Stariji od njih izgleda da je želeo da se razlikuje od mlađeg pa je pustio da mu se preko usana sa strane spuštaju ogromni brkovi.

Konji pod njima bili su znojavi i presijavali su se na suncu.

Kada je Rip Olson postao svestan da više nije sam, pogledao je na svoju levu stranu i susreo pogled bubuljičavog bradonje sa probušanim ušima.

Kao opčinjen zurio je u njihovo oružje i konje.

Znao je da su u pitanju stranci. Po prašini koja je popadala po njima i po odeći od koje bi mnogi u Sinsinatiju sklonili pogled i okrenuli glave.

Voda čudne trojke poterao je svog mrkova prema Olsonu.

Dečak je klekao i podavio svoje duge, koščate noge pod sebe.

U njegovom pogledu bilo je više radoznalosti nego straha.

Neznanci pred njim kao da su mu odjednom odnekuda doneli miris dalekih savana i brda, s one strane Misisipija.

Jedino što su im lica bila okrutna i odbijajuća. Kao da je u svakome od njih pomalo video svog očuha Svejna.

Čovek u sedlu izgledao je mnogo viši nego obično.

Olson je video da ga poziva rukom da priđe.

Ostala dvojica su ga bezizrazno posmatrali, laktovima oslonjeni o sedlo, povijenih leđa i mrzovoljnih lica.

Rip se uspravi na noge i oprezno im se približi. *

— Jesi li odande? — upitao je promuklim glasom jahač i pokazao prema Sinsinatiju.

— Jesam — odgovorio je Rip.

— Poznaješ nekog... Svejna?

Dečak se trže.

Šta su neznanci mogli da traže od njegovog očuha?

— Zašto će vam on? — upitao je.

Čovek nabra obrve, iskrivivši usta.

— Ovde ja postavljam pitanja, derane! — odbrusi nabusito. — Znaš ili ne znaš?

— Ostavi, Dafti, sami ćemo — prekide ga jedan od pratilaca.

— Da nećete da ga opljačkate? — izbacila Olson, s nekom potajnom nadom da se baš radi o tome.

Čovek na konju je već bio krenuo dalje, kada ga je dečakovo pitanje pogodilo kao maljem.

Zategao je uzde i okrenuo konja.

Lice mu je postajalo sve tvrđe, oči sužene, usta stisnuta. Od njegovog pogleda Ripova koža se naježi i on ustuknu.

Ali, iznenada, bradonja se isceri.

— Pogodio si, mali — dobacio mu je čovek, koga su njegovi prijatelji nazvali Dafti. — Možda bi znao još kako to da izvedemo?

— Znam!

— Zaista? Da čujemo onda?

Rip protrlja dlanove o pantalone.

Sigurno da mu nisu verovali. Ali, reći će on njima. Čak i da im nije padalo na pamet da nekoga pljačkaju, učiniće to ako im obajсни gde Klemi Svejn drži novac.

— Video sam jednom, slučajno...

— Sigurno je sef u zidu? — podsmehnu mu se jedan od braće, onaj sa brkovima.

— Nije.

— Možda je pod krevetom?

— Pusti ga da priča, Nik! — dobaci Dafti ljutito.

— Ne znate vi koliko on ima para — dobaci Rip, unapred se naslađujući očajanjem koje će obuzeti Svejna ako bude opljačkan.

— Čuli smo nešto — primeti Dafti, nameštajući se u sedlu. — Samo, ne znamo gde ga drži?

— U kućici...

— Kućici? Kakvoj kućici?

— Za psa — kucnu se dečak po čelu.

Iznenadenje na licima neznanaca bilo je očito. Rip Olson je zbog toga bio ponosan na samog sebe.

— Za psa? — ponovio je onaj u brkovima, s nevericom u glasu. — Da nas taj balavac ne zafrkava, Dafti?

— Zafrkavaš li nas, a? — ustremi se Dafti prema Ripu.

— Govorim ozbiljno — usprotivi se ovaj. — Kućica je uzidana u veliki zid ispod Svejnove sobe, a do pregrade se može doći samo kroz kućicu...

— A pas?

— Ovoliki — pokaza Rip sebi do prsiju. — Gori je od vuka...

Dafti se okrete prema svojim pratiocima.

— Ko bi se toga setio? — dobacio je. — Drži banku u kući za pse, Onda se okrenuo prema dečaku.

— I niko ne zna za to? Samo ti? Rip je klimnuo glavom.

— A zna li on da ti znaš?

— Ne zna... Da zna, ubio bi me!

— Ja mu ne bih verovao — dobaci brkajlija sa srtane. — On to izmišlja, Dafti.

— Je'l da ne izmišljaš? — preteći se unese čovek dečaku u lice, a njegova ruka nađe mu se na košulji. Skoro ga je odigao sa zemlje do sedla. — Ili izmišljaš?

— Ne... Znam sigurno...

— Kako znaš?

— On mi je... On mi je očuh!

Dafti rastvori šaku i Rip se stro-pošta na zemlju.

— Mora da ga mnogo mrziš — prosikta jahač — kad ga tako lako izdaješ? Šta ti je uradio?

— Bičevao me, mučio, svašta — odgovori Olson ne trepnuvši. — Da imam kolt, ubio bih ga! Kao muvul

— Ubićemo mi tebe ako si slagao — prekide ga Dafti.

— Nisam.

— Videćemo — klimnu glavom ovaj i okrenu se prema najmlađem. — Ti ćeš ostati ovde, Čokto! Pripazićeš na malog. Ako se ne vratimo sat iza sumraka, obesi ga!

Rip Olson se ponovo naježio.

Šta im je sad on skrivio?

Ali, misli mu prekide Čokto.

— Zašto da ostanem sa deranom?

— Manje je sumnjivo kad dvojica uđu u grad. Osim toga, možda neće ići sve tako glatko. Bićeš nam potreban kasnije, ako nabasamo na zakon.

— Zašto baš ja?

Dafti napući usta, očigledno rešen da prekrati zapitkivanje.

— Zato što ja tako hoću — rekao je prigušeno. — Ako misliš da ćemo pobeći s lovom, valjda imaš poverenja u brata?

— Zašto malog ne zatrpamo ovde i da smo mirni? — upita Čokto.

— Možda će nam zatrebati — odgovori Dafti. — Imaš li majku? — okrenu se prema Ripu.

— Imam — klimnu ovaj glavom, pretrnuvši.

— Sa Svejnom?

— Da...

Dafti se iskezi.

— Tako sam i mislio — reče i okrenu konja.

Rip ga nije razumeo dobro.

Dva jahača odlazila su obalom, ostavljajući na sprudu trag potkova. A onda je Olson osetio cev revolvera na svojim rebrima.

— Vuci se tamo. — zarežao je Čokto na njega, pokazujući žbun — i da nisi mrdnuo!

Dečak je posrnuo, ali je ipak ostao na nogama. Zavukao se na svoje mesto, stavio oba kolena na bradu i ruke preko listova nogu, buleći u neprijatno Čoktoovo lice i podmazani revolver o pojasu.

Kad bi ga imao...

Malo dalje, Čoktov konj je čupkao oskudnu, kržljivu priobalnu travu i repom terao muve sa kože.

Čokto je izvukao odnekud cigaru i zapalio. Namakao je šešir na čelo, stavio šake pod glavu i izbuljio se u nebo. Nije imao nameru da rasedlava konja; verovao je da neće dugo izdržati na tom mestu. Čim se smrači, krenuće za Sinsinati.

Zatim je osetio na sebi dečakov pogled.

— Zašto buljiš u mene? — dreknuo je.

Ripa nije mogla da zaplaši vika; na to se navikao kod Klemija Svej-

na. Ali, mučila su ga druga pitanja.

— Hoće li oni stvarno da ga opljačkaju? — upitao je.

— Zar si mislio da neće? — isceri se Čokto. — Zato smo i potegli čak iz Kolumbusa. Neki trgovci s Iri jezera pričali su nam da Svejn pliva u parama koje dobija za krzna.

— Ko ste vi?

Čokto se pridiže na lakat.

— Nisi čuo za Džosa Daftija?

— Nisam.

— To je onaj sa ramenima — i Čokto pokaza koliko su ta ramena široka. — A ja sam Čokto... Čokto Alder. A onaj sa Daftijem je moj brat Nik.

Dečaku je nešto drugo bilo zapešlo za jezik.

— Neće... neće nikoga ubiti? — istisnuo je, iznenada obuzet strepnjom.

Čokto je ponovo stavio šake pod glavu.

— Možda psa — rekao je nehajno. — A možda i Svejna, ako bude tvrdica.

Rip pomisli na majku.

— Tamo je moja majka — odjednom mu je sinulo.

— Pa šta? — drmnio je Čokto ramenima. — Niko je neće dirati ako bude gledala svoja posla.

Ako bude...

Ali, Rita Olson je bila žena starog kova. Neće dozvoliti da joj pljačkaju muža, bez obzira na sve što je od njega pretrpela. Takva je ona bila!

Nebes!

Dečak je ne razmišljajući skočio na noge.

Istovremeno, u Čoktoovoj šaci za-
blista kolt.

— Ne mrdaj! — zareža ovaj. —
Ako se još jednom pomeriš, prosvi-
raću ti glavul!

— Ali...

— Ni reći! Inače...

I on zape oroz.

Rip se polako spusti na zemlju.

— Šta ćete sa mnom da uradite?
— upitao je.

Čokto je ćutao i pušio.

— Hoćete me zaista obesiti?

— Ako ne umukneš... hoću! —
obeća mu ovaj, razdraženim glasom.
Onda se upiljio u dečaka. — Koli-
ko Svejn može da ima para kod
sebe?

— Ne znam...

— Deset hiljada? Dvadeset?

— Ne znam. Nikad u životu ni-
sam video više od pet dolara, mis-
ter.

Čokto pljunu u stranu.

— Teško tebi ako si slagao Daf-
tija — promrmlja.

Sunce je tonulo za drugu obalu.
Kao veliki, vreo komad hleba gu-
tale su ga čeljusti modrih šuma.

Ripov pogled se zaustavio na ka-
menu, koji je vrhom virio iz peska
i zemlje. Bio je nešto veći od nje-
gove šake. Trebalo je dohvatiti ga,
a da ne privuče Čoktoovu pažnju.
Samo kako?

Bio je rešen na sve.

Novine iz Mekona nalazile su se
u njegovom džepu. On ih polako iz-
vuče, šum hartije ponovo prenu nje-
govog stražara.

— Šta je to? — zareža Čokto. —
Zar ne možeš da se smiriš? Ili ho-
ćeš da skinem lašo i vežem te?

— Voleo bih da sam kao Dafti —

promrmljao je Rip. — Ali, on nije
bolji od ovog ovde.

— Od koga to? — namršti se
Čokto.

— Evo, ovde pišu o nekom Doku
Holideju...

— Daj to ovamo!

Dečak se naže i pruži levom ru-
kom novine.

Desnom je obuhvatio kamen. Kada
Čoktoov pogled padne na naslov, on
će ga iščupati.

— Holidej? — promrmljao je
Čokto, uspravivši se. — Čuo sam za
tog kockara. Hvala bogu, on nije u
ovim krajevima.

— A gde je?

— Nadam se da je u paklu?

— Je li bolji od Daftija?

Čokto je zurio u slova.

— Tebe se to ne tiče, šmrkavče!
— prasnu Čokto. — Uostalom, Dafti
nije kockar. Bolje bi bilo da se ni-
kada ne sretnu.

Ripova šaka najzad iskopa kamen.
Bio je gladak i prijanjao je za dlan.

— Šta će tebi ove novine? —
upita ga Čokto. — Umeš li da čitaš?

— Pomalo.

— Bolje da ne umeš. Ne verujem
da ti se pupak zavezao za školu.
Čak ni čizme nemaš. Otac ti zgrće
dolare a tebe...

— Nije on moj otac! — usplamte
Rip.

— A gde ti je otac? Mrtav?

Dečak obori glavu. Ni sam na to
nije imao odgovor.

Čokto se cinički nasmeja.

— Kopile si? — dobaci podrug-
ljivo.

— Nisam — planu Rip. — Sećam
se svog oca...

— Ne sećaš se ti ničega, budalo! Ti si kopile, a kopilad ne voli niko. Zašto bi te voleo Svejn?

Dečakovi obrazi buknuše. Što je više crveneo, Čokto se zabavljao sve bolje.

— Šta ti je majka bila? — začikivao ga je lupež.

Rip Olson je već bio doneo odluku.

U njegovoj glavi je razum nadvladao ponos. Čokto je hteo da ga ponizi i, možda, mlatne po potiljku kako bi mirnije sačekao svoje prijatelje.

Ali, dečak se nije dao.

Njegov pogled je odlutao u pravcu grada. Činilo se da ga nešto izuzetno privlači.

— Vraćaju se! — rekao je glasno.

— Ko? — trže se Čokto.

— Tvoji prijatelji. Nisu uspeli...

Čokto je za trenutak poverovao i podigao se. Ali, nije video nikoga.

Kada se okrenuo prema Ripu, bilo je kasno.

Dečak ga je svom snagom udario kamenom. Čuo se slab prasak i tama je zamenila nebo obasjano poslednjim sunčevim zracima.

Čokto nije stigao ni da opsuje.

Pao je kao sveća.

Rip Olson je nekoliko časaka klečao nad njim, ne shvatajući da je to uradio on!

Onda mu kamen iskliznu iz šake.

Dobio je želju da pobjegne što dalje od tog mesta. Na Čoktoovom licu ukazao se mlaz krvi i od toga mu se povraćalo!

Ipak, smogao je snage da mu skinje opasač, šešir i kaput. Neće mu

trebati neko vreme, ukoliko je uopšte bio živ.

Nije imao snage da to proverava.

Sve je poneo do konja, spustio na sedlo i oprezno uzjahao.

Začudo, životinja pod njim se nije bunila.

Dečak je stavio šaku na njene nozdre i nekoliko puta je pomilovao.

Konj je zatresao glavom i frknuo.

S mesta gde se nalazio Čoktoovo telo se gotovo nije ni video. Samo čizme. Ostalo je prekrivao splet niskog opuštenih grana vrba i rečne travuljine.

Rip stavi Čoktoov šešir na glavu. Pristajao mu je kao da mu je kupljen po meri. Zatim je opasao kolt i blaženo se osmehnuo.

Imao je svoje oružje!

Skoro sa strahopoštovanjem je izvukao oružje i na dlanu obrnuo burence. Unutra su bili zaglavljani meci, svih šest na broju.

Nekoliko puta je vraćao kolt i izvlačio, s beskrajnim zadovoljstvom.

Osećao se jačim, starijim i opasnijim.

Sedlo Čoktoovog konja bilo je krckato stvarima. Kao stvoreno za dugo putovanje: čebe, četurica sa vodom, bisage sa suvom govedinom i konzervama pasulja, puška i lašo.

Jedino što ga je sprečavalo da se odmah ne otisne bila je pomisao na majku.

Morao se oprostiti od nje.

I videti Klemija Svejna na kolonima. Jer, ako su Dafti i Nik Alder završili posao sa parama u kućici za pse, onda nije bilo bednijeg čoveka na svetu od Svejna. On bi

pre dao obe ruke nego da mu se uzmu dolari.

Navukao je Čoktoov kaput na sebe. Nešto mu je bilo komotniji, ali je mogao da posluži za hladnije večeri.

Udaljio se od vrbaka i od obale.

Niko ga nije primetio. Nikoga nije bilo u blizini. Od predvečerja delilo ga je možda sat ili nešto više. Čekaće.

III

Ujahao je u Zapadnu četvrt držeći se one strane ulice na koju je manje padala svetlost. Šešir je navukao duboko na čelo, povrnio kragu kaputa i, poguren, lagano terao konja napred.

Niko ga u tami ne bi prepoznao.

Jedino ako bi zagledao u noge; bio je još uvek bez čizama.

Ali, zato je imao opasač sa prvim oružjem.

Kolt, sedlo, konj i šešir, to je bio novi osećaj za Ripa Olsona, sedamnaestogodišnjeg pastorka trgovca Svejna. On, koji je samo maštao o jednom takvom osećanju, sada ga je imao u sebi, celim putem od obale do grada.

Tako odeven izgledao je nešto stariji.

Desna ruka mu je s vremena na vreme padala na dršku kolta, začikujući ga da potegne i proveri brzinu.

Konj je poslušno skretao na trzaj uzdi.

Nekoliko ljudi koje je poznavao bacalo je na jahača neodređene pogleda. Nisu mogli pod senkom obo-

da da prepoznaju Svejnovog pastorka.

Kad bi ga Kris Horik sada video!

Dobio je želju da odjaše prvo do njega i da se pokaže u svom revolveraškom sjaju!

Još da ima cigaretu, da je zaglavi među zube!

Šta bi mamin dečko rekao? Razrogačio bi oči od čuda i dah bi mu zastao. Jer, ovako visok i vitak, Rip Olson je zaista ličio na nekoga ko dolazi sa Zapada.

Samo da je imao čizme...

Svejnova kuća nalazila se na uglu, malo uvrčena. Od ulice ju je delila ograda sa baštom. Kapija, inače u to doba uvek zaključana, sada je bila širom otvorena.

Kroz nju su prolazili ljudi.

Nekoliko fenjera i svetiljki ispunilo je zidove trgovčeve dvospratnice.

Olson zateže uzde i zaustavi konja na pristojnoj udaljenosti.

Toliko sveta trebalo je da znači da su Džoš Dafti i Nik Alder već opelješili Svejna.

On potera životinju napred, držeći se senki.

Video je kako se, povremeno, pri oskudnoj žučkastoj svetlosti presijava metalna zvezda šerifa Klinta Barkera.

Nije bilo velike galame, niko nije požurivao na poteru.

Što je bilo najčudnije, ni Svejn se nije čuo.

Sad je već bio sasvim blizu.

Kolona ljudi ga je skoro očešala.

Na drugoj strani, uz samu ogra-

du, stajalo je još nekoliko radoznalih jahača.

Rip Olson navuče šešir još dublje na čelo.

Neko okači fenjer o stub baš ispred njega i obasja ga. Ali, on to ne primeti: buljio je prema ulazu, gde su se tiskali najbliži Svejnovi susedi i sveštenik Kep Druhej.

— Šta se desilo? — trže ga glasa desne strane.

Dečak se brzo okrete.

Jahač koji ga je oslovio bio mu je nepoznat. Verovatno jedan od stočara sa rančeva na severu..

— Ne znam... sad sam i ja stigao — promuća Rip.

— Toliko sveta — promrmlja čovek i naže se prema jednom od najbližih posmatrača. Dečak prepoznaje kožarskog trgovca Pola Hegera, s kojim je Svejn održavao dobre veze. Sagao je glavu. — Šta se dešava ovde, mister?

— Ubistvo — odmahnuo je rukom Heger. — I pljačka.

— Ko je ubijen?

— Klemi Svejn — odgovorio je ovaj.

Rip Olson dobi želju da se iskrađe. Osećao se sukrivcem za očuhovu smrt. Međutim, radoznalost ga je ipak prikovala na mestu; imao je i on pitanja, ali se bojao da ih istisne iz sebe.

— Onaj trgovac krznom? — kazao je jahač do njega. — Ko je to učinio?

— Neznanci — odgovorio je Heger. Oko njega su počeli ljudi da se komešaju. — Bila su dvojica. Ubili su mu prvo psa, a onda i njega, kad je izleteo s puškom. Kako

su samo, do đavola, otkrili da on drži gotov novac u kućici za pse?

— Čudno mesto za kasu — podiže jahač obrve. — Koliko je bilo unutra?

— Ko će ga znati? Svejn se nije poveravao nikome. Ali, da je bilo mnogo, bilo je.

Sveštenik Kep Druhej je rukama sklanjao okupljeni svet i pravio prolaz nekoj nosiljci. Nečije telo bilo je na njoj pokriveno belim čašafom.

— Ubili su mu i ženu — nastavi Heger, prekrstivši se iznenada. — Istrčala je da mu pomogne...

Rip Olson samo što ne pade sa sedla.

Osetio je da malksava i da mu se povraća. Zatim mu se koža naježi i pod grlom zape nekakva grudva veličine pesnice.

Majku! Ubili su mu majku!

Sve mu se zaljuljao. Ljudi ispred njega, svetiljke, zgrade, sve se počelo da se talasa u nekoj magli.

Usta su mu bila suva, jezik odeblijao...

— Krenuće on — klimao je glavom Heger — kad bude smatrao da je najbolje. Zapamtili su napadače neki. Jedan je bio snažan, širok, u nekoj sivoj košulji a onaj drugi... pa, visine kao vi, mister — pokazao je Heger na Olsona.

Dečak ga je jedva čuo.

Zurio je prema ulazu, očiju punih suza. Zubi su mu bili zariveni u donju usnu kako bi zadržao krik.

— Tačno tako — nešto tiše nastavi kožar. — Crni šešir, kaput... Prokletstvo — povikao je odjednom i ustuknuo — držite ga! Evo jednog ubice!

Ovaj povik izazvao je prvo tajac, a onda komešanje.

Glave su se okrenule u tom pravcu.

Rip Olson kao da nije bio svestan da se to tiče njegove kože.

Čoktoov šešir, kaput, pa i konj, sve to probudilo je sumnju u Polu Hegeru i ostalim očevima.

Kožarski trgovac je uplašeno potražio zaštitu među ostalima. Neko-liko ruku se ispružilo u pravcu Ripa Olsona.

— On je! Ubica!

Šerif Klint Berker je odgurnuo najbliže, stavljajući šaku na svoj veliki kolt.

— Tako je! Zovite šerifa, ubica se vratio...

Jahač koji je malopre stajao uz Ripa, naglo je cimnuo uzde svom konju i odmakao se.

Malo je falilo pa da se maši oružja.

Dečak je, najzad, shvatio da NJEGA optužuju. Naravno, imao je šešir jednog od braće. I kaput.

Zato je brzo skinuo i pokazao svima svoje lice i slamnatu kosu.

— Ja, sam Rip... Rip Olson! Zar me ne prepoznajete?

Trgovac Heger ga je prepoznao, kao i svi ostali. Međutim, to je bila slaba uteha za dečaka.

Šerif Berker našao se kraj Hegera, prilično neodlučan.

— Što si se razvikao, Pole? Ovo je dečak, sin gospođe Svejn. Šta ti je?

Ali, ovaj je mahao rukom i prečio prstom prema Ripu.

— Mrzeo ga je, ja to znam — vikao je. — Uostalom, šerife, ko bi

mogao da zna za Svejново skrovište u kućici za pse? Niko osim njega! On je našao pomoćnika i opljačkao. Ubio ga je!

Berker je bio na mukama.

Ovo je, istina, moglo da zvuči vrlo verovatno, ali on je takođe znao da Svejn nije mazio svog pastorka. Dečak nije ličio na nekog ko će posegnuti za tuđim životom...

— Ali, i majka je pogođena? — rekao je muklo.

— Možda ju je ubio onaj drugi? Pogledajte, došao je kao na pokažanje. A krv mu je na rukama, siguran sam.

— Uhapsite ga, šerife! — čuli su se glasovi okolo.

— Mali je mrzeo Svejna oдавно. I vi to znate!

— Strpajte ga u zatvor dok nije još nekome naneo zlo!

— Možda mu je novac u torbama? Pretresite ga!

— Na vešala!

Odněkud planuše dve buktinje.

Tako je blede lice Ripa Olsona dobilo avetinjsku boju.

Pod njim, životinja kao da je predosetila oluju i otresla je glavom, uzmičući.

Šerif Berker je podigao ruku da zaustavi gomilu, ali je i sam bio ponešen.

Tada je neko uzviknuo.

— Pazite, ima revolver!...

U dečakovoj ruci se stvorio kolt. Istrgao ga je nesvesno, vođen instinktom da ne bude uhvaćen. Svejn je bio mrtav, ali su bičevi i dalje fijukali po njemu. Ljudi nisu trpeli pastorka.

Za njih je on bio oceubical

Niko nije mislio na to da na ulici leži mrtva jedna žena.

Njegova majka!

Njegovih sedamnaest godina!...

— Natrag! — zavikao je piskutavo alj dovoljno jako. Oči su mu se napunile suzama očaja i besa. — Natrag... prokleti da ste!

Opalio je iznad njihovih glava.

Trgovac Pol Heger je uvukao svoju, u ramena, pošto je bio najbliži. Zatim je pao na kolena i počeo da hvata noge najbližih kako bi od njih napravio sebi zaklon.

Šerif Klint Beker nije imao nameru da interveniše.

On nije verovao u dečakovu krivicu.

Zato je samo pažljivo posmatrao šta će učiniti. Dok bude pucao u vazduh, on se neće mešati. Ali, ako spusti cev niže...

Rip Olson je osetio da će pasti.

Njegov konj se propeo i malo je falilo da zbaci svog jahača.

Dečak je grčevito uhvatio uzde i nekako se održao u sedlu.

Kao da je „čitao“ misli svog novog gospodara, Čoktoov konj je zadnjim nogama začas napravio prazan prostor oko sebe a onda jurnuo ulicom.

— Pobeže! — zaurla nekoliko glasova.

— Za njim!

Rip Olson ispruži ruku iza sebe i pritisnu obarač.

Nije imao pojma da li je pogodio nekoga.

Nije znao da se šerif Berker isprečio ispred nekoliko jahača raspoloženim za trku iveranje i pripremio

im zatvorom ako učine nešto mimo zakona.

U stvari, dao je dečaku šansu da umakne.

A on će, naravno, uskoro krenuti u poturu za njim...

IV

Sada je zaista bio sam. Potpuno sam.

Nije imao kome da se vraća u Sinsinati. Oterali su ga iz grada i obeležili kao ubicu. Nisu mu dozvolili ni da poslednji put pogleda u majku. Ni da se isplače.

Celim putem je gutao suze, dok je besciljno jahao na jug.

Držao se reke i njenog odsjaja na mesečini.

To mu je izgledalo kao jahanje sa prijateljem.

Ohajo uz Sinsinati bio mu je poslednjih godina jedini prijatelj uz Krisa Horika.

Znao je njene obale, rukavce, virove, znao je gde je najuža i najplića.

Kad se uverio da ga niko ne prati, sjahao je i zagazio u plićak. Hladan dodir vode kao da mu je odagnao crne misli.

Kuda sada?

Negde je čuo da se niz Ohajo može stići sve do Misisipija. Kad bi mogao tako daleko da stigne, bilo bi mu kao da je već u sedlu na onoj drugoj strani, na Zapadu.

Zagazio je još dublje. Voda mu je dopirala do kolena.

Sa dva dolara u džepu, ukradenim konjem i šeširom nije mogao da se otisne predaleko. Kopnom bi

morao da ide bar do Kovingtona, a tu da se ukrca na neki brod. Prodaće konja i sedlo i nekako preživeti do Misisipija.

To je naoko izgledalo jednostavno.

Međutim, gledajući u reku čije su se druge obale jedva nazirale u plavičastoj izmaglici, osetio se sićušan pred prostranstvom koje ga čeka.

Rip Olson je bio suviše uzbuđen i suviše neiskusn čim je ostavio konja, pušku i sedlo na obali, a sam se uputio prema reci.

Zaboravio je na opreznost iako ga je od bekstva iz Sinsinatija delilo tek nekoliko časova.

Nije bio svestan prisustva konjanika u tamnoplavoj košulji sa crnim prslukom, na čijoj se levoj strani presijavala metalna značka.

Bio je to šerif Klint Barker!

Stajao je i dugo posmatrao dečaka, zagledanog u vodu i daljine.

Kada je pod njim frknuo ožednели vranac, Rip Olson se trgao i skoro klonuo u vodu. Sinulo mu je: potera!

Prokleo je samoga sebe što se odvajao od konja.

Ruka mu pade instinktivno na dršku revolvera.

Potrazio je pogledom ljude, baklje, ali video je samo jednog jahača obasjanog mesečinom.

— Ne diraj to, Olsons! — dopre do njega zapovednički glas.

Prepoznao je čuvara zakona u Sinsinatiju.

Bio je sam.

Da ostali ne čekaju negde u senici?

Oklevajući je koraknuo iz vode,

ne mireći se sa porazom. Živog ga neće vratiti u grad, pod omču!

— Ostavljaš vidljive tragove, momče — dobaci mu Berker. Nije izgledao nimalo ratoborno i svađalački.

— Ne vraćam se natrag — uzvraćio je Rip, skoro plačnim glasom.

— Niko te ne tera — čuo je jasno šerifov glas.

— Nisam nikoga ubio...

— Znam da nisi.

Olson je zastao. Šerifovo ponašanje bilo mu je neobjašnjivo. Zar nije krenuo po njega da ga uhapsi i dovede u grad? Čemu ovaj miran, skoro očinski glas?

Nepoverenje u Ripu poraste još više.

Šerif Berker se nije odlikovao naročitom snagom, nije bio ni naočito opasan. Svoj posao je obavljao kao što bi radio svaki drugi, mudro, pedantno i savesno.

Bio je to šerif bez romantike, nimalik onim neobuzdanim, na sve spremnim zvezdonoscima kakve je Rip Olson zamišljao slušajući iz usta prolaznika najneverovatnije i najzvučnije priče o Vajatu Erpu, Batu Mastersonu koji je tek stvarao karijeru, Četu Vajleru i ostalima, znanim i neznanim.

— Dokle misliš da ostaneš u toj vodi? — upitao je Berker, nemajući nameru da sjaše.

Olson pogleda u svoje bosc noge i izide na obalu.

Šerif je bio plećat, ali prilično onizak. Bio je oženjen, imao je dva dečacića od desetak godina, živeo je mirno i neupadljivo. Izborano lice, sa puno sedih vlasi u kosi, podsećalo

je dečaka na učitelja Konrada Knu-
ta koji ga je učio prvim slovima u
Čilokotu.

— Došli ste sami? — s nevericom
je konstatovao Rip.

— Kao što vidiš.

Olson baci pogled prema svom ko-
nju, računajući da mu ne bi uspjelo
da toliko brzo protrči pored šerifa
a da mu ovaj ne prepreči put.

— Šta hoćete od mene?

— Prestani da se plašiš — pred-
loži mu Berker. — Ljudi su u gra-
du ogorčeni, ali, kad se smire, mož-
da ćemo ih ubediti da ti s tim ne-
maš veze...

— A majka? Da li ćete je...

Šerif klimnu glavom.

— Postaraću se da bude lepo sa-
hranjena.

— S imenom?

— S imenom.

Dečak je očigledno još nešto imao
na srcu. Trebalo mu je vremena dok
se odlučio da kaže.

— Ona se prezivala Olson... Ri-
ta Olson.

— Hteo bih da bude ispisano to
ime, a ne Svejn?

— Da!

Šerif je začutao.

— Videćemo — reče. — Kuda si
se uputio?

— Niz reku.

— Samo takoj? Niz reku? Bez od-
ređenog cilja?

— Samo dalje odavde. S one stra-
ne Misurija postoji drugi svet, še-
rife.

Berker se osmehnu s gorčinom.

— Drugi svet... Zapad pun Indi-
janaca i legendarnih revolveraša?
Misliš da samo tebe čekaju?

— Svejedno...

— Bolje bi ti bilo da ostaneš ne-
gde u blizini. Nije to za tebe, to-
liki put.

— Odlučio sam.

— Mlad si. Upašćeš u loše društ-
vo, bićeš prisiljen i da kradeš. A to
vodi s one strane zakona.

— Čuvaću se.

Berker uzdahnu.

— A taj šešir? I kaput? Nećeš me
valjda ubediti da ti je paó na glavu
s neke grane?

Olson je tvrdoglavo stisnuo usta.
Nije mu se govorilo. Možda bi ga
Berker i shvatio, ali, onda bi samog
sebe prikazao saučesnikom i vinov-
nikom tragedije u kuću Klemija
Svejna.

Ne, to nije smeo da proslavi.

— Dakle? — prenuo ga Berker.

— Gde si to našao?

— Kupio sam.

— Otkad imaš novac? — naže se
ovaj u sedlu. Rip uzmače.

— Nemojte da me ispitujete —
skoro se zagrcnu. — Nisam nikoga
ubio, ni opljačkao. Jedino sam Svej-
nu ukrao danas dva dolara i on me
je oterao od kuće, sa bičem.

— Ipak, nešto kriješ?

— Ne krijem, ali... Neću da go-
vorim.

— To je tvoj problem, mladiću.
Ja sam šerif, i ja moram da odlu-
čim vodim li te natrag ili ne.

Dečak je podigao glavu.

Ako se o problemima radilo, i še-
rif je imao svoj problem: moraće
ga ubiti pa onda vratiti natrag. Nje-
govo je da nastavi put, a na tom
putu možda će imati šansu da sret-
ne i ubice Džosa Daftija i Nika Al-
dera.

Rip Olson je ćutao i čekao.

Ćuvar zakona iz Sinsinatija nije izgledao kao neko koji je čvrsto rešen da sprovede svoja ovlašćenja. Ako dečaka nisu varale oči, lice Klinta Barkera se, činilo se, smeškalo.

— Imaš li pušku? — ponovo je pitao šerif.

Olson je oklevao s odgovorom.

— Imam — najzad je priznao.

— Znaš da pucaš?

— Znam!

— Imaš ćuturicu?

— Da!

— Punu?

— Da!

— Imaš li hrane?

— Imam, ali...

— Ali?

— Zašto me sve to pitate?

— Ne znam ni sam — skoro lju-tito je odgovorio Barker. — Najbo-lje bi bilo da ti isprašim tur! Otkud ti taj konj?

— Ne želim da odgovorim!

— Ako saznam da se neko poža-lio u gradu...

— Neće!

Berker ponovo uzdahnu.

— Siguran si?

— Siguran.

— Slušaj, sve je u redu... Na-stavi svoj put. Odrasti. Snađi se. Ali, reci mi... otkud ti šešir i kaput ubice?

Olson je ponovo stisnuo usta.

Pitanje je bilo na svom mestu. Trebalo je da se odluči. Bez obzira na sve, trebalo je reći šerifu. Znao je opis ubica, znao im je imena. Klint Barker zaslućuje da mu to poveri.

I on isprića, u kratkim, ćturim rećenicama. Sve od dolaska tri lu-peća na obalu pa do njegovog do-laska pred Svejnovu kuću kada je sve bilo gotovo.

Šerif je saslućao ćutke.

Rip Olson je skinuo šešir i ša-kom prebacio kosu sa ćela u stranu.

Zadržao ga je u ruci, u išćekiva-nju šerifovog odgovora.

— Dakle, Dćoš Dafti? — promrm-ljao je Berker. Lice mu je bilo za-tegnuto, zabrinuto. — Ostale ne znam, ali Dafti... To moće samo on: da ubije iako za to nema razloga!

Olson je netremice posmatrao ja-haća. Odjednom mu se ćurilo.

— Poslaću njegov opis — uzdah-nuo je Barker i posećao rukom za bisage. — To mi je dosta pomoglo, momće. Ali ne zavidim ti. Nije lako nositi sa sobom osećaj krivice... Mrćnja prema Svejnu prouzrokovala je smrt dva bića. Ono što boli, to je kad poginu najdraći...

Olson je osetio da mu se pod gr-lom ponovo skuplja neka grudva.

— Ne trebaju mi jadicovke — skoro je uzviknuo. — Ostavite me na miru!

Barker klimnu glavom. Izvaćio je nešto iz torbi i bacio pred Ripove noge.

— Ovo sam ti doneo... Trebaće ti.

Dećak spusti pogled.

Ugledao je par novih ćizama!

— Tako bos ne moćeš preći Mi-sisipi — dobacio je šerif.

Zatim je dotakao prstom obod še-šira.

— Źelim ti sreću, momće... I os-tani dobar.

Rip Olson nije stigao ništa da mu odgovori. Ni pozdrav da uzvрати. Dok je šerif nestajao u tami obale, dečak je osetio da mu koža ježi.

Zatim je uzeo čizme i poneo prema konju.

Nije želeo više da ostaje na tom mestu. Šerif je možda došao sam, ali, bilo je Svejnovih prijatelja koji su mogli da ga prate.

Pogotovu ako su verovali da je gomila trgovčevih dolara u Ripovim šakama.

Malo kasnije, silueta bosonogog ja hača grabila je ivicom horizonta koji se pod mesečinom lelujaao i gibao.

V

Nisu mogli da beže tako brzo. Iako su se prebacili na drugu obalu, plivajući uz konje, Džoš Dafti i braća Alder su zapalili vatru kako bi se osušili i skuvali kafu, još uvek strepeći od moguće potere iz Sin-sinatija.

Dafti je samo naslućivao da je plen bio bogat, ali najgore je bilo što je pored čoveka, Klemija Svejna, bila ustreljena i jedna žena.

A za to je bio kriv Nik Alder.

U stvari, misleći da je Klemi Sveja dobio pomoć od neke kućne posluge, Alder je besomučno ispalio doboš i tek posle toga razaznali su priliku u haljini.

To ih je nateralo da besomučnije poteraju svoje konje prema obali gde ih je čekao Čokto.

Ali, Čokto ih je čekao bez konja i bez oružja.

To je bilo neplanirano.

Oba brata sada su jahala u jednom sedlu i otežavala brže kretanje.

— Sto mu... — počeo je sa kletvama bubuljičavi razbojnik, ne mogavši odmah da zapali granje. — Gde je lonče? Nik? Ostavi tog nesposobnog brata i radi nešto pametnije!

— Šta hoćeš time da kažeš? — javio se Čokto, koji je umesto šešira imao na glavi čalmu.

— To što sam i rekao — pljunuo je Dafti. — Jedan balavac da strpa čuvenog Čoktoa Aldera u žbunje i da ga razoruža! Prokletstvo!

— Ko se nadao? — promrmljao je Čokto. — Mala hulja!...

— Ne vredi ti da ga mrziš — do-baci Dafti, pred kojim se najzad ukaza plamen. — Samo nam smetaš, do đavola!

— Uspećemo, ne brini — rekao je Nik.

— Uspećemo? Idemo kao puževil! Jedan konj može da izdrži dva ja-hača izvesno vreme... Posle možeš samo da ga ubiješ i da okačiš sedlo o rame.

Dafti je čučao nad vatrom i buljio pred sebe.

Na drugoj strani, Nik i Čokto Alder su ležali utrnulih udova i leđa. Njihov konj kao da je tražio mesto gde bi se spustio; koža mu je podrhtavala, mokra od znoja i rose.

Dafti se najzad uspravi i pogleda svoje partnere.

— Bacajte kocku ko će od vas na stražu — rekao je podrugljivo.

— Ja ću — javi se Nik.

— Naravno — isceri se Dafti. —

Mlađi neka pojede cucu pre spavanja.

— Bolje da zavežeš Džoš — zareža Čokto i podiže se na noge. Oči su mu sevnule.

— A šta ako neću? — začikivao je ovaj.

— Dosta mi je tog prebacivanja!

— I meni! A ni tvoj brat nije baš rajska dušica... Ubija žene!

— Bilo je slučajno — oglasio se Nik. — U mraku nisam mogao da raspoznam. Uostalom, šta te muči, Dafti?

Razbojnik odmahnu rukom i sede pored vatre.

— Ja znam šta ga muči — javi se Čokto.

— Šta to?

— Plen! Možda bi ga hteo za sebe? Sve?

Nik Alder, koji je već krenuo prema uzvišenju, vrati se natrag.

Cev puške bila je uperena u Daftija.

— To li je posredi, Džoš? — rekao je suvo.

— Zavežite obojica! — prasnu razbojnik. — Zar se ne poznajemo više? Budale jedne! Uspećemo ako se držimo jedan drugog, a ne da počnemo sa svađama.

— To ti kažeš — rugao se Čokto. — Ali, da je po mome, ja bih to odmah podelio na tri dela.

Dafti je dugim pogledom odmerio Čoktoa. Zatim ga je preneo na Nika.

— Nik? — upitao je.

Ovaj je klimnu glavom.

— Možda to nije loša ideja — rekao je. — Ako bude gusto, razdvojićemo se.

— U redu — pristade Dafti. — Kad počne nepoverenje, najbolje je svaki na svoju stranu.

— Nije to, Dafti, nego...

— Umukni! Više neću da znam za vas!

On priđe svom konju i skide torbe.

Nekoliko trenutaka je stajao, odmeravajući im težinu.

— Izgleda da smo naleteli na krupan zalogaj — dobacio je Čokto, prilazeći.

— Samo da ti ne presedne — podsmehn timer se Dafti.

Iznenada, u njegovoj ruci se stvorio kolt.

Čokto mahinalno podiže ruke u visini bedra. Oči mu se razrogačiše. Njegov brat je podigao pušku, ali suviše kasno.

— Baci to, Nik! — naredi Dafti. — Skinite opasače... obajical

— Šta je s tobom, Dafti? — javi se Nik, koji je oklevajući spustio pušku kraj sebe.

— Ništa! — podsmješljivo će Dafti. — Pošto se radi o nepoverenju, onda idemo do kraja...

Čokto ustuknu korak natrag, pognuvši se.

— Ne izigravaj heroja, Čokto — opomenu ga ovaj. — Prosviraću ti lubanju dok trepneš!

— Znao sam da ćeš nas izdati! — prosikta Čokto. — Znao sam.

— Ne znaš ti ništa — mahnuo je Dafti glavom. — Da si znao... ne bismo te izvlačili iz žbunja.

— Ubićeš nas? — pitao je Nik.

— Odmaknite se!

— Neće ti biti lako da nas obojicu istovremeno...

— Zaveži Čokto — uperi Dafti kolt — i pridruži se Niku. Tako...

On pokupi opasače i pušku, ne ispuštajući ih iz vida.

— Volim kad su mi leđa bezbedna — rekao je i okačio oružje o jakbuku svog sedla.

Torbe s novcem bile su mu prebačene preko ramena.

— Ostavićeš nas bez konja i oružja? — upita Nik.

— Bolje da nas ubiješ! — doviknu Čokto.

— Otkad smo kidnuli iz Šinsinatija, stalno govoriš o ubijanju — nasmeja se Dafti. — Možda si mislio da učiniš ovo isto i sa mnom, Čokto? Preduhitrio sam te!

— Ne verujem da misliš ozbiljno — dobaci Nik muklo.

— U pravu si — složi se Dafti i baci torbe uz vatru. — Da brojimo?

Braća se zgledaše.

— Šta to znači? — upita Čokto.

— Zar nisi predložio da podelimo? — raširi Dafti ruke. Kolt je vratio za pojas. — Počni da deliš, Čokto. Ja ću paziti.

Ovaj je još uvek oklevao.

Nik Alder je pokušavao da proknje u Daftijeve misli, ali nije nalazio rešenje.

Ako je bubuljičavi lupež mislio da ih likvidira dok budu zauzeti brojanjem para, onda bi pozvao obojicu, a ne samo jednog.

— Hej, zar vam više nije do para? — zadirkivao ih je Dafti. — Hajde, Čokto, na tri jednaka dela. Mada bi ti trebalo da dobiješ manje, jer si spavao na obali dok smo mi pucali. Zar nije tako, Nik?

— Slažem se.

— Onda neka počne.

Čokto je pogledao u Nika; ovaj je klimnuo glavom.

Malo kasnije, kao da je netrpeljivost sasvim iščezla. Velika lovinna prosto im je zamutila mozak.

Bilo je tu, ni manje ni više, pedeset dve hiljade dolara!

Kad je Klemi Svejn držao toliko gotovine u kućici za pse, koliko je onda imao u banci?

Sto hiljada?

Dvesta?

— Nebesa! — uzviknuo je Čokto, zaslepljen tolikom brojkom. — Tom Svejnu bi mogli da podignemo spomenik. Zar ne, Nik?

— Mnogo pričaš — uzvрати ovaj. — Šta sada, Dafti?

Čokto se za trenutak vratio u stvarnost.

— Imate konja — odgovorio je Dafti i poneo svoj deo sa sobom, stavljajući torbe preko sedla. — Što se oružja tiče...

Zastao je.

Oba brata iščekivala su s nestrpljenjem njegovu odluku.

Džoš Dafti je uzjahao konja i nacerio se.

— Mogu da ga odnesem — rekao je i pokazao prema opasačima. — Mogu i da ga ostavim. S obzirom na sve...

— Čokto će da se izvini — čvrstim glasom je dobacio Nik. — Zaboravimo sve to i nastavimo zajedno dalje. I dosada smo prolazili dobro, Džoš. Zašto da se rasturamo?

— Sami ste to pomenuli — na-

mršti se ovaj. — Ne bi valjalo da krpimo.

On skide opasače i baci na zemlju.

— Džoš nije budala — reče — a nije ni pokvarenjak. Uzmite vašu gvoždurije i sklanjajte mi se s puta.

Zatim je viknuo, mamuznuo kohnja i okrenuo se od obale prema jugu.

Pred njim su se pružale ravnice Indijane.

VI

Kapetan „Kentakija” stajao je oslonjen o ogradu gornje palube i posmatrao utovar sanduka za Luisvil. Bila je to velika pošiljka viskija i duvana, specijalno opremljena i čuvana od strane tri dobro naoružana i izvežbana detektiva.

Gornji deo su zauzimali putnici. Sve kabine bile su popunjene, a salon za kockanje počeo je da prima prve posetioce još pre nego što je „Kentaki” isplovio iz Kovingtona.

Kapetan Leslie Hefler bio je zadovoljan.

Istina, plovidba je bila duga, ali je zato svako pristajanje u Pležetu, Luisvilu, Nju Albaniju, Ovensborou i Evensvilu značilo nove putnike i nove toware.

A zakupnine za prostor i karte, na tom brodu, važile su za najskuplje među brodovlasnicima na reci Ohajo.

„Kentaki” je bio brz brod.

Možda se po izgledu nije razlikovao od ostalih, ali, imao je odličnu posadu sastavljenu od Holanđana i

Engleza. Imao je, takođe, dosta zabave u odajama: kockarnicu, pravi salun sa muzikom i igračicama, strelšte za dokone strelce...

Bilo je rano jutro.

Izmaglica nad rekom lagano se povlačila i rasplinjavala, otkrivajući i drugu obalu pred očima posanih ili odavno budnih ljudi na brodu.

Kapetan Hefler bio je poreklom Nemač; imao je veliku glavu, plavu kosu i duge zulufe, koji su se, preko obraze spajali ispod nosa sa lepo razdeljenim brkovima. Imao je mali, oštar nos i prodorno plave oči.

Tamnoplavi kaput sa žutim dugmadima bio mu je propisno zakopčan pod grlom.

Pogledao je u svoj džepni sat.

Do polaska je preostalo još samo deset minuta. Kad su u pitanju bili „Kentaki” i kapetanova tipična nemačka preciznost, onda je polazak broda morao da bude prilagođen tačnom redu vožnje.

Čovek zadužen za putnike, njihove karte, prtljag i smeštaj, prišao je kapetanu Hefleru i palcem pokazao prema doku gde je stajao mršav, suvonjav mladić.

I Hefler ga je primetio, još dok je razgovarao sa Leftijem. Koliko je mogao da vidi, radilo se o mladiću, gotovo dečaku. Imao je crni šešir, kaput, pantalone i opasač. Ništa ga posebno nije izdvajalo osim mladosti.

— Kapetane, momak bi hteo do kraja — rekao je Lefti.

— Do Kejroa? — iznenadi se Hefler. — Zna li koliko bi ga to koštalo?

— Rekao sam mu.
 — Ima novac?
 — Ima!
 — Otkud mu?
 Lefti je slegnuo ramenima.
 — To nisam pitao. Tiče li nas se, kapetaně?
 — Pa, kad se radi o momcima ...
 Koliko mu je godina?

— Rekao bih oko osamnaest.
 — Dovedi ga ovamo.

Lefti se naže preko ograde i mahnu rukom.

Kapetan Hefler radoznalo je sačekao momčića u širokom, kao tuđem kaputu.

Imao je preplanulo lice, delovalo je umorno, ali ne i pospano. Retka bradica izbijala mu je sa strane, prćav nos i ispupčene jagodice odavale su broj njegovih godina. Hefler je imao pred sobom mladog, ali prilično zagonetnog momčića.

— Čujem da bi u Kejro? — upitao je zatim.

— Do kraja! Svejedno kako se zove — odgovorio je dečak.

— Kako se zoveš?

— Rip ... Rip Olson. Iz Sinsinatija.

— Sam si? — iskrenu kapetan glavu. — Da nisi pobegao od kuće? Traže li te?

— Platiću kartu, mister — iznenada je spustio glas dečak. — Imam novaca.

Hefler se kratko osmehnu.

— Buntovan, ha? — rekao je. — Nisi ukrao?

— Ne! Prodao sam konja i sedlo.

— Hm ... Moj brod prima samo one putnike. Ako saznam da te

neko traži, prebaćiću te preko ograde u reku.

— Znam da plivam — rekao je Rip.

Hefler se okrenu prema Leftiju.

— Neka nađe neko mesto u potpalublju — reče. — Ali, prvo mu uzmi novac. I neka se ne približuje kabinama i kockarnici. Jasno?

Olson je samo slegnuo ramenima i okrenuo se.

Tako je počela duga plovidba niz Ohaja. Begunac iz Sinsinatija nije želeo da se osvrće za sobom: čupao je iz srca sve uspomene. Istina, nije bilo lako, ali morao je to da učini.

Nikad više u Sinsinati.

VII

Bio je sumrak kada se „Kentaki” odvojio od obala Pležeta. Njegovi odžaci zaparali su nebo dimom i zaklonili mesec. Višlovi su zaronili u vodu, zapenušali su se bokovi broda i prva noć na „Kentakiju” počela je za Ripa Olsona.

Leškario je na nekim užadima, iza sanduka, okrenut prema udaljenoj obali. Osećao se vrlo lepo; noć je bila topla, sa gornje palube čula se muzika i nešto svetla prelivalo se preko ograde u vodu.

Za svakom pređenom miljom, osećao se sve bliže Zapadu. Miris zemlje, vode i šuma uvlačio mu se u nozdrve i u kožu. Kao da nikada nije bio u velikom gradu. Mesec je bio jedina svetiljka, a reka ulica po kojoj lebdi kao na oblacima.

Namestio je noge tako da je, pre-

ko vrhova čizama, mogao da povlači zamišljene linije po nebu.

Ništa nije imao uza se osim revolvera.

Sve je prodao: sedlo, laso, čebe, čuturicu, konja... I, nije mu mnogo ostalo, jedva desetak dolara.

Brodski kuvar obećao mu je hranu ako mu pomogne u nekim poslovima. Rip se nije libio rada. Ako je mislio da preživi u onoj surovoj zemlji s one strane Misisipija, onda je trebalo da se navikne na sve.

Počeo je da ga hvata dremež kada je osetio šum sa desne strane.

Otvorio je oči.

— ...kažem ti da je on! — čuo se nečiji prigušeni glas.

— Siguran si?

— Kažem ti: odelo, šešir, revolveri... Da ne pričam kako pelješi sve redom. Kao da ih je omađijao...

Rip Olson se pridiže na laktovima.

Koraci nisu prošli pored njega. Tu, blizu, zaustavili su se i utihnuli.

Mora da su seli na neki sanduk, ili se prislonili na ogradu.

A nisu morali baš tu. Dečaku se spavalo, nije ga zanimao tuđ razgovor; noć je bila prelepa za njega, a neko je došao da je pokvari i skinе čaroliju sa neba.

— Ovog puta će mi platiti — nastavio je prvi glas.

— Ipak mi je čudno — nadovezao se drugi. — Otkud Dok Holidej na Ohaju? Poslednji put sam čuo da je bio u Nebraski?

— On je, sigurno... Uostalom, iako nije, trebalo bi ga opljačkati. Video sam gomilu para. Ako nema

deset hiljada dolara, skoćiću u vodu glavačke!

Rip Olson se uspravio.

Pominjanje Doka Holideja potpuno ga je rasanilo. Da li je moguće da se na brodu nalazio čovek s onog crteža u novinama, za koga su tvrdili da poteže brže od samog đavola?

I neko mu je spremao klopku!

Načuljio je uši.

— Možda ne znaš da se kockanje otegne preko cele noći? — nastavio se razgovor, još tiši nego malopre. Ali, dečakovo uho je registrovalo svaku reč.

Samo da se ne oda...

Glasovi su i dalje dopirali do njega.

— Ja ne bih bio siguran da je to Holidej. Video si ga s leđa, ali...

— Zapamtio sam ga za ceo život, i sleđa i spreda! Pogledaj — pokazivao je nešto svom sagovorniku — smrskao mi je šaku u Efrajmu! Bio sam čuvar reda kod Salj Ford, imao platu koju drugi zarade za godinu dana, a onda se pojavio on...

— Čuo sam o tome nešto, Kime.

— Možda nešto, ali ne sve — nastavio je ovaj žešće i glasnije. — Prokleta kockarska ajkula! Prvo me je vezao lasom i vukao po prašini, a onda ustrelio.

— Tek tako? Mora da si mu grdno zamerio.

— Zapamtiće on Kima Derbija! Prvo ću da ga olakšam za ceo današnji i noćasnji pazar, a onda ću da ga bacim u vodu.

Rip Olson je slušao otvorenih usta. Koliko je mogao da shvati, ovde

se radilo ne samo o pljački nego i o osveti.

Spremali su je ljudi koji ne biraju sredstva.

Dok Holidej se nalazio u opasnosti. Oni će ga negde sačekati i jednostavno ubiti.

— Koliko znam — javi se glas koji nije pripadao Kimu Derbiju — on je đavolski brz! Moramo biti oprezni.

— I hoćemo. Nemam nameru da ga nagovaram da diže ruke predamnom. Samo da mu vidim lice dok bude umirao. Ništa više!

— Kako to zamišljaš?

— Čekaćemo. Saznao sam preko stjuarta koja je njegova kabina. Jedan od nas će ga tamo čekati, a drugi paziti kad bude završio igru i pošao na spavanje.

— Ako taj uopšte spava?

— Moraće jednom... A tada će to biti zauvek.

— Slušaj, Kime... Ne vredi na ovom brodu reskirati glavu ako je plen mali?

— Ne brini — odgovorio je Derbi. — Ako bude manje od dvadeset hiljada, seci me! Uostalom... Zar ne izgledamo otmeno? Ko bi pomislio da sam ja revolveraš, prognan iz Utaha i ti, Milt Holden, bivši komančeros i propalica? Sad smo trgovci stokom. Nemoj to zaboraviti.

Čovek se nasmejao, a zatim su obojica začutili.

Rip je pokrenuo noge, koje su počinjale da mu trne.

To je izazvalo lako grebanje užadi.

Dečak se odmah ukočio.

— Jesi li čuo? — dopre do njega šapat.

— Jesam... Tamo ima nekoga?

— Ne znam, ali...

Ripova ruka skliznu prema koltu.

Ako ga opaze, biće im više nego jasno da je čuo njihov razgovor i plan da smaknu Doka Holideja.

A to znači, nova nevolja za begunca iz Sinsinatija.

Pogotovu što se, izgleda, radilo o ovejanim mangupima.

Skoro nije disao, iščekujući.

Zatim je jedan od njih glasno opsovao i udario nogom.

— Prokletstvo! Koliki pacov!

Ripnu laknu.

Izgleda da je spasla pojava nekog kuhinjskog napasnika. Čuo je kako sitne nožice grebu preko dasaka na drugu stranu.

Onda su se čuli glasovi, ali već udaljeni.

Dečak je mogao da podigne glavu u visinu sanduka. Dve siluete kretale su se prema stepeništu koje je vodilo na gornju palubu.

Možda ga se to sve nije ticalo, ali, u pitanju je bio kockar čiji je crtež u mekonskim novinama ostavio na njega snažan utisak.

A lica razbojnika i nevaljalaca za Ripa Olsona imala su obličje Klemija Svejna, njegovog očuha.

On sačeka još malo, a onda se i sâm uputi prema stepeništu.

Nekoliko silueta na ogradi broda ličili su na stubove, nepokretne i osvetljene mesečinom kao srebrom. Nekoliko mladih crnaca bilo je okupljeno oko harmonikaša koji je tiho

razvlačio setnu melodiju, praćen lakim udaranjem dlanova.

Brodski fenjeri, za razliku od gornje palube, ovde su se pojavljivali kao zalutali novčići, tek toliko da bace mutan krug svetlosti oko sebe, da bi predmeti dobili svoj oblik, a ljudi mogli da se ne sapletu.

Mirisalo je na ulje, katran i paru. Vodeni trag se, pozadi, razdvajao na dve strane i udarao o obe obale, penušajući i grgoreći pod lopatama vitla.

Rip Olson baci pogled gore.

Čovek po imenu Lefti, koji ga je i doveo na „Kentaki” i pred kaptana, šetkao se uz ogradu. Činio je to tačno u određenom vremenu i na određenom rastojanju.

Sve je izgledalo mirno.

Leftijev posao nije bio samo briga o putnicima, već i o redu.

Naročito je pazio da se neka pijandura sa donje palube ne uspen-tra na gornju, privučena sjajem saluna, muzikom i ciklom devojaka.

Ovlaš je pogledao dvojicu putnika, čijem je razgovoru slučajno prisustvovao Rip i klimnu glavom. To je značilo da su oni tu već bili i da imaju svoje kabine i slobodan pristup kočarnici i salunu.

Nije imao izgleda da neopaženo prođe pored Leftija.

Osvrnuo se oko sebe, tražeći izlaz.

Nekoliko bala nalazilo se naslagano u potkrovlju. Rip je stisnuo usta i bezglasno se osmehnulo.

Zatim je prešao preko otvorenog prostora i zastao kraj gomile.

Nije ga zanimalo šta je unutra.

Čuvar koji je imao zadatak da ih

nadgleda i pazi, ležao je pri dnu gomile i spavao.

Olson je zaobišao s druge strane i pokušao da podigne jednu balu.

Bila je teška, ali ne toliko da je ne bi mogao odvući do ograde.

Nekoliko časaka je stajao priljubljen uz stub potkrovlja, osluškujući. Osim lakog disanja čuvara i žagora odozgo, izgledalo je da ga ništa neće omesti da sprovede svoj luckasti plan.

Obuhvatio je prvu balu obema rukama i pokušao da podigne, ali bila je preteška za njegova dečaka pleća.

Morao je da je vuče preko dasaka.

Radio je to polako, osvrćući se posle svakih dva ili tri koraka.

Poslednjih nekoliko metara skoro je pretrčao. Balu je uspravio, poslednjim ostacima snage i prevadio preko ograde.

— Čovek u vodi! — povikao je iz sveg glasa. — Čovek u vodi! Upomoć!

I kao odgovor na taj povik, odjeknuo se pljusak.

Bala je dodirnula površinu reke, uskovitlala je oko sebe a zatim potonula.

Pjusak se čuo jasno.

Za Ripa Olsona bilo je najvažnije da ga čuje Lefti, sa gornje palube.

Bat koraka ispunio je noć. Ljudi su nagnuli sa svih strana prema pozivu.

Dečak je pokazivao prema vodi koja se još penila i govorio:

— Neko je skočio dole! Video sam da je skočio!

Lefti je već žurio odozgo, praćen dvojicom mornara u kačketima od kože.

— Ja ga ne vidim — primetio je neko, naginjući se preko ograde.

— Sigurno je potonuo?

— Ko je to bio? Da nije neka tuča posredi?

— Ne znam, ja sam čuo da neko viče „Čovek u vodi”.

— Ko je vikao?

Ali, Rip Olson se već izvukao iz gužve.

Imao je vrlo malo vremena da bi šmugnuo uz stepenište na „zabranjenu” palubu. Dok se ljudi dole, na ogradi, osveste i uvide da ih je neko nasamario, dok bala možda ispliva na površinu — on će već naći skrovište na vrhu.

Preskačući po tri stepenika obreo se na palubi. Zapljusnula su ga svetla mnogih svetiljki na stubovima i iznutra, iz sala sa velikim prozorima i prozirnim zavesama.

Na komandnom mostu, gde se nalazila kabina sa krmanošem, kapetan Hefler nije imao pojma o kratkotrajnoj gužvi na donjoj palubi. Gledao je u reku pred sobom, kako se ljeska kao krljušt mrtve ribe.

Rip se naslonio na ogradu, tobož osmatrajući obalu. Pored njega su prošla dva čoveka, zapaljenih cigareta. Imali su na glavama cilindre, mirisali su na neki parfem i fini duvan.

Dečak ih isprati pogledom.

Ulazili su u neku prostoriju, s pokretnim vratancima, odakle su se čuli smeh i klavir.

Rip oseti žeđ.

Šakom je prevukao preko ustiju, ali ništa više.

Morao je da bude slobodniji, ako je mislio da ne privuče pažnju. Opuštio je ramena, popravio opasač, zadenuo palčeve za kaiš i polako se odvojio od ograde.

Imao je sreću da odmah nabasa na kockarske odaje.

Valjda je kroz isti ovaj prozor i onaj Kim Derbi ugledao kockara?

Omanja prostorija, obmotana duvanskim dimom, bila je ispunjena stolovima sa zelenom čojom i raznolikim licima okolo.

Uglavnom su to bila napregnuta lica. Neki su se preznjavali, neki pokušavali da izgledaju ravnodušni i lažno nehajni, neki primetno razočarani, neki čisto besni...

Malo je bilo prirodno, profesionalno mirnih.

Možda ovaj okrenut leđima njemu?

Ako se onaj lupež nije varao, Dok Holidej je sedeo za prvim stolom, nešto podignutih ramena, beskrajno sporo razdvajajući svoje karte.

Tri sredovečna čoveka preko puta gledala su njegovo lice kao opčinjeni.

Rip Olson je jedva verovao očima: zar je moguće da se skoro na dohvat ruke nalazio slavni strelac?

Zaista je podsećao na crtež iz novina: crni šešir, dugi crni kaput, crne pantalone. Revolvere nije video, verovatno su ih pokrivali krajevi kaputa.

Samo kad bi mu još sagledao lice...

Bez daha je posmatrao ljude, čije su oči počivale na tamnoodevenom partneru.

Kad je bacio karte, mogao je lako da pročita da su poraženi.

Kao po komandi, sva trojica su rezignirano ustala i odgurnula stolice.

Rip Olson se nesvesno obradova: Holidej je dobio!

Gomila papirnatih dolara prešla je na njegovu stranu kao čarolijom pokrenuta.

Zatim je ustao.

Dečak se povuče u senku. Nije želeo da privlači ničiju pažnju dok Holidej bude izlazio. Ispred ulaza nalazila se svetiljka dovoljno jasna da ga otkrije. Usamljeni dečak s opasajem izazivao je uvek podozrenje i nepoverenje.

Čuo je da se vrata otvaraju, a onda ugledao senku. Provirio je. Kockar mu je ponovo bio okrenut leđima: pod svetlom je palio cigaretu.

— Mister Holideje? — oslovi ga tiho Rip, istovremeno pazeći da odnekud ne iskresne neko nepoželjan. — Pazite... neko želi da vas ubije!

Čovek je samo malo iskosio glavu, vidno iznenađen. Šibica mu je ostala neugašena među prstima.

Zatim se naglo okrenuo.

— Meni nešto kažeš? — rekao je oštro, spuštajući ruke.

Rip se zagrcnu.

Sve je mogao da očekuje, svemu da se nada, ali ovome ne!

U njega su se upijala dva sjajna, lukava oka Čoktoa Aldera!

VIII

Nije imalo smisla da beži.

Što je najgore, bio je svestan da mu se celo lice kupa pod svetlošću žute svetiljke.

Prebledeo je i samo malo uzmakao, osetivši da se oko njega suši vazduh.

Čokto je zagledao u dečaka.

— Kako si me nazvao to? — upita. — Čini mi se... Hej! Odakle te znam? Sačekaj malo... ti... Taj šešir, kaput...? Do đavola, to je moj šešir!

Sad je bilo gotovo!

Rip Olson je zašumeo. Čak je zaboravio da ima oružje kod sebe. A i da nije, protiv Čoktoa bio je obična nula.

— Ti si onaj deran iz Sinsinatija — mahinalno se pipnuo za glavu. — Sad ćeš mi platiti za sve — nasmejao se očigledno zadovoljan susretom. Pogled mu skliznu na opasač. — Imaš i moje oružje? Da vidim umeš li njime da se braniš? A?

Rip je zavrteo glavom.

Instinktivno je udaljio ruke od bokova.

— Ništa ne govoriš? — nastavio je Čokto i gurnuo ga u polumrak. — Čekaj, balavče... Pomenuo si ubistvo? Nešto kao da me žele ubiti? Ko to?

Ali, dečak je ćutao.

— Govori! — pisnu Čokto na njega.

— Pogrešio sam — promuća Rip.

— Video si da imam para, a? Go-

milu! Nešto od kocke, ali najviše od tvog očuha Klemija.

I on nadmeno provuče rukom po svom odelu, dajući mu do znanja da se novcem može kupiti najelegantnija tkanina i najmoderniji kroj.

— Moja majka... Ko ju je ubio?
— procedi Rip.

Čoktoovo lice se zateže. Onda mu se obrazi ponovo razvukoše u ružan osmejak.

— Ja nisam sigurno — reče. — Ali, šta imaš od toga i da znaš? S ovog broda nećeš napipati kopno, šugavče! Mogao bi da se izlaješ ko smo i šta smo...

— Ko je ubio...? — ponovio je Rip.

— Rekoh ti da ja nisam — odgovorio je Čokto, vadeći kolt sa desnog boka, lagano i s uživanjem — ali ako će ti to olakšati dušu u paklu... onda te pozdravlja Nik.

— On je dakle — prošaputa dečak. Sve vreme je mislio na bubuljičavu Daftijevo lice.

— On! A sada... kreni polako prema ogradi. I ne pokušavaj ništa.

Dečak se ne pomeri.

— Mogu te i poneti ako treba — zasikta Čokto.

Rip ga pogleda pravo u oči.

— Ubićete me? — upita.

— Naravno! Pre toga ću ti skinuti šešir i kaput. Ne želim da ih prodam probušene. Polazi!

Dečak se čudio samom sebi kako ne oseća strah.

Verovatno mu se činilo nemogućim da ovaj brod, koji tako mirno i lepo plovi na jug, prema Misisi-

piju — postane njegov mrtvački sanduk...

Uz to, zar nikada neće stići ubicu svoje majke? Nik Alder je postojao. Živi! Možda i na ovom brodu, ili negde blizu. Ali, živio je, pun para kao i njegov brat, krvavih ruku i mirne savesti.

Pošao je tromim korakom, poglute glave.

Čokto je sklonio svoj revolver za pojas, prateći u stopu dečaka.

Međutim, nije odmakao mnogo.

Kao iz zemlje da je iznikao, put mu preseče čovek sa belom kosom, preplanulog lica i iskrivljenih usta.

Čokto je u vazduhu osetio opasnost i palcem odmakao peš kaputa.

Ali, već je bio primetio sjajnu, metalnu cev strančevog kolta.

Kad je već mislio da se baci u stranu i povuče, nova senka se ukazala na drugoj strani.

Koliko je mogao da shvati, Rip Olson je zaključio da su na scenu stupili Kim Derbi i Milt Holden, čiji je razgovor uhvatio dok se odmarao iza sanduka sa bocama.

Čokto se okrenuo prema vratima kockarnice.

Na žalost, niko nije izišao za njim.

Odjednom je bio sâm, po telu mu se razlegala neočekivana toplina.

— Holidej? — oslovio ga je Derbi, ali je odmah zatim odmahnuo glavom. — Ne, ti nisi Holidej. Ti si neka drugabaraba?

— Šta hoćete? — lecnu se Čokot.

— Novaci!

— Kakav novac?

— Videli smo te da dobijaš — promrmlja Derbi — Ako ne želiš

vođenu grobnicu, izvadi sve što imaš i zaboravićemo da smo te sreli.

Rip Olson je uvideo da na njega zaboravljaju. Polako je, stopu po stopu, uzmicao u mrak.

— Ja nisam Holidej, to ste rekli — odlagao je Čokto čas odluke. Mislio je da, neko mora proći ovim delom palube i dati mu šansu da se izvuče. — Ostavite me na miru!

— Nisi Holidej, mada se oblačiš slično — iskezi se Derbi — ali si zato pun para kao i on. Vadi!

Čokto je oklevao.

On je u neku ruku bio kockar, a kao takav imao je u unutrašnjem džepu mali „deringer“.

Šansa je postojala. Mala, ali ipak šansa.

Nevolja je bila u tome što su Derbi i Holden bili na različitim stranama.

A bio je tu i dečak.

Čak je i on mogao da mu bude prepreka.

Čokto Alder se osmehnuo, uz obezoružavajući smešak. Posegao je rukom u džep i dodirnuo dršku „deringera“.

Izdao ga je sjaj u očima.

Kim Derbi je nanjušio podvalu, ipak nije bio toliko brzi da bi preduhitrio Čoktoov pokret.

— Pazi, Milte! — dreknuo je i podigao kolt.

Čokto je ispalio obe kugle u belokosog. Ali, istovremeno je osetio udarac u leđa. Kao da mu raznosi kičmu...

Grmljavina revolvera učutkala je glasove i muziku u brodskom salunu.

Rip Olson je iskoristio trenutak i bezglavo šmugnuo za ugao.

Na brodskom podu palube ostali su da leže Čokto Alder i Kim Derbi.

Milt Holden, suvonja, podmuklog lica i krivih nogu, izronio je iz polutame sa koltom koji se još dimio. Bacio je brz pogled na teško ranjenog Derbija, a onda opkoračio Čoktoa.

Lupež nije davao znake života.

Holden zavuče ruku pod kaput i napipa svežanj novčanica.

To je bio samo jedan deo.

Strpao ga je pod svoju košulju i mašio se za ostatak.

Istog trenutka čuo je uzvike i bat mnogih nogu. Nije imao vremena da se zadržava ni sekunda više. Sa žaljenjem je pogledao u Čoktoa, a zatim se dohvatio senki baš u trenutku kad su se vrata kockarnice i saluna otvarala i propustila nekoliko radoznalaca sa već ispražnjenim futrolama.

I kapetan Hefler je najzad čuo da se pucnjava odigrava na „Kentakiju“, a ne na obali preko puta.

Tu se našao i Lefti.

On je odmah na sebi osetio kapetanov prekoran pogled i mogao je samo da mu uzvрати sleganjem ramena.

Hefler je odgurnuo one najbliže, koji su se sjatili iznad Čoktoa i Derbija. Dakle, dvojica su ležala, nepokretna. Trećeg nije bilo. U stvari, nije bilo nikoga da mu tačno kaže šta se desilo.

Lefti je zagledao belokosog lupeža i zavrteo glavom.

— Jedan od putnika — rekao je — čini mi se, trgovac stokom. Tako je bar rekao.

Hefler se samo nakašljao bučno.

— A ovaj džentlmen?

— Bio je u kockarnici — reče Lefti. — Ceo dan.

— Video sam ga i ja — dobaci neko.

— I ja.

— Igrao je sa mnom — javi se sredovečan čovek, s očiglednim zadovoljstvom što mu partner leži nemoćan. — Opelješio me je za hiljadu dolara. Šta je posredi? Pljačka?

— Pogledaj mu džepove, Lefti — naredi Hefler.

Čovek ga poslušao i pretrese. Imao je još novaca. Zatim mu iz šake iščupa „deringer” još tople cevi.

— Ne razumem — promrmljao je Lefti — pucao je iz ovog?

Jedan od detektiva koji su pratili tovar viskija i duvana iz Kovingtona kleknuo je pored Čoktoa i nekoliko trenutaka razgledao teren.

Nije našao ništa posebno, pa je zaključio.

— Mora da je bio na nišanu — rekao je, podižući pogled prema kapetanu.

— Kako to mislite, mister?

Detektiv upravi šaku na Derbija.

— Onaj tamo je imao kolt, a ovaj džepni pištolj. Pogledajte, kapetane, imao je i za opasačem kolt. Prema tome, verujem da su od njega tražili novac, a on je zavukao ruku tobož po dolare da bi izvukao pištolj i pucao...

— Hm... Rekli ste „oni”? Ja vidim dvojicu.

Detektiv sleže ramenima.

— I ja, — reče — ali, nemoguće da ga je s leđa ubio čovek koji leži napred, neispaljenog metka iz revolvera?

— Do đavola — ote se Hefleru — znači li to da imamo jednog ubicu na brodu?

— To je sigurno — složi se detektiv i ustade. — Samo, uzalud ga tražite. Neće se javiti na vaš poziv.

Hefler je ljutito skinuo svoju kapu i ponovo natukao na čelo.

— Ovde se ne isplati dobijati na pokeru — oglasi se neko i kao da time ubode kapetana u srce.

— Ovo je bio neki stari obračun — skoro je dreknuo. — Garantujem da se više neće ponoviti! Ovo je bilo prvi i poslednji put.

Rip Olson, koji se dotle krio u senci, najzad je mogao da se pojavi.

Niko nije rekao da li je Čokto mrtav ili ranjen.

Brod je sigurno imao svog lekara, ali po njega nisu poslali čoveka.

Detektiv je podigao ruku i umirio žagor.

— Čekajte — rekao je — mislim da je ovaj živ...

— Kako? Onda zovite lekara — počeo Hefler da se trese. — Možda mu može pomoći?

— Teško — promrmljao je detektiv klekavši na jedno koleno.

Rip se našao u prvim redovima.

Lefti je za to vreme odjurio do lekareve kabine, a kapetan Hefler je vraćao goste u kockarnicu i sa-

lun, obećavajući mu da će sve biti u redu i da mogu mirno da nastave zabavu.

Ljudi su se nerado razilazili.

Rip Olson je stajao i zurio u bleđo Čoktoovo lice. Samrtnik je otvorio oči i zaustavio pogled na dečaku.

Ovaj se trže. Dobio je želju da se povuče, da pobjegne. Međutim, Čoktoove usne su počele da se pomeraju.

Detektiv je pratio scenu s interesovanjem.

— Izgleda da te zove, momče? — rekao je Ripu. — Poznajesh ga?

Dečak nije ništa rekao.

— Pažljivo s njim, ne pomeraj ga — opomenu ga čovek.

— Neću...

Čokto je i dalje micao usnama.

Rip kleče na oba kolena, ali po dalje od lupeža.

— Idi... nađi ga... — čuo je da mu šapuće Čokto. — Ako moram da crknem... ne mora on da uživa...

— O kome to govori? — upita detektiv Ripa.

Dečak ni sâm nije odmah znao odgovor.

Čoktoovo lice se zateglo. Poslednjim naporom je izdigao glavu, a u očima mu se ukaza mržnja.

— Nik je... Maskodži... Daf-ti... — krkljao je lupež. — Prokleti...

Zatim se umirio.

— Šta je to govorio? — ljutnu se detektiv.

Rip je imao toliko mozga da slegne ramenima i da se ne oda.

— Buncao je — odgovori. — Ne poznajem ga...

Detektiv začkilji očima.

— Zašto bi se obraćao samo tebi? — primeti.

— Pitajte ga — ravnodušno uzvрати dečak i ustade.

Kada je brodski lekar stigao na mesto događaja, mogao je samo da konstatuje smrt. „Kentaki” je imao dva leša na brodu. U prvoj luci trebalo je potražiti šerifa i predati mu mrtvace, ne dirajući ništa s njih. Ni prašinu.

Poslednje Čoktoove reči urezale su se u Ripove misli.

Nik Alder je putovao za Maskodži. Sa Daftijem, najverovatnije, a možda i odvojeno.

Čokto nije stigao sve da izbaciti iz sebe.

Umirući, bio je kivan na rođenog brata što će živeti i koristiti opljačkani novac dok on bude deset stopa ispod zemlje.

Maskodži...

Zvučalo je strano, daleko, zagonetno, ali je sigurno postojalo na onoj strani.

Rip Olson je, ipak, imao jedan preči problem: kako se osloboditi Milta Holdena, koga je video, istina nejasno, ali ipak dovoljno blizu da ovaj pomisli suprotno.

Prijatelj Kima Derbija sigurno će poverovati da će ga dečak prepoznati i prijaviti. I potrudice se da ga spreči u tome.

Nije imao drugog izbora.

Jedan od njih dvojice morao je ili da nestane ili da se iskrca u prvom pristajanju.

Međutim, ni dečak nije mogao jednostavno da kaže kapetanu Hefleru ko je ubica. Trebalo je imati đavolski dobrih dokaza za to.

Tu noć kao da su prećutno izbegavali jedan drugoga.

Rip se zavukao u kuhinju, na ležaj od vreće i tu zaspao. Otkočen kolt držao je u ruci i trzao se na svaki šum.

Tako je dočekao zoru.

IX

Vode Arkanzasa tekle su na istok, a Dok Holidej je svog šarca upravio na zapad.

Po nebu se počeli da kovitlaju lešinari.

U početku bio je samo jedan.

Onda se stvorila još tri i smrt je negde nadnela svoju hladnu, naoštrenu kosu.

Četiri milje od Van Berena, dolazeći iz Džoplina, čovek iz Džordžije je najzad prekinuo tri dana dosadnog, usamljeničkog jahanja kroz Ozark Visoravan.

Namirisao je nevolje, ali nije želeo da ih zaobilazi.

Upravio je svog ždrepcu prema klancu.

Bilo je podne.

Jara je podrhtavala na površinama stenja i horizonta.

Međutim, lice Doka Holideja ostalo je suvo i hladno. Kao i pogled kojim je pratio let grabljivica na nebu.

Krenuo je za Tulsu. Mesecima se nije pojavljivao u tom kraju, gde igrao dobar poker i točio izvrstan

brendi. Uostalom, njemu je bilo svejedno: Tulsa ili neki drugi veći grad, samo da se otarasi prašine i žege.

Preko, u Kanzasu, imao je dosta baruta da omiriše u sukobu sa Kešom Galovejom. Što je najgore, morao je da pazi i na sebe i na mekonskog novinara Valsina Arba, koji je silno želeo da prisustvuje vatrenom obračunu. To ga je zamašlo koštalo glave.

U Kanjonu Crne Lisice samo je on ostao uspravan; smrt ga je mimo išla po ko zna koji put.

Uprkos tome što je protiv sebe imao trojicu.

Sada je to već bila daleka prošlost.

Iza njega ostalo je dve nedelje jahanja i truckanja vozom od Kanzas Sitija do Džoplina.

Zastao je!

U podnevu, pod suncem arkanzaškog neba koje je pržilo i palilo, jahač u tamnom odelu izgledao je kao od crnog kamena isklesan.

S uzvišenja na kome je stajao, mogao je da vidi u klancu neobičan prizor.

Drum kojim su prolazila kola i konjanici, ovog puta bio je zakrčen kočijom.

Konji su bili ispregnuti, a tri čoveka nalazila su se na zemlji, nepokretna, ispružena ili sklupčana.

Džordžijanac je osetio da nešto nedostaje u toj stravičnoj slici, ali, nije mogao da odgonetne šta. Tela koja su ležala svakako da nisu bili spavači.

Sve je odisalo smrću.

On zabaci krajeve svog kaputa, tako da mu se drške „linkolna“ nađu na dohvatu.

Ako su lešinari počeli da se okupljaju, to je značilo da okolo, osim njega, nema više žive duše.

Poterao je Miga lagano niz obronak; pod kopitama se odronjavalo sitno kamenje i grudve suve zemlje. Ledenoplave oči slavnog kockara osmatrale su okolni predeo. Ničeg naročitog, ni sumnjivog.

Ipregnuti konji njušili su kržljivo busenje trave i podizali glave na zvuk šarčevih kopita.

Šta je to još nedostajalo, pitao se kockar.

Polako je sjahao.

„Posada“ kočije nalazila se blizu jedan drugog. Izgleda da su zatečeni rame uz rame, i tako likvidirani. Treći se nalazio podalje, s koltom grčevito stegnutim u levoj šaci.

Vozač i njegov naoružani pratilac ležali su pogođeni u glavu. Izgledalo je da se nisu dosetili da treba da se brane, jer je pratiočeva puška ostala na sedištu, prislonjena i neupotrebljena.

Treći iz kočije bio je gradski obučeni; nosio je pepeljastosiv kaput i crne pantalone. Ležao je gologlav. Šešir ravnog oboda, jedno od poslednjih modela „stetsona“, bio je otkotrljan daleko od njega.

Leva ruka stezala je dršku kolta.

Desna je bila zaronjena u žučkastu prašinu.

Holidej se približi.

Da li mu se samo činilo, ili je čovek nešto počeo da zapisuje rukom u prašini?

Neverovatno! Bila su to slova.

Početak neke reči.

„KAU“...

Samo to.

Ili nije stigao da dopiše ostatak, ili to nije značilo ništa?

„Kau“...

Kauboj?

Kaufman?

Džordžijanac je čučao nad tom rukom i zamišljeno posmatrao trag koji je ostavio samrtnikov prst. Da li je poznao ubice i smogao nešto snage, pred odlazak u pakao, da napiše njegovo ili njihovo ime?

Izvukao mu je iz šake kolt i proverio: falio je samo jedan metak.

Gde je otišao? U nebo? Ili u meso?

Zašto je kočija napadnuta, ako nije prevozila putnike? I zašto je, uopšte, išla prazna od Maskodžija?

Holidej se podigao.

Vozaču i njegovom pratiocu nije mogao da pomogne. Ni njihovom saputniku. Sva trojica bila su ubijena iz blizine.

Ponovo se sagao i okrenuo čoveka s koltom na leđa.

Leva strana bila mu je uprljana prašinom i krvlju. Izgledao je prilično jadno: iskrvljena usta, staklast pogled, razbarušena kosa... A samo pre možda pola časa delovao je i odlučno i otmeno.

Gonjen nekim instinktom, kockar pretrese leš.

Ništa naročito nije našao. Kao da sa sobom osim opasača nije poneo ništa.

Pa ipak...

Tamo gde bi se retko ko setio da zaviri, učinio je Holidej.

Povrnuo je rever kaputa, i ugledao značku.

Bila je to neka vrsta legitimacije Pinkertonovih detektiva.

Okrenuo se oko sebe. Nešto je nedostajalo... Od trenutka kada je izbio na prevoj i ugledao kočiju, činilo mu se da ga opseada misao da nekog dela nema.

Još jednom je pogledao.

A onda shvatio!

Kočija nije imala rudu!

Drvenu oblicu između konja, tako neophodnu za dvospreg. Jednostavno se nije tu nalazila.

Bilo je to previše i za Doka Holideja!

U tom trenutku, do njega dopre udaljena revolverska pucnjava!

Džordžijancu se u prvi mah učini da se to odnosi na njega. Ali, bilo je suviše udaljeno da bi neko mogao nišaniiti čoveka u klancu; možda je odjek pojačavao pucnjeve.

On se vinu u sedlo i potera Miga prolazom, prema severozapadu. Ona je napustio drum i kroz stenovitu padinu, kockajući se sa mogućnošću da sebi i konju polomi noge, uspentrao se na visoravan.

Pucnji su umukli.

Samo jedan časak stajao je Holidej neodlučan.

Onda je, desne ruke opružene uz bok, krnuo puteljkom prema ravni.

Zatim su pucnji počeli ponovo da prolamaju podnevni vazduh.

Jedan, dva, tri, četiri...

Šest puta.

A niko, izgleda, nije uzvraćao.

Nešto žbunja i dva drveta krat-

kih stabala bila su jedina zelena površina na tom delu. Za jedno od stabala bio je privezan konj.

Njegov vlasnik nalazio se nekoliko jardi dalje.

Činilo se da ne primećuje kockara.

Bio je zauzet pucanjem u grančice pobodene u suhu zemlju, razmaknute jedna od druge dve do tri stope.

Tog časa je punio revolver. Zatim ga je vratio za pojas, raskoračio i pokušao da ga brzo izvuče i istovremeno opali.

Učinio je to prilično jadno.

Što je najgore, od šest grančica samo je jedna zanjihala, ništa više.

Strelac je razočarano opustio ruku i pognuo glavu.

Na glavi je imao crni šešir, na leđima dugi kaput boje dima. Bila je to odeća koja se mogla sresti na svakom koraku.

Zvuk šarčevih kopita prenuo je usamljenog strelca. Skočio je kao oparen, okrećući se prema Džordžijancu celim telom.

Holidej ugleda pred sobom dečaka.

Koža mu je bila bakarne boje, kosa žućkasta i duga, nos prčav, skoro uljubljen između jagodica.

Svestan da nema više ni metka u magacinu, dečak je sa žalošću pogledao u svoja oružja, a onda u jahača. Onda mu se oči ispuniše neobičnim sjajem i nešto poput smeška izbi mu u uglove usana.

— Sam si, dečko? — oslovi ga kockar.

Klimnuo je glavom.

— Šta radiš tu?
 — Vežbam...
 — Da brže umreš? — primeti kockar. — Da li si video nekoga u blizini?
 — Ne... Malopre sam dojahao.
 — Odakle?
 — Iz Sinsinatija.
 — Prilično daleko — zaključí ravnodušno Dok. — Imaš li ime?
 — Imam. Zovem se Rip Olson.
 — Verovatno ideš u Van Beren? Tražiš li posla ili nevolje?
 — Ne znam, nemam određenog cilja... Ali, mislim da znam ko stel
 — Ostavi se nagađanja, momče.
 Ali, dečak se nije predavao.
 — Video sam vas na jednom crtežu, u novinama. Slični ste, sve je pogođeno, od šešira do čizama! Vi ste...

Kockar hitnu svoj teški „linkoln” s boka i ispuca ceo doboš u pravcu pobodenih grančica.

Svih šest bilo je slomljeno po sredini!

Rip Olson je zurio u smrskana drvca kao omadijan. Usta su mu bila otvorena, oči raširene od iznenađenja i zadovoljstva. Kakvi su to pogoci bili!

Lešinari su posle pucnjeva bežali visoko u nebo i sada se ponovo vraćali.

— Mila majko — procedio je Olson, tresnuvši šešir o zemlju. — Nikad neću naučiti da gađam tako.

— Tim bolje po tebe — dobaci Holidej i obiđe mršavog momka, ne udostojivši ga više pogleda.

Olson je pružio ruku za njim. Hteo je da ga zaustavi, ali, kockar je neumoljivo izmicao.

Hteo je da ga dovikne, ali jahač se spuštao padinom i ubrzo nestao iz vidokruga.

Ripu se činilo da je sve to samo sanjao.

Imao je pred sobom Doka Holideja, a više nije bio siguran u to. Pa ipak, prepolovljene grančice jasno su mu kazivale da mu je kockar očitao lekciju!

Sudeći po tome, najbolje bi bilo da batali oružje i prihvati se nekog bezopasnog posla.

Međutim, Nik Alder je bio u Maskodžiju.

Sve dotle preostajalo mu je da vežba, uporno i nepokolebljivo.

X

Van Beren nalazio se čitavih šezdeset milja od arkanzaških obala. U poređenju sa Fort Smitom preko puta reke, ličio je na selendru.

Međutim, grad je imao poštu, banku, šerifa, i nekoliko trgovinskih i uslužnih radnji.

Imao je i veliku, dugu glavnu ulicu, tri saluna i dosta zelene trave okolo. Nalazio se u ravnici, pa mu je nebo pritiskalo krovove i danju i noću.

Samo pola časa iza podneva u Van Beren je ujahao čovek iz Džordžije.

Bilo je to jedno od njegovih retkih žustrih jahanja.

Bez obzira što Van Beren to nije od njega zahtevao niti se on rado mešao u tuđe neprilike. ipak je masakr kod kočije na vanberenskom drumu izazvala u njemu i mučninu i radoznalost.

Tri čoveka bila su mrtva. Ubijena iz blizine, bez šanse da se brane.

Odgovor na to nalazio se u Maskodžiu ili Van Berenu.

Holidej je bio zubar, ali je mogao lako da ustanovi da se zločin odigrao jedva pre sat. Možda i manje.

Takođe, tragovi jednog jahača vodili su od kočije nekih stotinakardi drumom, a zatim su skrenuli prema kamenjaru i tu se izgubili.

Samo jednog jahača?

U to nije bilo sumnje.

Jedan protiv trojice, zaista je zvučalo neverovatno.

Uostalom, to je stvar za šerifa, a ne za njega.

S tom mišlju ujahao je u Van Beren.

Podnevna žega zbrisala je s ulice prolaznike. Senke tremova i krovova samo što su izmилele ispod drvenih temelja i poput tamnih jezika počeli da „ližu” prašinu.

Ipak, nekoliko ljudi bilo je na desnoj strani, ispred ulaznih vrata i prozora pošte.

Kockar prebroja petoricu.

Gledali su prema njemu, zatim se z gledali među sobom, a onda opet prema njemu...

Sunce, prašina, suvo grlo, sve je to mamilo da skrene svog ždrepcaprema prvom salunu, sa neobičnim nazivom „Duplo sedlo”.

Ali, on je produžio put.

Među petoricom pred poštom ugledao je metalnu značku čuvara zakona.

Nalazila se na grudima visokog, krupnog čoveka neodređenih godina; možda je bio blizu pedesete, a možda i manje. Imao je bledu kožu

nasuprot svima ostalima oko sebe, tek malo sunca i rumenila bilo mu je oko jagodica i nosa. Preko levog oka nosio je povez od crne kože. Drugo oko posmatralo je došljaka s interesovanjem koje nije značilo dobrodošlicu.

Na glavi je imao šešir koji su pre deset i više godina nosili kopačizlata ili kauboji na velikim rančevima: posuvraćen obod s velikim prorezom napred, iznad čela.

Bio je to vrlo čudan šerif, s jednim okom i s bradom na licu.

Ličio je pre na odmetnika nego na čuvara zakona.

Na bedrima mu se nalazio „pismejker”, vojnički kolt kojim su se obično služili oficiri i narednici u prošlom, građanskom ratu.

Čizme visokih sara nosio je preko pantalona i, uopšte, izgledao je vrlo neugledno.

Kraj njega se nalazio elegantno obučen šezdesetogodišnjak, u visokom cilindru i kariranom kaputu. Lice mu je bilo smežurano, ali dosta privlačno: prodoran pogled, lepo izvajan luk obrva i prosedi zalisci, uredno začešljani i namazani.

Ostala trojica se nisu isticala ničim, naročitim, osim pozamašnjim stomacima i debelim cigarama koje su pušili. Izgledali su kao odbor građana skrpljen za doček. Bili su bez opasača, s rukama u džepovima i licima koja pokazuju blagu dosadu i netrpeljivost prema žezi.

Holidej se već približio grupi na nekoliko jardi.

Nije nalazio za shodno da tu sjase. To je ostavio za salun „Duplo sedlo”.

Pojava u tamnoodevenog stranca kao da je paralisala ljude na tremu.

Bilo je podne, satanska vrućina, a čovek u fraku iznikao je iz udaljene jare kao fantom. Po ovakvom vremenu putovali su samo zamese-njaci ili begunci.

Ovaj nije ličio ni na jedno ni na drugo.

Zvezdonošac je progovorio prvi. Pokazao je palcem prema „Duplom sedlu” i dobacio krupnim, neprijatnim glasom:

— Promašili ste, mister. Krčma je tamo.

— Razlikujem krčmu od šerifa odgovori hladno kockar.

Šerifovo zdravo oko se smanji i bljesnu.

— Mene tražite? — upita.

Džordžijanac klimnu glavom, oslonivši se laktom o jabuku sedla.

— Nešto se desilo dole, u klan-cu...

— Kočija? — odjednom uzviknu čovek u cilindru i preblede.

— Umirite se, Skrajbneru — pru-ži ruku šerif i zadrža čoveka. — Zašto toliko brinete? Ona mora sti-ći za neki minut...

— Ipak neće — dočeka ga koc-kar.

Šerifovo lice se zateže. Skrajbner odgurnu njegovu ruku i približi se Holidejevom konju. Odjednom mu se lice okupalo znojem, a ramena skupila.

— Stranče, govorite već jednom! — skoro je zavapio. — Da li ste vi-deli kočiju? Da li...

— Video sam — potvrdi Holidej, opazajući istovremeno da se na čo-

vekovom licu smenjuju iščekivanje, strepnja i očajanje.

— Gde je?

— Rekoh, u klancu. Ali... Tre-balo bi da se ljudi pokopaju.

Kockareva škrtost u rečima kao da je u šerifu izazivala eksploziju.

— Govorite već jednom šta se de-silo? — zagrmio je jednooki.

— Video sam kočiju i tri mrtva čoveka.

Skrajbner se okrete prema čuva-ru zakona, s očiglednom smušenoš-ću.

— Tri? — počeo je da mrmlja. — Otkud tri? Bak, šta se desilo? Šta je s mojom pošiljkom?

Šerifova ruka je pala na opasač.

— Mister — obratio se polako kockaru — budite dobri da nam date bliže podatke. Ja sam Bak Be-kot, šerif, a ovo je Rod Skrajbner, bankar... Vrlo zainteresovan da ta kočija stigne u Van Beren.

— Šta želite da znate? — slegnuo je ovaj ravnodušno. — Naišao sam na lešinare, a onda na mrtvace.

— Niko nije bio živ kad ste sti-gli? — izgovori Bekot s napregnu-tošću.

— Ne, nije.

— Sigurni ste?

— Pomalo se razumem u mrtve — podrugljivo će Holidej.

— Ali, Bak — zavapio je Skrajb-ner — zašto ne odjašemo tamo? Šta čekaš?

Međutim, izgledalo je da se šerifu ne žuri.

— Rekli ste da je bilo tri leša?

— Da!

— Kako? — umeša se bankar. —

Trebalo je da budu samo vozač i oružani pratilac? Da sve izgleda obično, normalno... Ko se to umešao?

Šerif je slegnuo ramenima.

— Ne znam — promrmljao je. — Možda su povezli nekoga usput?

— Platilo sam da kočija dođe prazna — prasnu Skrajbner.

— Oni to verovatno nisu znali — odvрати Bekot. — Uostalom, pogledaćemo okolo tragove. Nešto se mora naći.

— Postoji samo jedan trag — prekide ga kockar — i vodi na ovu stranu.

— U Van Beren? — izusti šerif.

— Otprilike.

— Kako ste to zaključili, mister? — ohladi se šerifov glas. — I... ko ste vi?

— Rekao sam da sam slučajno naišao. Ali, nije važno šta ja kažem, već šta vi zaključite, šerife.

— To je trebalo da znate odmah — klimnu glavom jednog čuvar zakona. — Ne znam ko je bio treći...

— Ja ću vam reći.

Bekot ponovo zastade.

Rod Skrajbner je buljio u stranca sa mešavinom divljenja i podozrivosti.

— Vi sve znate? — promrsi Bekot. — Jahaćete s nama, za svaki slučaj, mister. Ne sviđate mi se.

— Ne luduj, Bak — umeša se banikar. — Čovek nam je javio o kočiji, a ti odmah počinješ sa sumnjičenjem. Bolje da neko ode po Čerikova kola za sahranu.

— To se podrazumeva — omekša

Bekot, ali samo prividno. — Vi znate šta je najvažnije, Skrajbner?

— Znam — promrsi ovaj s uzdahom. — Valjda nikome nije palo na pamet... Do vraga — uzviknuo je — ako se radi samo o jednom napadaču, ja ne razumem...

— To ostavite meni! — prekide ga šerif. — I vozač i njegov pratilac bili su dobri, poštene ljudi. Nisu zaslužili takav kraj!

On se okrete prema kockaru.

— Bilo bi dobro da ne napuštate grad, mister — rekao mu je.

— Naravno, šerife. Ionako sam žedan. Pade mi nešto na um...

Bekot se ponovo naroguši.

— Ne zadržavajte nas — planu.

— Onaj treći čovek — nastavi kockar, ignorišući šerifovu netrpeljivost — napisao je početak jednog imena, prstom u prašini. Verovatno pre nego što je izdahnuo.

Na ulici je zavladao tajac.

Samo je šerifovo šumno disanje ispunjavalo vazduh s ukusom prašine.

— Ime? — tiho se odazva on. — Koje ime?

— Samo početak, ali... nije mnogo važno.

— Recite! — zagrme Bekot. — Morate reći, to će biti jedan trag... Koje ime?

— Možda mi se samo učinilo?

— Siguran sam da nije. Je li ostalo sve nećirnuto?

— Slučajno sam zgazio čizmom...

Holideju se učini da je na Bekotovom licu izbilo olakšanje.

— Možda je to i dobro — promrmlja. — Samo bi zapetljalo si-

tuaciju. Možda to i nije bio početak imena?

— Možda! Počinjalo je sa „kau“... Možda se odnosi na nekog kauboja? Ili Kaufmana?

— Nema takvog u Van Berenu — dobaci Skrajbner. — Zar ne, Bak?

— Mislim da nema — odgovori ovaj odsutno.

— Možda je prepoznao napadača? — sinu bankaru kroz glavu. — Možda, zar ne Bak?

Šerif je i dalje odsutno zurio pred sebe, a onda preneo pogled na kockara

— Možda on sve to izmišlja? — reče.

— Zašto bi? — upita Skrajbner.

— To samo on zna. Možda će nam reći ko je taj čovek?

Holidej stavi cigaretu u usta.

— Imao je na reveru značku — reče.

— Značku? — trže se jednooki. — Nećete reći da je...

— Savezni maršal? — dopuni ga Skrajbner, s očitom nelagodnošću. — Da li je?

Kockar odmahnu glavom.

— Pa, ko je? — ne izdrža Bekot, pljunuvši na sopstvenu čizmu. — Ko u ovoj zemlji još nosi značke? Ko?

— Pogodite — dobaci Holidej i ckrete konja.

Bekot se ustremi prema Holideju. Imao je nameru da ga dočepa u šake i svuče sa ždrepcu.

Ali, zadržao ga bankar.

— Slušaj, Bak — povikao je — to može da bude neki detektiv? Šerifovo lice potamne.

— Jedan od onih njuškala... onog...

— Pinkertona? I ja mislim. Bio je nekome na tragu u ovim krajevima.

— Kome?

— Otkud ja znam? Šta bi inače tražio u kočiji iz Maskodžija?

— To ne znam ni ja — promršl šerif. — Ali, najbolje je da odemo na lice mesta.

— I ja mislim — složi se bankar. Ipak, kao da mu nešto nije davalo mira; ponovo se približio kockaru koji se spremio da pođe prema „Duplom sedlu“.

— Mister — oslovio ga je. Glas mu je, činilo se, zadrhtao. — Kočija... Nije bila prevrnutu možda?

— Ne.

— Sve je bilo onako... u redu? Mislim, samo su ljudi ležali. Ništa drugo?

— Šta biste još hteli, mister Skrajbnere?

Bankar je bio na mukama. Očigledno, hteo je nešto da upita, a nije želeo otvoreno. Ljudi iza njega ćutke su ga slušali, a šerif Bak Bekot odustao je od odlaska po konja.

Tada se Holidej seti.

Ono što je njega u početku mučilo, možda je pogodilo i vanberenskog bankara.

— Mister Skrajbnere, da li vas interesuje posebno neki deo na kočiji?

Gledao je u kockara i micao usnama. No, glas ga je izdavao. Jedino mu je pošlo rukom da klimne glavom.

— Nedostaje nešto — reče kockar.

— Šta... šta to? — istisnu Skrajbner, kao da se guši.

Bekot je neumoljivo ćutao i slušao.

— Ruda — odgovorio je Dok. — Neko ju je odneo za uspomenu... ako na to mislite?

Neočekivano, bankar Rod Skrajbner izgubi tle pod nogama.

Prvo je naglo prebledelo, zatim zakolutao očima i skljkao se na zemlju.

Svi su bili time iznenađeni, da su ostali bez daha i pokreta.

Šerif je reagovao prvi.

Skočio je do onesvešćenog bankara, skinuo šešir i počeo žestoko da maše ispred njegovog lica.

— Šta mu je? — promrmljao je, ispod oka mereći trojicu građana sa cigarama koji su najzad rešili da napuste senku i izmile malo na sunce. — Da' ga nije ošamutila vrućina?

— Možda ga je pogodila ruda — dobaci kockar.

— Šta vi o tome znate? — okrenu se Bekot prema njemu.

— A vi?

Utom se bankar osvesti.

— Propao sam... — bile su njegove prve reči... — ja sam gotov!

— Ne brinite — težio ga je šerif — biće sve u redu.

— Propao sam... — mrmljao je bankar.

— Još sve nije propalo. Naći ćemo mi toga...

Skrajbner iznenada ščepa Bekota za prsa.

— Idi! — povikao je. — Idi odmah, Baki! Ako ne nađeš to, ja ću se ubiti... To je moja poslednja rezervu iz Tulse. Propao sam!

Bekot je klimnuo glavom i podigao se.

— Idem — reče. — Povešću i Duranga sa sobom.

Skrajbner se lagano uspravio, hvatajući prstima čelo. Jedva se držao na nogama.

Odbio je ponuđene ruke za pomoć i podigao cilindar iz prašine.

— Da popijemo zajedno? — predložio je slabim glasom.

— Obično pijem sam — odbi kockar.

Bankar je klimnuo glavom i udaljio se prema pošti. Službenik sa štitnikom od svetlosti na čelu, stajao je na pragu, držeći u ruci papir.

Skrajbner se naslonio na stub i ostao tako nekoliko časaka, pogrbljen i nem.

Holidej obode svog šarca, pravo prema pojilu i pumpi pored saluna.

XI

Šerif Van Berena je, zajedno sa Terijem Durangom i kolima sa tri grubo sklepana mrtvačka sanduka stigao u klanac.

Durang je bio mešanac; sin Indijanke i traperu, rođen u Šajen Planinama. Za vreme rata bio je vodič na strani Severnjaka a posle toga se bavio raznim prljavim, ponižavajućim poslovima, sve dok nije dobio mesto u vanberenskoj konjušnici.

Tu se pokazao kao dobar poznavalac konja i vredan radnik. A u izu zetnim slučajevima, šerif ga je vodio sa sobom da čita tragove. Na tome je najviše insistirao sudija Li Munro.

Bak Bekot je sjahao, pretražujući pogledom okolinu.

Sve je bilo tačno onako kako je rekao stranac.

Jedino su lešinari uporno ostajali na svojim mestima. Četiri grabljivice sa krilima visoko ispupčenim, kandžama su se ustoličile na ivici prtljažnika i drsko sačekale jahače.

Teri Durang podiže pušku i pritisnu obarač.

Jedna ptičurina se izvrte kao gromom pogođena. Ostale su se najzad odlučile da potraže sigurnije utočište u visinama.

Durang siđe sa sedišta kola.

Imao je bluzu od jelenske kože sa resama i uske, platnene pantalone, prebačene preko lakih čizama. Nasuprot krivim, tankim nogama, njegova leđa bila su široka i muževna, koža bakarna, oči crne, a nos povijen, kao orlov kljun.

Bekot mu pokaza prema stenama.

— Pogledaj malo okolo, Durango — predloži mu.

Ovaj ga posluša bez reči.

Šerif se uputi prema detektivu.

Povrnuo je rever i uverio se da je značka na onom mestu koje je i neobični stranac označio.

Po šerifovoj proceni, nije bilo dobro što se jedan službenik Pinkertonove agencije našao blizu Van Berena, s metkom u lubanji.

Koliko je on o tome znao, ako se dotični ne javi uskoro svojim poslodavcima, njegovim tragom krenuće ostali. Obično dvojica novih.

Bekot istrže značku i stavi je u džep.

Nije se mnogo trudio da razgleda tragove. Čekao je da se pojavi Durang, uveren da ni on neće biti bolje sreće.

Mešanac se ukazao uskoro, lica koje nije pokazivalo ništa.

Ipak, u levoj ruci je nosio nešto.

Bekot se namršti.

Durang je silazio niz stenje kao divokoza: lakim, elastičnim koracima, skokovima koji podsećaju na samoubistvene, ali to nikako nisu.

— Šta to imaš? — upitao je Bekot.

Durang rastvori šaku i šerif ugle da nekoliko praznih revolverskih čaura.

— Gde si to našao? — začkiljio je čuvar zakona u Van Berenu.

Poluindijanac pokaza prema stenama.

— Tamo — rekao je kratko.

— Čije je?

— Jedan čovek — pokaza Durang svoj kažiprst, uspravivši ga uvis.

— Samo jedan? — promrmlja Bekot. — Kuda je otišao?

Durang pokaza prema gradu.

Šerif šakom protrlja svoju gustu bradu, zamišljeno zureći u stene oda kle mu je Durango doneo čaure.

— To bi mogao da bude napadač? — pitao je, više za sebe.

Poluindijanac je odmahnuo glavom.

— Ne? — nakostreši se šerif. — A zašto ne?

— Čovek pucao u drvo — kazao je.

— Drvo?

— Vežbao — objasni Durang.

— Prokletstvo — opsova Bekot — ti si stvarno škrt na rečima. Kao da su ti zlatne. Šta je vežbao? Gađao u drvo?

Durang klimnu glavom.

Bekot promućka čaure u zatvorenoj šaci, kao da im odmerava težinu.

— To nije dokaz — rekao je.

Durang sleže ramenima.

— Nekoga moramo imati, Durango — značajno je kazao. — Tri mrtvaca se ne mogu samo pokopati, a da Van Beren nema svog ubicu. Naći ćemo tog momka koji je pucao blizu kočije...

Durangovo lice ostalo je neizmjenjeno, ali je Bekot pretpostavljao da se on intimno ne slaže s njegovom teorijom.

— Naći ćemo ga i pritisnuti — rekao je šerif. — Sigurno je u gradu. Možda i onaj stranac ima veze s tim?

— Onda ne bi došao i javio — reče Durang.

— Znam da si to odmah pomislio — isceri se Bekot. — Ipak, njegovu mi se lice ne dopada. Opasno je.

Mešanac je ćutao.

Zatim je, ne čekajući na šerifa, podigao prvi leš i poneo prema kolima.

XII

Srećom, Rip Olson nije ušao u Van Beren odmah, inače bi ga mnogi zapazili.

Dok se šerif Bekot raspitivao o strancima koji su u međuvremenu stizali u Van Beren i uzalud se nadao da će neko takav naići, Olson se zaustavio na ranču „Rog“.

Bio je bez prebijene pare u džepu, umoran, gladan i željan krova nad glavom.

Nadao se da će naći bilo kakav posao, ali...

Nije svojim izgledom ulivao poverenje. U tim krajevima traženi su snažni, vični momci za najteže poslove. Dečaci Ripovih godina nisu interesovali vlasnike.

Nadzornik „Roga“ bio je Tomi Kleg.

Na prvi pogled odavao je utisak grubijana: sav izbrazdan ožiljcima i borama, preplanuo, mršav i žilav, bez osmeha i ljubaznosti u rečima. Guste obrve bile su mu stalno sastavljene nad sivim očima, košulja ulepljena znojem, čizme u debelom sloju prašine.

Kad je Olson nailazio, Kleg je upravo motao laso.

Odmerio je dečaka praznim pogledom; nisu mu se svideli njegov izgužvani šešir, kaput koji je „visio“ na leđima, prljave nogavice i čizme neočišćene najmanje nedelju dana.

Međutim, lice mu nije bilo nesimpatično.

Naročito pogled: gledao je nadzor nika pravo u oči.

— Tražim neki posao — rekao je

dečak, ispustivši najpre težak udah.

— Kakav? — upitao je Kleg, spustivši pogled na laso.

— Bilo kakav...

— Šta umeš?

Rip Olson je razmišljao: ima li smisla lagati. On zapravo nije umeo ništa određeno. Ništa što bi zadovoljilo ljude na ranču.

Nadzornik se nalazio pokraj velike drvene ograde koja je opasivala „Rog” sa svih strana.

Zgrade su se nalazile nešto dalje.

Rip je zamišljao veliku kuhinju, dugi sto pun jela u velikim činijama i vrućeg hleba.

— Ne umem ništa posebno — rekao je najzad.

Kleg podiže obrve.

— Oko krava?

— Ne!

— Kroćenje konja?

— Ni to.

Nadzornik je slegnuo ramenima, stavivši laso preko lakta.

— Izgleda da nećeš naći posao sa takvim kvalifikacijama — dobacio mu je, ali bez zlobe.

— Radio bih bilo šta — rekao je Rip.

— Umeš li s tim? — pokazao Kleg na dečakov kolt.

— Ništa naročito — priznao je ovaj.

— Jesi li gladan?

Rip je klimnuo glavom, lako porcvenevši.

— Niko te ne juri?

— Ne zasad — glasilo je brz odgovor.

Kleg pokazao prema zgradama.

— Naći ćemo nešto u kuhinji — rekao je nadzornik. — A što se posla tiče... videćemo kad dođe mister Larkin. On je gazda.

— Ne bih voleo da jedem, a da to ne odradim — dobaci Rip.

— Gle poštenjačine! — iskreno se iznenadi nadzornik. — Mislio sam da je tvoj soj odavno izumro... Hajde, sviđaš mi se. Naći ću nešto za tebe.

XIII

Poslednji događaj s kočijom iz Maskodžija bio je glavna tema razgovora u Van Berenu.

Te večeri, u salunima se stalno raspravljalo o tome.

Bilo je puno zagonetki u vezi toga.

Ljudi su se pitali ko je treći čovek, neznamac, koji je pao zajedno s vozačem i njegovim oružanim pratilcem. Zatim, bilo je tu nešto i u vezi šerifa: tapkao je u mestu s vis tragom, a bankar Skrajbner ga je saletao svakih deset minuta pitanjima da li je nešto otkrio ili nije.

Niko nije mogao da sazna pravu istinu.

Bak Bekot bio je veoma ćutljiv, a bankar je izbegavao i najbliže prijatelje.

U „Duplom sedlu” nalazio se i stranac koji je prvi doneo vest o zločinu u klancu.

Po načinu kojim je mešao karte, odmah su znali da je među njima kockar od glave do pete.

Niko se nije usudio da sedne za njegov sto.

A ni on se nije potrudio da nekoga nađe.

„Duplo sedlo” je pripadalo Kirku Bučaku. Svoj salun je nazvao više iz šale, nego što je imao veze sa sedlom. U stvari, govorio je Bučak, ko iziđe iz njegovog saluna, onako nakresan, vidi dva svoja sedla umesto jednog.

Dugi šank bio je načičkan posećiocima. Ljudi su radije raspredali priče na nogama, nego za stolom.

Svetiljke okačene o stubove šarale su prostorije u polusenke, osvetljavajući pojedine delove sasvim lepo, dok je druge bacao u tamu.

Bila je zapara.

Čak i u košuljama, ljudi su mirisali na znoj, mokrih lica i nakvašenih rubova.

Srećom, Kirk Bučak imao je čime da ih razhladi: pivom.

Viski su pili okorele pijandure.

Brendi, samo Dok Holidej.

Čitav sat on je sedeo sam za stolom, sa tek otvorenim špilom karata.

Oni koji su ga još ranije videli kad je ulazio u salun, pričali su drugima da takve koltove nisu videli dosada.

Drške s ukrasima od slonovače, nisko pripasani o crni opasač sa šarama, pristajali su mu kao saliveni. Tako je jedna tajna prispela u Van Beren, a da niko, pa ni Bak Bekot, nije ni stigao ni umeo da je objasni.

Ispred salunskih, širom otvorenih vratiju, nalazilo se nekoliko stolicajljuljaški. Njih su zaposeli stariji gosti, stalni posetioci „Duplog sedla”.

Rojevi sitnih mušica obletali su oko svetiljki.

Nebo je nad zapadom imalo tamnoljubičastu boju. Ni daška vetra. Kockasti kaput bankara Roda Skrajbnera zabelesao se sredinom glavne ulice i utišao razgovor na tremu.

Čovek koji je u „Duplo sedlo” kročio možda dva puta u životu, ove večeri se uputio prema krčmi, dimu i žagoru.

— Haho, Rode — oslovio ga je jedan na tremu, pridižući se sa stolice. — Otkud ti ovde?

Bankar samo ramenom okrznu čoveka i produži.

Ljudi su se zgledali.

— Šta mu je?

— Takav je bio ceo dan — komentarisao je drugi. — Izgubljen...

— Neka sam proklet — dodao je sa strane gologlav, pročelav debeljko — ako znam kakve veze ima ona kočija s njim?

— Tajgert je čuo da je rekao šerifu kako je platio kočiju da dođe prazna iz Maskodžija.

— Zašto?

— Ne znam...

— Ima tu nečeg!

— I vikao je stalno kako je upropašćen! Da mi nisu prevozili kasu s dolarima?

— Jedino bi od toga i umro...

Bankar nije čuo poslednje odlomke. Već se našao u salunu i s ulaza bacio pogled po stolovima.

Tražio je nekoga.

Pogledi prisutnih počivali su na njemu.

Skrajbner je bio sveže obrijan,

utegnut, sa kravatom i čistom belom košuljom, ali... nedostajao je onaj njegov stari sjaj u očima, podignuta brada, ruka prinešena cilindru u znak pozdrava ili otpozdrava.

Nešto je slomilo starog, žilavog vanberenskog bankara.

Nešto mu je povilo ramena, ugasilo bljesak u zenicama.

„Kalifornija“ šešir Doka Holideja odskakao je u prostoriji oblikom i bojom. Bio mu je okrenut leđima, ali su se za trenutak pogledali u velikom ogledalu na zidu, preko puta.

Rod Skrajbner se nije osvrtao ni na poglede ni na tihe pozdrave poznanika.

Kockarev sto imao je tri slobodne stolice.

Bankar je seo preko puta, začudo bez izvinjenja i pitanja.

Holidej ga nije pogledao.

Pušio je cigaretu; dopola ispijen brendi u čašici od kristala svetlucao je poput zvezdica, pod svetiljkom koja je visila na obližnjem stubu i lice slavnog strelca bacala u senku.

Bankar iz Van Berena je nervozno sklopio prste.

— Nisam sposoban da budem učtiv — rekao je tihim glasom, dok mu je brada zadržtala. — Možda me ne razumete... ali me bar slušajte...

Džordžijanac odbaci jednu kartu od sebe, vrteći glavom.

— Šerif je obilazio teren, ali nije našao ništa naročito. — nastavio je bankar. — Durang kaže da ima tra-

gova, ali da se jedan gubi u kamenjaru, a drugi prema ranču „Rog“...

— Drugi? — odsutno se uplete kockar. — Koji drugi?

— Neko je ostavio gomiću čaura na jednoj zaravni. Njega sad lovi Bekot. Možda je taj ubica...

Holidej se malo uspravi i svetlost mu obasja lice. Ledenoplave oči zaronile su u bankara kao sečivo glečerskih ivica.

— Mora da imate pametnog šerifa — primeti.

Skrajbner je osetio ironiju u strančevom glasu.

— Boljeg nismo našli — slegnuo je ramenima. — Van Beren je pre dve godine bio leglo neradnika, protuva i lupeža. Nije imao ni banku. Ljudi su držali novac kod kuća, a mnogi su to znali i napadali, pljačkali i palili. Dva šerifa su došla na naš poziv, i otišla posle samo desetak dana službovanja. Ona je naišao Bak Bekot. Nije tražio veliku platu, samo odrešene ruke... I očistio je Van Beren za nedelju dana. Ne znam kako mu je uspelo, ali, tako je bilo! Bio nam je dobar, možda malo nastran, ali boljeg nikad nismo imali.

— S dva oka bio bi nenadmašan — reče kockar.

— I jedno mu je dovoljno. Ali, nisam došao da vas gnjavim zbog Bekota. Već zbog kočije...

— Ruda?

Bankar klimnu glavom.

— Kad ste vi naišli, nje nije bilo na kolima, zar ne?

— Tačno!

— To znači da su je napadači poneli sa sobom — uzdahnu bankar.

— Nije mi jasno kako su saznali...

— Meni mnogo štošta nije jasno

— rekao je i kockar.

— Znam! Reći ću vam... Ta ru-
da bila je zlatna.

Iako je to kazao tiho, Holideju se učini da mu je u ušima zazvonilo. Šali li se to bankar s njim ili ne?

Uzdržao se od svakog komentara i vratio pogled na karte.

— Znam da zvuči neverovatno — nastavio je Skrajbner, osvrnuvši se oko sebe. — Ali, specijalno je urađena za prenos zlatnih poluga iz Tulse, od mog bivšeg ortaka Dika Vandereka.

— Prilično neobičan transport — odazva se kockar. — Ali, zašto bi se to mene ticalo? Ja sam za vas stranac, kao i vi za mene. U prolazu sam. Ne interesuju me vaše priče...

Bankar se nije pokolebao.

— Možda ni sâm ne znam zašto sam sve ovo govorim — rekao je najzad. — Ovaj kraj nije imao banku i ja sam napusti ortakluk u Tul si da bi osvojio ovaj teren. Shvata-
tate? Bila je to šansa i za mene i za ljude u gradu i okolnim ran-
čevima. Poneo sam nešto gotovine, s tim da glavni deo donesem onda kada budem siguran da će posao krenuti onako kako meni odgovara.

— Krenulo je?

— Da. Dve godine sam ulagao u svoje ime i firmu. A onda sam javio Vandereku da mi pošalje moj deo. Nije malo, mister, pola miliona dolara u zlatu! Pola!

Kockar je najzad mogao da shvati koliko je bankar bio očajan.

Toliki novac zavrteo bi glavu sva kome.

Zapravo, suma je zvučala neverovatno!

Rod Skrajbner je stavio glavu u šake. Pri tome mu se koža zategla oko očiju i izazvala pravu navalu bora, pa je bankar za trenutak izgledao bar deset godina stariji.

— Drukčije nisam mogao... U bilo kakvom sanduku ili torbi izazvalo bi sumnju. Sa Vanderekom sam se dogovorio kako ćemo. On je pristao, ali nerado. Po njemu, najbolje bi bilo da lično prati pošiljku. Ja sam ga uveravao da ovu „podvalu” niko neće otkriti. U drvenu gredu smo stavili poluge, zatvorili i okovali. Izgledala je kao svaka druga.

— Zar je prošla put od Tulse dovdje?

— Da bi sve izgledalo neupadljivo, ja sam kočiju naručio praznu. Pod izgovorom da hoću da uložim u otvaranje poštanske linije Maskodži—Van Beren—Kameo Krosing. Poslao sam i dva čoveka po nju, u Tulsu: vozača Eliju Šerona i kao stražara Đuka Egota.

— Oni nisu znali o tome ništa? — zainteresova se kockar.

— Ne, nisu...

— Da li je uopšte bilo zlato u rudi?

Bankar se uspravi.

— Sumnjate u mog ortaka? — upita, s negodovanjem. — Pa, petnaest godina se znamo. Osim toga, imam sve papire, ceo iznos, ugovore... A ako mi ne bi poslao, to bi značilo... Ne, dajem obe ruke da je glupo na to i pomisliti.

— Vi ste sigurno i o tome mislili?

— Jesam.
 — Ko je još znao za pošiljku?
 — Sudija Li Munro. I šerif...
 — Šerif?
 — Svakako! Morao sam reći o čemu se radi. Neko je trebalo da brine o tolikom novcu dok ga ne smestim na sigurno mesto.

Holidej je skupio karte i zadržao špil među prstima.

— Pola miliona dolara, mister Skrajbnere... Od toga bi poludeo deset šerifa a ne jedan.

— Sumnjate na...

— To nije moj posao — odmahnu rukom kockar. — Ali, toliki novac vuče za sobom zlo. Nije trebalo da ga dirate iz Tulse.

— Zašto? Time se bave i ostali bankari. bave. Granaju svoje poslove u raznim krajevima. Zašto bih ja bio izuzetak? A što se tiče Bekota, i ranije sam mu poveravao slične stvari. Uvek je bio na svom mestu.

— Ali tada nije bilo u pitanju pola miliona?

— Ne. Zato sam to rekao i sudiji Munrou.

— Na vašem mestu ne bih nikome verovao — posavetova ga Holidej.

— To nije važno! — prasnu bankar. — Zlata nema! Odneto je. Bez obzira na koga sumnjao, nemam dokaza! Ako se ne pronađe u roku od dvadeset četiri časa, neko će ga pretopiti i odneti! Shvatate li?

— Da!

— Nemam vremena da tražim detektive. Jedina nada mi je Bekot... I vi.

— Ja?

— Mislim da mi možete pomoći.
 — Ne mešam se u posao šerifa.
 — Ni on neće mnogo učiniti sam.
 — Ne tiče me se, mister Skrajbnere. Ostajem samo jednu noć i produžujem dalje.

— Ali, obećavam deset posto ako nađete...

— Ne interesuje me!

Bankar je izgledao još očajniji.

— Ako taj novac ne nađem, propao sam. Ostaje mi jedino da se ubijem.

— To je vaš problem, mister Skrajbnere. Znaate šta?

— Šta?

— Smešni ste. Zar se poveravate svakom strancu? Možda sam ja bio taj koji je odneo rudu?

— Ne verujem.

— Kako znate?

— Osećam... Vi ste čovek koji se ne plaši ničega i koji ume da misli. Ne interesuje me vaše ime, samo novac. Pola miliona dolara, o kojim će biti obavešten savezni maršal i sve banke u Arkanzasu. Ali... to mi je slaba uteha. Imate deset posto ako ga pronađete.

— Samo gubite vreme.

— Ipak...

— Zašto ne objavite nagradu?

Skrajbnere se slabo osmehnu.

— Mislite ozbiljno? Onda nikad ne bih dobio svoje zlato, a mnogi bi u traganju za njim izgubili živce i živote.

— Šta kaže Bekot?

— Njuška okolo, ali ništa više. Sleže ramenima. Nema od čega da počne.

— Može početi od sebe... Ili od sudije?

— Nemate pravo da ih sumnjičite... U vreme kad je kočija bila napadnuta, Bekot je bio kod sudije da se dogovore oko sledećih izbora za šerifa. To je za dve nedelje.

— Da ipak niste javili Pinkertonu? — upita kockar.

— Mislite na onog detektiva? Ne mam pojma otkud se on našao u kočiji. Verovatno slučajno.

— Nekoga je tražio, sigurno.

— Zlato nije. Ali, govorili smo o...

— Zaboravite. Ne dolazi u obzir.

Skrajbner nije izgledao kao čovek koji se povlači brzo. Samo je uzdahnuo i približio glavu Holideju.

— Moram vam priznati da znam ko ste — reče.

— Zaista?

— Da. Naš učitelj, Pejdi Stons, skuplja razne novine i u nekim starijim brojevima našao je na vašu sliku. Rekao je da to samo vi možete da budete... Dok Holidej!

— Ne poričem. Pa?

— U tim novinama je toliko napisano da čovek ne poveruje. Da li ste zaista tako brzi, hladnokrvni i nemilosrdni?

— Ako verujete novinama, ne pitajte mene, mister Skrajbnere. Možda ću svratiti do vašeg učitelja da se uverim kakav sam u stvari.

— Zavisi kakvim vas ljudi vide.

— Navikao sam da ne budem u lepim bojama. Zato je najbolje da me ostavite na miru, mister Skrajbnere. Igra mi se poker.

— Ako se predomislite do jutru... moja ponuda važi. Šerifu ni-

sam obećao ništa. Njegova je dužnost da traga.

Holidej je izgleda odmah zaboravio na bankara.

Skrajbner teška srca ostavi salun. Otišao je neobavljena posla. Izgleda da nagrada nije interesovala Džordžijanca. Ni molbe ni očajanje. Šta onda?

XIV

Kasno te večeri. Dok Holidej je napustio zadimljenu krčmu i izašao na verandu.

Stolice za ljuljanje odavno su bile prazne.

Nešto svežine došlo je sa pojavom zvezda. Vlasnik „Duplog sedla“ Kirk Bučak pogasio je svetiljke na verandi, ostavivši samo jednu da oko nje kruže leptirice.

Vitka figura čoveka iz Džordžije ostala je zakovana za dasčani pod, okrenuta tami druge strane ulice. Žar cigarete mu se polako smanjivao i nestajao.

On zadenu palčeve za pojas i na sloni na stub.

Njegova sudbina bila je ukleta. Gde god se pojavljivao, počinjale su tuđe ili sopstvene nevolje. Malo je bilo gradova i mesta gde ima Doka Holideja, nije značilo ništa.

I ovde, u Van Berenu, na granici prema Oklahomi, našao se neko da pokaže prstom na njega: to je čuveni kockar i revolveraš!

Bankar Rod Skrajbner je pomislio da će slavnog strelca da privuče

cifra od pedeset hiljada dolara. Ali, Holidej nikome nije stavljao u službu svoj kolt.

Lutanja su mogla da privuku nekog mladog provincijalca, ali njega više ne. Prostranstva Zapada, međutim, kao da nisu želela pod svojim nebom da prime ukletog kockara.

Kao da su ga odricali i gradovi, i prerija, i nebo.

Nigde nije bilo kutka za predah.

Poker, zadimljeni saluni, miris baruta, i opet kretanje u nepoznato.

On izvadi cigaretu iz pozlaćene ta bakere i odsutno stavi u ugao usta.

Šta ga se ticao šerif Van Berena, bankar kome su uzeli pola miliona dolara, ceo taj svet koji nije poznavao i pored koga je samo prolazio!

Ništa ga se nije ticalo.

Želeo je samo da ga ostave na miru; da se niklovane cevi njegovih „linkolna” ohlade makar nekoliko dana. Da bez straha za svoja leđa udahne suvi vazduh Zapada.

Ali, nije se moglo...

Kresnuo je palidrvce o stub i pri neo cigareti.

— Pazite, Dok!

Kockar skliznu niz stub, vadeći desni kolt.

Istog časa narandžasti plamičak izbi iz mraka na istoj strani ulice i zasu ga iverje sa salunskog stuba.

Jednom, dva puta...

Džordžijanac se dočeka na levi lakat i uzvrat vatrom prema nizu gradskih kuća. Tamo, sa nekog ug-

la, neko je pozeleo da mu srmsi kolt.

Onda se sve utišalo.

Nečiji koraci već su se gubili na drugoj strani. Zaseda nije uspela — Holidej je ostao na nogama...

On obrnu kolt oko kažiprsta i u saltu ga vrati u korice.

Čovek koji ga je viknuo po imenu i, činilo se, spasao mu život, polako i bojažljivo se ukazao u polutami, šešira nabijenog na čelo.

Setio se: bio je to dečak koji je nedaleko od Van Berena vežbao ciljanje u pobodene grančice.

Momak iz Sinsinatija, ako ga je pamćenje dobro služilo.

Rip Olson je nekoliko časaka zurio u Holideja a onda pošao da šmugne prema svom konju.

— Čekaj! — zaustavi ga kockar.

Iz saluna su pohrtili ljudi samo do ulaza. Nisu znali na koga je pucao i da li je opasnost prošla. A onda su ugledali stranca kako izmiče van njihovih pogleda.

Olson je sačekao kockara kraj svog mrkova, držeći u rukama uzde.

— Ti si me pozvao? — upitao je Dok.

— Jesam.

— Šta si video?

— Senku... Zablitala je cev, ali vi to niste mogli da primetite sa trema...

Holidej pogleda na tu stranu.

— Ma ko da je — reče — odma kao je daleko. Šta radiš u ovo doba?

— Dosađujem se — odgovorio je Rip. — Našao sam posao na ranču „Rog”.

— Danas?

— Da.

— Ovdašnji šerif te traži. Misli da si ti pobio neke ljude iz kočije.

Dečak je s nevericom pogledao u kockara.

— Ja? — skoro se nasmejao. — Ja pobio? Kada to?

— Danas u podne. Ali, ne brini. Proći će ga to već, bar dok se bankar malo smiri. Otkud znaš ko sam?

Rip pomače obod svog šešira na-
više.

— Rekao sam vam... čitao sam jedan članak i video crtež. Nisam ni sanjao da ću vas videti živog.

— Malo je trebalo da me vidiš mrtvog — dodade kockar, okrenuvši se prema mestu odakle se oglasio nepoznati strelac. — Mogu li da ti pomognem?

— Ništa mi ne treba — važno se ispravi dečak. — Imam posao, a dobio sam i nešto para unapred.

— Onda si počeo — klimnu glavom Dok.

Ripov pogled se spusti prema Džordžijančevom opasaču.

— Voleo bih da potežem kao vi — priznade najzad.

Čak i u polutami, dečakove oči su sijale oduševljenjem i divljenjem. Ali, kockarevo lice ostalo je hladno, skoro bezosećajno.

— A ja bih voleo da nikad nisam to naučio. — reče. — Drži se svog posla i čistog obraza.

— Naučiću ja to već — zamišljeno je izustio Rip. — Moram da budem spreman za Aldera i Daftija...

Zatim je uzjahao konja.

Holidej ga isprati pogledom. Onda lagano krenu niz ulicu, prema zgradi odakle su sevnuli revolver-ski plamići.

Kao što je i pretpostavljao, osim nekoliko otisaka čizama nije našao ništa.

Ko je to mogao biti?

Ima li to veze s kočijom iz Maskodžija i zlatom Roda Skrajberna?

Kada je već pomislio da je zaista čudno da se čuvar zakona ne pojavljuje kad se u njegovom gradu razleže pucnjava, Bak Bekot je izronio iz tame, praćen još jednim čovekom.

Ovog puta za Holideja nije bilo iznenađenja. Kolt mu je bio u ruci.

Bekot podiže ruke, s ironičnim pogledom i osmejkom.

— Nervozni ste, mister? — upitao je jednooki šerif. — Ima li malopredašnja pucnjava veze sa vama?

— Izgleda da to dobro znate — primeti Dok.

— Znači ima? Ko je pucao?

— Možda isti onaj koji nosi na duši tri čoveka iz kočije?

— Šta vi o tome znate? — umeša se Bekotov pratilac.

— A ko ste vi? Možda sudija Munro?

— Tačno! Da se nismo već negde sreli?

Li Munro, vanberenski sudija, s velikim podočnjacima i jako izraženom donjom usnom, podozrivo je

fiksirao stranca u crnom odelu i blistavobeloj košulji sa riševima.

Sudija je nosio klasično odelo sa prslukom, polucilinder i kravatu sa zlatnom iglom probodenom po sredini. Bio je mršav, žilav, nekako sprečen, i smeškao se usiljenim, izveštačenim osmehom.

Međutim, ovaj duet sa poledinom koja se zvala zakon, nije uzbudio Doka Holideja.

— Srećem mnoge ljude, sudijo — rekao je kockar. — Neki prođu po red mene, neki zastanu, neki se vrate...

Bekot se namrštio. Njegovo zdravo oko bljesnulo je u tami.

— Sa sudijom biste morali da budete učtiviji! — nakostrešio se Bekot.

— Uhapsićete me? — izazivao je Dok. Njemu se Bekot nije sviđao ot početka.

— Ostavi to, Bak — povuče ga sudija Munro natrag. — Imamo preča posla. Jedino ako i mister... mister bezimeni ne ide na tvoj spisak sumnjivih?

— Imamo jednog osumnjičenog — dodao je Bekot. — Mlad je, ali može da visi. To je jedini stranac osim vas, mister. Pobegao je na ranč „Rog” i zaposlio se, ali sam mu ušao u trag...

— Zar dečaka? — izlete kockaru. Nije verovao u takvu mogućnost. Bekot ga je, znači, uhapsio pre nekoliko minuta. A razgovarali su, zajedno, i nijednom ni drugom nije palo na pamet da će jednooki zvezdonosac osumnjičiti dečaka za

takav masakr. — Da mu niste prikačili ubistvo, šerife?

— Zar ga poznajete? — značajno će sudija.

— Izgleda — podigoše se Bekotove obrve.

— Zatekao sam ga da važba pucanje — lagano je izgovorio Do. — Ne izgleda nimalo krvoločan?

— To ćemo videti na sudu — primeti Munro.

— Sudija koji mu bude sudio sigurno je velika budala!

— Ako nemate ništa protiv, mister, ja ću biti sudija — isprsi se Munro, a smešak mu se zbrisa s lica kao vodom opran. — Ubuduće pazite šta govorite, ako ne želite da optužimo i vas!

— Stvarno? Kako bi glasila optužnica?

— Naći ćemo način — ponovo se na Munrove usne vrati zlurad smešak. — Na tom mestu, u to vreme, samo ste se zatekli dečak i vi. Olson je priznao da je tamo bio, da je vežbao... I vi potvrđujete njegovu priču, ali možda je to vaš dogovor?

Holidej je začutao.

Sudija Munro je to shvatio kao povlačenje i pritvorno se naklonio.

— Bilo mi je drago, mister... mister...?

— Holidej. Dok Holidej, sudijo.

Lice Lia Munroa potamne. Ruka na polucilindru mu zadrhta. A Bak Bekot ustuknu kao da je nagazio zvečarku i šaka mu pade na „pis-mejker”.

Kockar prekrsti ruke.

— Holidej? — promuca Munro.

— Niste valjda onaj...

— Ja sam sve što hoćete — pre-kide ga ovaj — ali činite glupost što mučite dečaka kad i sami znate da je nevin. Ako tražite žrtvu, što ne pokušate sa mnom?

— Trebalo je da znam ko ste — nastavi sudija. — Dovoljno je da pogledam koltove...

— Zašto bismo gledali? — zakrešta Bekot. — Mister Holidej će odjahati ujuturu. Vrlo rano. A ako ne učini...

— Ako?

Bekot položi ruku na kundak svog oružja.

Kockar se ne pomeri.

Zvezda na prsima jednokog šerifa nije mu značila ništa. Bilo mu je dovoljno da je sâm pred sobom čist: da nije uradio ništa nezakonito osim što je pomenuo svoje ime.

Sudija Munro po drugi put zaustavi Bekota.

— Još nije učinio ništa, Bak — rekao je tiho. — Pripazićeš na njega i to je sve.

— A šta je s mojim panadačem, šerife? — upita kockar. — Pred vašim očima se puca na nedužne ljude...

— Ko mi garantuje da ste nedužni? — zareža Bekot. — Možda ste nekome skinuli kožu s leđa u pokeru, pa vam se sveti?

— Nisam igrao poker u Van Berenu — dobaci Holidej.

— I nemojte. Ovde nema mesta za profesionalce. Ako ste sudiji simpatični, meni niste. Odjašite u podne. Najkasnije.

— Podne je daleko, šerife — okrenuo se kockar na drugu stranu. — Odjahaću kad budem hteo. A možda i mnogo kasnije.

— Šta to znači? — podigoše se Bekotova ramena.

— Otići ću kad onaj dečak bude slobodan.

— To nećete dočekati — zapreti Bekot. — Mali će propevati o onome što nas interesuje.

Holidej preko ramena odmeri jednokog zvezdonosca.

— Ako mislite da će visiti o gredi, neka bude napunjena zlatom...

Sudija i šerif se pogledaše, ošamućeni kockarevom poslednjom rečenicom. Dok su se snašli, dok su se dosetili da je u posao oko pošiljke iz Tula umešan i četvrti, pored njih i bankara, Džordžijanac je već nestao.

Šerifove pesnice su se stegle od besa.

— Skrajbner se izlajao i njemu — prasnu on, pozelenevši a od mene zahteva da preduzmem nešto! Zar je poludeo? Umešao je i običnog revolveraša i kockara u to?

— Možda ga je i angažovao? — podseti ga sudija, zamišljeno.

— Ne volim da ga vidim u gradu — rešao je šerif — sada pogotovul Najradije bih ga strpao iza rešetki.

— Ili ubio? — podrugnu se Munro. — Ali, njega nije lako ubiti.

Šerif je zurio u mrak koji je progutao u tamnoodevenog čoveka iz Džordžije. Pogled mu je bio ispunjen mržnjom.

XV

Rip Olson se našao u ćeliji, s rukama na hladnim šipkama. Još nije bio svestan gde se nalazi. Kao da se radilo o nekome drugom a ne njemu.

Šerif Bekot ga je sačekao na izlazu iz grada i zapitao šta radi i kako se zove. Rekao mu je istinu. A tada je on izvukao kolt i rekao mu da je uhapšen.

Dečak nije stigao ni da pita o čemu se radi, a ostao je bez svog opasača i bez konja.

Posrtao je ispred uperene cevi „pismejkera“.

Bilo mu je došlo da zaplače.

Uz put mu je ispao šešir ali mu Bekot nije dao da podigne.

Kad se veliki ključ u bravi okrenuo i kad je oko njega zacarila tišina, Rip Olson je postao svestan da je u nevolji. Setio se Holidejevih reči da ga traže kao osumnjičenog za neka ubistva.

On nije znao ni ko je mrtav, ni gde, ni zašto — a već su mu zapretili konopcem!

Počeo je da trese rešetke i da viče.

Niko ga nije čuo.

Klonuo je na drveni sanduk koji je služio za ležaj i zaplakao.

Bio je sam na svetu. Niotkuđ se nije nadao pomoći. Sudbina nije bila naklonjena beguncu iz Sinsinati-ja.

Pa ipak...

XVI

Rano ujutru, čovek iz Džordžije je pojahao svog šarca i uputio se prema Skrajbnerovoj banci.

Bila je zatvorena.

Nije ga našao ni kod kuće.

Stara crnkinja obavestila je Doka da je bankar otišao kod učitelja Stonsa.

Van Beren se budio: otvarana su vrata, prozori, tu i tamo se čuo razgovor, bat čizama, dovikivanje, a plavu izmaglicu jutra proredili su zraci s istoka.

Slavnog kockara pratile su oči Bak Bekota.

Šerif je izgledao prilično mrzovoljan i podnadio. Kao da cele noći nije sklopio oka. Čizme su mu bile prašnjave, ruke zaprljane zemljom, lice i kosa ulepljeni od već sasušenog znoja.

Noge je držao na stolu i posmatrao ulicu.

Njegov zatvorenik je sklopčan spavao na tvrdom ležaju.

Bak Bekot je posmatrao vitkog jača, prsti su mu se grčili oko drške „pismejkera“, imao je odličan ugao odakle bi ga poslao na onaj svet i tako se oslobodio napasti.

Holidej je prošao pored šerifove kancelarije, svestan da ga posmatra.

Izazov je bio bačen.

Tog jutra, on bi verovatno bio na putu za Maskodži.

Ali, Bak Bekot je napravio grešku kada je uhapsio dečaka. Rip Olson

je na neki način spasao život kocararu.

Trebalo je sada učiniti nešto za njega.

Kuća učitelja Pejdijsa Stonsa nalazila se u samoj školskoj zgradi. Bila je prostrana, sa velikim stepeništem i polukružnim tremom iznad ulaznih dvokrilnih vrata.

Veliko zvono bilo je smeštena na samom ulazu.

Džordžijanac sjaha i pusti ždrepcu da sam potraži mesto za sebe.

Zatim je raskopčao kanut i uputio se stepeništem prema ulazu. Tu se za trenutak okrenuo prema ulici. Ugledao je vanberenskog šerifa oslo njenog o stub.

Igra je počela.

XVII

Pejdi Stons nije izgledao nimalo zapadnjački. Imao je veliku glavu, grguravu kosu, cvikere na očima i prilično povijena leđa.

Nosio je neki kaput kratkih rukava, islužen i krpljen na laktovima, razdrljenu kragu od košulje i tregere kojima je pridržavao široke pantalone.

Imao je običaj da malim prstom čačka uši čim ga je nešto posebno interesovalo ili izazvalo. No, iako su ga smatrali aljkavim i trapavim, Pejdi Stons je bio vrlo načitan i umeo je s decom.

S obzirom da je pre godinu dana imao u školi svega nekoliko učeni-

ka, sada se mogao pohvaliti razredom od njih tridesetak.

Pošto je bio okoreli neženja, takav mu je bio i stan: sobičak sa krvetom, lampom, dvema stolicama i puno knjiga, starih novina i pribeležaka.

Tog jutra bankar Rod Skrajbner skoro ga je isterao iz postelje.

Stons je nekako namestio cvikere i zbunjeno pogledao već izbrijanog i udešenog bankara. Nije bio sam; prepoznao je i Eda Džerlenda.

— Šta se desilo? — promrmeljao je Stons i nabacio na noge papuče. — Nećeš valja opet stare novine, Rode?

— Hoću!

— Šališ se? Šta te sada muči, go spode?

Skrajbner dograhi stolicu i privuče postelji po kojoj se muvao učitelj.

— Imam nekih problema, učo — rekao je — a mogu ti reći da imamo posetu u gradu. Doka Holideja!

Stons namesti cviker i zagleda se u bankara, proveravajući ozbiljnost ove izjave. Onda je prstom proćakao dšno uho.

— Dok Holidej? — ponovio je i preneo pogled na Džerlenda. — Šta kaže Bekot na to?

— Ne interesuje me — nabusito će bankar. — Umesto da se zabavi oko zločina, on sedi u kancelariji i hapsi decu! To nisam očekivao od njega!

— Kakvu decu — trže se Stons.

— Ne tvoju — odmahnu rukom Skrajbner. — Sinoć je dočepao jed-

nog malog stranca, nema mu ni osamnaest godina, i strpao u zatvor. Kaže: on je ubio Šerona i Egotal Nebesa! S njim nešto nije u redu!

— Ipak će ostati šerif — javi se Džerlend — jer dobro stoji sa sudijom.

— Izbori tek predstoje — sleže ramenima bankar. — Samo kad bi Holidej hteo...

— Nećete valjda njega za šerifa? — leću se Stons. — To bi bio loš primer za moje đake!

— Hoću novine u kojima piše nešto o njemu! — prekide ga Skrajbner. A onda dodade: — Mada ne verujem mnogo u njih. Sve samo iz mišljotine!

Ed Džerlend je skinuo šešir i bacio ga o naslon stolice.

— Imam utisak da nešto kriješ od nas, Rode? — kazao je bez okolišanja.

Bankar je nestrpljivo odmahnuo rukom i počeo da prelistava novine. Možda je mogao u nekim napisima naći slučaj u kome je slavni kockar iznajmljivao svoj revolver, ili ga bar upotrebljavao protiv nasilnika i pljačkaša.

Međutim, priče pisane na tim stranicama više su ličile na legende nego na slikanje pravih događaja.

Bankar ljutito odbaci od sebe hrpu novina.

— Vraga — rekao je — ništa što mi može pomoći. Ne znam na koji način da ga privolim da mi pomogne!

— Zar toliko žališ za jednom kocijom? — zablenu se Stons u Skrajbnera. — Zar je nisi osigurao?

Bankar je otvorio usta da mu odgovori, a onda čuo šum iza sebe; otvarala su se vrata i senka visokog posetioca pala je na njega kao kišni oblak.

Skrajbner je naglo ustao sa stolice, ozarivši s osmehom.

— Predomislili ste se. Dok? — upitao je.

Džordžijanac nije rekao ni „da” ni „ne”. Pogledao je u hrpu starih novina, onda u Sonsa i Džerlenda. Prvi je merio kockara sa ljubopitljivošću svojstvenom ljudima koji vole da saznaju i upoznaju, a drugi sa pozorenjem, ali ne i neprijateljstvom.

Ed Džerlend je jedini od njih trojice nosio revolver.

Meštani su ga znali kao poštenog, ali maleroznog čoveka. Propadao je u nekoliko poslova: sa nabavljanjem mesa za pružne radnike u Hort Springsu, sa bodljikavom žicom za farmere oko Kameo Krosinga, sa putujućim trgovačkim kolima... Iz gleda da nije imao smisla za to. Stao je na svoje noge tek kad mu je Rod Skrajbner ponudio mesto bančnog čuvara.

Tu je našao sebe. Nosio je oružje, nalazio se u blizini šaltera, obilazio noću vrata i prozore, a dva puta je omeo sitne pljačkaše da se dočepaju pazara.

To ga je podstaklo da pomene Skrajbneru kako bi se rado prihvatio mesta čuvara zakona kad Bekotu istekne mandat.

Bankar ga je podržao, s izvesnom dozom sumnjičavosti: jednooki šerif

je dobro izveo operaciju čišćenja Van Berena od nakupljenog ološa i imaće više pristalica nego Džerlend. Međutim, bankar je bio uticajan kod svojih klijenata i ako je hteo, mogao bi da im „ulije” u uši da daju svoj glas za Džerlenda.

Skrajbner je pokazao prema svojim prijateljima.

— Ovo je Pejdi Stons, učitelj, a ovo Ed Džerlend, možda budući šerif. Jedini protivkandidat Baku Bekotu.

Učitelj je žustro proćakao uho i drugu ruku pružio prema Holideju. Očekivao je mlitav, hladan dodir, kakav je bio odblesak u ledenim očima, ali se prevario.

Kockarev stisak bio je jednostavan, kratak i snažan.

Džerlend se instiktivno podigao sa stolice. Izgledao je visok, naočit, širokih ramena i sa vrlo malo sala oko stomaka. Jedina mu je „mana” bila retka kosa: gubila se na temenu a ostajala oko ušiju.

Imao je malo iskošene oči, izduženo lice i četvrtastu vilicu. Tanki, potkresani brčići pružali su se duž gornje usne, vidljivo ofarbani.

Skrajbner propusti kockara da dođe do stola sa novinama.

— Sinoć je Bekot zatvorio nekog dečaka — rekao je bankar. — Optužuje ga za prepad na kočiju.

— Zato sam i došao — javi se Džordžijanac.

— Znate ga?

— Dugujem mu nešto. Ali znam da nema veze sa kočijom.

— Bekot traži krivca, po svaku cenu. Ali, to meni lično ne znači ništa. Dečak sigurno nije mogao da zna šta kočija nosi?

Stons i Džerlend se pogledaše.

Skrajbner primeti to i lupi šakom po stolu.

— Reći ću vam u čemu je stvar! Samo... ne očekujem čuda iz vaših glava. Holidej sigurno nije došao ovde da lista novine?

Kockar je pogledao naslove. U nekoliko brojeva video je opise minulih događaja. Našao je i crtež o kom je pričao Rip Olson. Gomila starih listova i gomila uspomena...

On odsutno prevrnu prašnjave površine novina na kraju stola.

— Pričajte mi o Bekotu — reče.

— Ako mislite da on ima veze...

— Odakle je došao? Kako živi? Ko su mu prijatelji? Sve me interesuje, mister Skrajbnere. Sve.

— Nismo se mnogo raspitivali o njemu — promrmljao je bankar. — Bilo nam je dovoljno da vidimo kako mu polazi za rukom sve što je preduzeo. Rekao nam je... rekao nam je da je nekada bio šerif u Norfloku, ali da su mu tamo mesne vlasti sputavale akcije.

— Naravno, niste to proverili u Norfloku?

— Nel Sudija Munro mu je prikačio zvezdu i obećao da se neće mešati u način njegovog rada, samo ako Van Beren bude kao nekada, miran i bezbedan. Zar sumnjate u našeg šerifa, Dok?

— Nisam ništa rekao.

Učitelj Stons je namestio cvikere i najzad napustio krevet.

— Mogu vam reći da je Bekot čovek na svom mesu. Znam nekoliko slučajeva da je roditelje primorao da svoju decu pošalju u školu, kod mene...

Holidej se okrenu prema Džerlendu.

— Ša vi kažete na to?

— Ne znam o čemu se radi ni zbog čega je Skrajbner toliko uzbuđen — neraspoločno je odgovorio ovaj — ali znam da bismo i samog đavola primili za šerifa u to vreme. Bilo je gadno.

— Mislim da ni Bekot nije mnogo raspoložen da ostane šerif — nastavi bankar.

— Zašto? — prenu se Džerlend.

— Pre dva dana mi je tražio nešto novaca na zajam. Rešio je da obnovi napušteni rudnik kod Bel Flitsa.

— Bekot? Rudar? — nasmejao se Stons. — Šta tamo kopa, trista mu...

— Nekad je tu bilo srebra, ali koliko je meni poznato — odgovorio je bankar — davno j napušten. Nema tu ni zrnca srebra, ali šerif tvrdi da će naći novu žicu.

— Koliko je daleko taj Bel Flits? — interesovao se Dok.

— Pola časa jahanja na jug.

Ed Džerlend je stavio šešir na glavu, spreman da krene.

— Bekot mi ne liči na rudara — promrmľjao je.

Holidej se naglo sagnuo.

Pažnju mu je privukla jedna strana „Trube Feniksa“, koji je nosio datum od pre dve godine.

— Gle! — uzviknuo je i sam iznenađen.

— Šta ste pronašli? — okrenu se Skrajbner. — Nešto za vas?

— Zadržao bih ovo dan ili dva — obrati se kockar Stonsu.

— Zadržite koliko hoćete — slegnuo je ramnima učitelj — imaću manje prašine u sobi.

— Šta ste to pronašli? — insistirao je bankar.

— Kako stojite sa sudijom? — ignorisao je kockar Skrajbnerevu radoznalost.

— Zašto?

— Zadržite malo njega i šerifa dok ja pogledam rudnik.

— Šta ste naumili?

Holidejevo lice nije obećavalo odgovor.

Izišao je bez reči i ostavio u maloj prostoriji tri zbunjena čoveka.

— Prokletstvo — javi se Džerlend — ako je taj nekome na vratu, unapred ga žalim.

— Ne znam ništa više nego juče — raširio je ruke bankar.

— Mi znamo još manje — uperil prst Džerlend. — Šta je s tom kočijom? Da čujemo iz prve ruke, Rode, a ne iz saluna...

XVIII

Puteljak za Bel Flits prekrila je trava. Kao da niko nikada tuda nije prolazio.

Paklena vrućina počela je u ravnim jutarnjim časovima.

Holidej zavuče prst u okovratnik i malo olabavi kravatu. Zatim zabaci peševe kaputa iza kundaka „lin-kolna“, pomeri bod sa čela prema temenu i zagleda se u polomljenu, ispucalu tablu na napisom „Bel Flits“.

Nebo je bilo prozračno. Jedino su na jugu, iznad Arkanzas Rivera, počeli da se stvaraju oblaci kao pena.

Kockar je izvadio „Trubu Feniksa“ i bacio pogled na sliku i potpis. Sada mu je ponešto bio jasn.

Trebalo je da još pronađe poslednji beočug u tom lancu. A pretpostavljao je da se nalazi u napuštenom rudniku. Posle toga mogao je da se vrati u Van Beren i da se vidi s Ripom Olsonom.

Kad je razmakao nisko granie drveća, koje se skoro spajalo sa šipražjem — ukazala se ledina od žute zemlje. Na njenom kraju, u brdo usečen, nalazio se otvor starog rudnika srebra.

Džordžijanac sjaha sa Miga i ostavi ga da čupka krzljavu travu.

Ugledao je polovinu nekih starih vrata pobodenu u zemlju.

Na njima je bilo svežom, crvenom bojom ispisano: „Privatan nosed. Pucam bez opmene.“

Kockar je zastao .

Ako je ovo upozorenje bilo delo Baka Bekta, onda je jednooki šerif imao debelih razloga da čuva svoje rudarsko okno od kojega su svi redom dimali ruke.

DOK HOLIDEJ

★
DOŠAO JE TIHO
I UŠAO U LEGENDU

Ako je šerif ostavio nekog da mu čuva ulaz u rudnik, onda mu je našao dobro mesto.

Jer, kockar nije mogao da vidi ni jedno živo biće u okolini.

Iznad ulaza nadvijalo se žbunje, s obe strane ledine pružali su se grmlje, nisko drveće i visoka trava.

Ni ždrebac nije izgledao uznemiren.

Holidej nastavi da se približava oknu.

Ulaz su podupirale već popucale grede; iz pukotina se krunila spečena, mrka zemlja. Umesto šina za vagonete, sada se video samo njihov trag, paralelna međa od trave i čičkova.

Šerif Bak Bekot, izgleda, nije mnogo ulagao u rudnik osim nekoliko novih greda.

Holidej pređe rukom po njima.

Vazduh unutra bio je zagušljiv, na svaki korak odgvaralo je osipanje zemlje.

Hodnik je bio dug, nizak, kao da nije imao kraja.

U jednom uglu video je nekoliko pijuka, zardalih i dopola prekriveni osušenim muljem i peskom.

Džordžijanac se nije dugo zadržao.

Vratio se natrag, prema otvoru spolja koji je blještao tako naglo da je nekoliko časaka ostao zatvorenih očiju. Čuo je zatim rzanje svog ždrepcu, a onda...

Pucanj!

Puščana kugla bila je ispaljena iz blizine. Očešala mu je rukav i zabi-

la se u gredu. Nije ni pokušao da se maši koltova.

Video je nečiju glavu iznad sebe, iznad samog ulaza.

Udaljio je ruke od bokova i polako izišao na čistinu.

Ne, to nije bio šerif.

Neko nepoznato, bradato lice sa tupim izrazom ciljao je u njega, sa zlobnim smeškom na ustima.

— Halo? — oglasi se momak s puškom, ne skidajući oko s nišana.

Holidej je samo klimnuo glavom.

— Tražiš nekog, momče? — pitao je ovaj dalje. — Hoćeš da malo popričamo, ili da ti odmah prosviram tikvu? Priznaj!

Imao je dobar položaj, sunce mu je udaralo u leđa, a kockaru u oči.

Na glavi mu se nalazila neka traperska kapa od dabrovog krzna, čiji je rep padao preko levog uha. Kad se cerio, pokazivao je vilicu sa svega nekoliko zuba. Imao je velike uši, prljavu dugu kosu i maramu koja je izgubila boju od natopljenog znoja.

— Tražim šerifa — dobacio je Dok.

— Hej? Zar šerifi rastu u rudnicima, momče? Da nisi zalutao? Ima tamo jedna tabla, pročitao si je?

— Jesam!

— Onda znaš šta te čeka?

— To ćeš mi ti reći.

— Da mi nije ovde dosadno, ubio bih te odmah. Ali, ne pokušavaj ništa. Samo stoj tu, da te vidim... Kako se zoveš?

Holidej je ćutao.

— Nisi baš pričljiv... Ja sam Delber Deni. Imam zadatka da čuvam ovaj rudnik i da pucam na svakog ko se približi. Mada ne razumem šta će šerifu ova rupetina bez ićega?

— Koliko ti je platio za stražarenje? — upita kockar.

— Dvadeset dolara na dan.

— Daću ti duplo da siđeš odatle — predloži Holidej.

Denijevo lice se uozbilji.

— Stvarno? — upita. — Da vidim novac?

Džordžijanac poseže rukom pod kaput, ali ga čovek preduhitri:

— Samo lagano! I s dva prsta, inače...

— Imam to na umu — složi se kockar.

On izvuče polako svežanj novčanica koji u Denijevim očima napravi čitav plotun pohlepe i zavisti.

— Tu ima više od četrdeset dolara? — rekao je suvog grla.

— Ima.

— Koliko?

— Možda pedeset... Možda i više?

Čovekov jezik izmili iz krezubih usta i opisao nekoliko lukova po ispućalim usnama.

— Tebi to ionako više neće trebati — rekao je i bolje se namestio u svom zaklonu. — Imaću tvoje pare za koje šerif neće saznati, a Bekot će me možda nagraditi ako te ubijem?

— Hoće — složi se kockar — metkom u čelo.

Zatim nehaljno vrati novac u džep.

Delber Deni je zurio u Holideja, uplašen da će gomila dolara nestati nekim tajanstvenim putem iz kockarevog kaputa. Podigao je cev puške, spreman da pritisne obarač. Začudo, stranac ispod njega nije pokazao ni mrve straha!

— Znam te puške — dobacio je Holidej. — Ne mogu pucati ako se ponovo ne repetiraju. A ti si već pucao jednom...

Deni se zablenu u nepoznatog, pokušavajući da ga shvati. Onda je učinio grešku i mahinalno spustio pogled prema pušci.

Krajičkom oka video je da stranac spušta ruke i dosetio se triku.

Ali, zakasnio je s odlukom.

Holidej s kuka opali prema šerifovom stražaru i raznese mu levu šaku kojom je držao drvenu „oblogu“ cevi.

Delber Deni je zaurao, ali je ostao na svom mestu. Čak je stegao zube da otrpi bol i da zdravom rukom pošalje kuglu prema opakom došljaku u crnom, sveštenskom odelu.

Holidej sačeka njegovu odluku i otposlao drugi hitac.

Ovog puta sa Denija slete krzne na kapa.

— Sledeći ide među oči — opomenu ga kockar.

Čovek se uspravi na kolena, stavivši ranjenu ruku pod pazuh.

— Imaš konja? — pitao je Džordžijanac.

— Imam... tamo.

— Diži se!

Delber Deni se nekako dočeka na noge; nije imao opasač, jedino mu je preko ramena bio prebačen kaiš sa čuturicom za vodu.

— Šta će ti reći šerif kad mu kažeš kako si čuvao njegov rudnik?

Deni je zakolutao očima, istinski uplašen.

— Ubiće me — procedi.

— Zar nećeš da mu javiš?

— Nisam lud! Ako me pustite, odjahaću preko reke, za Oklahomu.

— Zašto bih te pustio? Hteo si da me ubiješ.

— Priznajem, ali vi ste me nadmudrili...

— Gurni nogom pušku.

Deni ga posluša.

Karabin skliznu niz travu i zemlju i skotrlja se do samih kockarevih čizama. Deni je ostao gore, podignutih ruku.

— Okreni se — naredi mu oštro Holidej. — Ne volim da ubijam lude, a da me gledaju u oči! Hajde!

Delber Deni je počeo da se preznajava.

Nikako mu nije ušlo u glavu da će ovaj topli, sunčani dan biti posljednji u njegovom životu.

A samo do pre par minuta imao je na nišanu ovog opasnog prijaška i, umesto da mu prospe mozak kako je dogovoreno sa šerifom, on je poželeo da se poigra.

— Ranjen sam — prostenjao je Deni.

— Neka te okrpe u paklu! Okreni se!

Oklevajući, čovek je počeo da pokazuje leđa. Mislio je da bi mogao

možda da skoči i nagne u trk. Ako mu je već zapretila smrt, neće mu smetati da pokuša...

— Mogu li bar da se pomolim? — odlagao je Deni samrtni čas.

Stranac mu nije odgovorio.

Zatvorio je oči, iščekujući pucanj. Ne, ništa se ne ču.

Prokletnik, pomislio je Deni, hoće prvo da me propisno izmuči!

Trgao se na zvuk kopita i podigao glavu.

Šta to znači?

Okrenuo se i ugledao jahača koji se udaljavao prema šipražju.

Stranac nije pucao.

Jednostavno se došunjao do sedla, uzjahao i ostavio Denija živog i zdravog!

On odahnu i, malaksao, sede na travu. Čak je u strahu zaboravio i na bolove u šaci.

XIX

Sudija Li Munro stajao je iza Bekota i posmatrao blede Ripovo lice. Dečak je podsećao na prokislju ptičicu u kavezu, kojoj nije ni do hrane ni do vode.

Jedina Ripova odbrana bila je ćutanje.

Nije se dotakao hleba; sve je stajalo na istom mestu na kome je šerif ostavio ručak, sastavljen od kuvanog krompira i hleba.

Čuvar zakona u Van Berenu podsmušljivo je posmatrao utučenog dečaka. On je bio njegov jedini ulov. Nemoćan da pronađe nekog ko bi ličio na pravog ubicu, Bak Bekot se

ustremio na Ripa Olsona poput lešinara.

Ispijeno dečakovo lice davalo je male šanse Baku Bekotu da uspe na sudu. Nijedna porota ne bi mogla da na osnovu tako oskudnih dokaza osudi jednog dečaka.

To mu je i Munro nagovestio nekoliko puta.

Šerif je samo odmahnuo rukom.

— Slušaj, Li — kazao je i ovog puta, povukavši sudiju za sobom kroz hodnik, prema kancelariji — ja i nemam nameru da mu sudimo. Nisam ja toliko lud.

— Nego? — zažmurio je Munro, osećajući da Bekot ima neki drugi plan.

— Sve je vrlo jednostavno — cerio se jednooki. — Mi nemamo dokaza, samo sumnje, zar ne?

— Tačno. Tvoje sumnje.

— U redu, moje su. Ja sam šerif koji ne može da reši ovu zagonetku, a mora da ima nekog koga bi okrivio. Od svih stranaca u gradu samo postoje Holidej i ovaj balavac.

— Holideja si odmah izdvojio? — podrugnu se Munro, isturivši svoju donju vilicu.

— Naravno! Njega nije jednostavno strpati iza rešetaka.

— Mislim da pogadam tvoje namere, Bak — smrknu se sudija.

Bekot se zavalj na stolicu i stavi čizme na sto.

— Mali nije tako očajan kao što se pretvara — nastavio je šerif. — Taj čeka priliku, kažem ti. I ja ću mu je dati...

— Ne sviđa mi se sve to — promrmljao je Munro i odšetao do prozora.

— Izbeći ćemo sud. Malom ćemo „namestiti” bekstvo, a onda ga ubiti. Zar to nije jednostavno, sudijo?

— Ti si poludeo, Bak! — planu Munro. — Izazivaš sudbinu? Bolje bi bilo da najзад... Hej! Koga to vidim?

Munro je naglo prekinuo rečenicu i naslonio lice na staklo velikog prozora. Gledao je na ulicu.

— Šta to interesantno vidiš? — upita Bekot, trljajući rukavom košulje zvezdu.

— Možda će i tebe interesovati — dobacio je Munro šupljim glasom. — Vidim Skrajbnera, Džerlenda... i Holideja.

Bekot naglo spusti čizme sa stola.

— Kuda su se uputili?

— Ovamo, izgleda...

— Ovamo?

— Pa šta? Zar si se nečega uplašio, Bak? Aveti ne postoje.

Šerif ne odgovori, već zateže opasač i proverio svoj vojnički kolt „pismejker”. Bio je pun. Onda ga nekoliko puta izvuče, zadovoljan brzinom kojom je oružje iskakalo iz korica.

— Zar se spemaš za bitku? — namršti se Munro.

— S Holidejem se nikad ne zna.

Već su bili na vratima.

Bekot je znao da je bankar prvi, čim se oglosio kucanje. Skrajbner je, uopšte, bio fini i vaspitan, pa je bio u stanju da pokuca i na vrata sopstvene ćelije.

Munro je ostao pored prozora, s rukama na leđima. Prste je stalno ukrštao i trljao palce.

Bekot se našao iza vrata, s kol-
tom u ruci.

— Hajde! — pozvao je i potmulo
se nasmejao u pravcu sudije. Mun-
ro je samo uzdahnuo i stisnuo zube.

Rod Skrajbner je ušao i ugledao
samo sudiju.

Takođe i Džerlend. Bili su malo
zburnjeni.

— Zar si postao pomoćnik šerifa,
Li? — oslovi ga bankar. — Gde je
Bekot.

— Verovatno iza vrata — dobaci
s praga Holdej, metalnim glasom.

Bekot izusti kletvu i pojavi se.
Kolt je stavio za opasač, ali dlan ni-
je odvojio od kundaka.

— Kakve su to skrivaice, Bak? —
namršti se Skrajbner.

— Šta hoćete? — dočeka ih šerif
neljubazno, odmerivši Holideja ne-
skrivenom mržnjom. — Ovde se ne
igra poker...

— Jedan as je suvišan — mirno
se uplete Džordžijanac — što znači
da u ovoj igri neko vara.

— O čemu on govori? — obrati
se Bekot bankaru. — I zašto si do-
veo Džerlenda? Da ga upoznaš s bu-
gućom kancelarijom?

Ali, Skrajbnera nije brinulo šeri-
fovo peckanje. Izgledao je vrlo pri-
brano, možda i veselo, što nije bio
slučaj posle događaja s kočijom iz
Maskodžija.

— Holidej bi hteo da vidi zatvo-
renika — rekao je zatim. — Imaš
nešto protiv, Bak?

Šerif se spremao da odbrusi, ali
je ipak uspeo da se savlada.

— Zbog čega? — upitao je podo-
zrivo.

— Poznaju se... Zar je važno
zbog čega? Ima na to pravo.

— Ovde ja odučujem šta je pra-
vo a šta ne! — isprsi se Bekot. —
Uostalom... možda ima nameru da
mu doturi neko oružje?

— Treba li da ostavi opasač? —
naroguši se bankar.

— Ne mora — osmehnu se Bekot
i izvuče svoj „pismojker“ — ja ću
paziti. Ima samo minut vremena.

Skrajbner je očekivao drukčiju
reakciju od kockara, a ne popustljiv,
bledunjav poluosmeh u uglovima
usana.

Krenuli su prema hodniku. Li
Munro je pošao poslednji, zabrinu-
tog lica.

Bekot se nije odmicao od kockara.

U sebi je mislio da bi bilo veoma
lepo kad bi Holidej pokušao nešto.
Tada bi mu mirne duše sasuo ceo
magacin u leđa. Ali, izgledalo je da
kockar ne pomišlja na tako nešto.

Zastali su pred rešetkama.

Dečak je sedeo u uglu, podavije-
nih nogu i sklopljenih očiju. Činilo
se da spava, međutim, on je jasno
video ljude, čitavu gomilu koja op-
seda ulaz.

No, zveckanje ključeva se nije ču-
lo.

Nade je bilo sve manje.

— Zar ništa ne jede? — začudi
se bankar.

— Tvrdoglav je — sleže šerif ra-
menima.

— Da nije bolestan? — umeša se
Džerlend.

— Kladim se da nije... Hej, Ol-
sone? Imaš posetu. Protegni noge,
ili hoćeš da te ja podignem?

Rip sasvim otvori oči. Poznao je Holideja i lice mu se za trenutak razvedri.

Džordžijanac stavi šake na rešetke i čutke ih steže. Zglobovi mu po-beleše, a mišići na licu zadrhtaše. Onda i to pređe. Ponovo je postao ledeno miran i prokleta tvrd u izra-zu.

Rip Olson je prišao nesigurnim koracima.

— Hoće li me obesiti? — bilo je njegovo prvo pitanje.

Holidej je odmahnuo glavom.

Tišina oko njih mogla se opipati. Čak je i Bekot zaboravio da se ume-ša.

— Zašto me onda ne puste? — promrmljao je Olson. — Bilo bi mi lakše da sam nekoga ubio. Znao bih da sam kriv, ali...

— Ići ćemo popodne zajedno — obeća kockar.

— Kuda?

— Kuda budeš želeo.

— U Maskodži? Tamo moram da nađem nekog... nekog...

— Ići ćemo u Maskodži.

Ali, Bekot je presekao i ovih ne-koliko rečenica. Stavio je cev svog „pismejkera“ kockaru u rebra i po-vikao:

— Neće on nikuda! Razgovor je završen...

Holidej se čutke odvoji od bledeg Ripovog lica i pozdravi ga dodirom prsta o obod svog šešira.

To je dečaku bilo dovoljno. Vero-vao mu je!

Gledao je za njima, čelom oslo-njen o hladne šipke, sve dok se vra-ta hodnika nisu zatvorila i ponovo zavladao polumrak.

Bekot se nerado odvajao od kolta.

Bio je vrlo sumnjičav i nepover-ljiv, naročito kada je video da se Holidej naslanja na zid i pali ciga-retu.

Skrajbner je odabrao stolicu i seo, raskopčavajući sva tri dugmeta na svom kockastom kaputu.

Što se tiče Eda Džerlenda, on se približio prozoru gde se nalazio su-dija Munro.

— Je li to sve? — glasno je zapi-tao Bekot. — Da ne očekujete po-služenje? Viski? Šta biste još hteli?

Skrajbner uperi prst u Bekota.

— Tvoju značku, šerife — polako, je izgovorio.

Bekot ustuknu.

XX

Sudija Munro nije dobro čuo Skrajbnera, ali po šerifovom izrazu je zaključio da nešto nije u redu.

Bekot je podigao kolt i počeo da ga klati od Skrajbnera preko Holi-deja do Džerlenda.

— Šta ste zakuvali? — zašepčao je, predosećajući opasnost. — Izbori još nisu, šta onda hoćete?

— Polako s tim gvoždem — posa-vetova ga bankar. — Ne možeš nas sve pobiti odjednom?

— O čemu se radi? — javi se Munro. — Ne mlataraj tim revolve-rom, Bak. Zar si poludeo?

Ali, Bekot ga nije ni slušao.

Sudija se postavi tako da bude između šerifa i ostalih.

— U čemu je stvar, Rode? — ok-renuo se bankaru.

— U kočiji, Li. Dokle se stiglo s istragom?

— Slabo — uzdahnio je Munro i ispod oka pogledao u kockara. Izgledao je zabavljen ispuštanjem dimova. — Tragova skoro i nema, tapkamo još u mraku...

— Misliš da je onaj dečko ubica?

— Ima indicija, ali, to će se videti na sudu. Zar je to razlog da se svadate?

Skrajbner ustade sa svoje stolice i pogleda u šerifa.

— Ovde nešto „smrdi“ — kazao je, otvoreno piljeći u jednookog čuvara zakona. — O mojoj pošiljci znali smo samo nas trojica, Li...

— A sada znaju i oni? — podrugljivo će Bekot.

— Znamu! Ali tek sada... Neko od nas trojice je odneo moje zlato, Li! Niko drugi!

— Poludeo si, Rode? — odmače se sudija od smrknutog bankara. — Znaš da ja nisam u stanju...

— Onda je on? — pokaza Skrajbner prema šerifu.

— Pazi šta govoriš! — ljutnu se Munro. — Bekot je bio naš zakon dve godine. Kako možeš da ga optužiš za tako nešto? Zar si sišao s uma?

— Zamalo da jesam — priznade ovaj. — U pitanju je pola miliona dolara, Li. Dovoljno da poludi svako ko o tome čuje. Mislím da je baš šerif poludeo!

Bekot se cerio nervozno.

— Izgleda da je sve vas zaludeo ovaj prokleti kockar — grmnio je izmenjenim glasom. — Čudo jedno kako je on otkrio leševe i praznu

kočiju, bez rude? To se nikad niste zapitali?

— A jesi li ti, Bak? — upita Skrajbner.

— Možda jesam, ali svi ste vi bili zadivljeni njegovom pojavom da mi niko ne bi poverovao!

Bankar pogleda u Holideja.

Kockar nemarno odbaci opušak od sebe, tačno u mesinganu pljuvaonicu.

Nije ga uznemiravao Bekotov kolt uperen u njega.

— Još se koprcas, Lute? — upitao je šerifa.

Bekot preblede.

— Udarila ga je sunčanica — nasmeja se Bekot.

— Čuo sam nešto kao „Lut“? — javi se bankar. — Šta to znači, Dok? Holidej je držao na oku Bekota.

— Važi li još uvek onih deset posto kao nagrada? — upitao je bankara.

— Naravno, ali...

— Želim da to dobije dečak — pokazao je prema zatvoru. — Dajete reč?

— Dajem, do vraga, ali ne shvatam! Gde je zlato? Nemoguće da ste ga našli?

— Našao sam ga.

— Gde?

— Obilazio sam malo stari, napušteni rudnik. Mislím da pripada šerifu? Mora da je bogat, čim je tamo postavio stražara da ubije svakog ko mu se približ...

— To je već izmišljotina — odazva se Bekot.

— Ali zlato? — skoro je zavapio Skrajbner.

— Tamo je. Šerif je umešao rudu među grede i njome podupro deo ulaza u okno.

— Nebesa! — uskliknu bankar.

— Ja o tome ne znam ništa! — zarežao je Bekot. — Neko baš želi da mi namesti!

Pri tome je pogledao u sudiju. Ovaj se pravio da to ne opaža.

— U vreme tog zločina bio sam kod sudije! On će to potvrditi. Zar ne, Li?

— Polako, Bak — umirivao ga je Munro. — Svašta se može reći, ali treba dokazati. Pristup rudniku bio je ranije dozvoljen svakome. A što je šerif sada postavio stražara, ima pravo. Ovde je privatni posed svetinja. Napisano je upozorenje, zar ne?

Holidej je potvrdio. Ali, to nije značilo da je završio s pričom.

— Čovek koji je bio mrtav zajedno sa vozačem i njegovim pratiocem, ispisao je početak nekog imena. Bila su tri slova: „Kau”. Nikad se toga ne bih setio da nisam kod učitelja Stonsa video neke stare novine od pre dve godine. Tamo je pisalo o bekstvu jednog robijaša iz Jume. Bila je i njegova slika. Evo!

I kockar razvi novine, podnevši ih pod lice bankara, sudije i Džerlenda. Jedino se Bekot držao po strani, sve nemirniji i bleđi.

— Ne razumem — raširi ruke bankar. — Ovde se pominje Lut Kaudri. Ko je taj?

— To je čovek kome je na tragu bio Pinkertonov detektiv i koga je prepoznao pre nego što je bio ustremljen.

— Kaudri? To je početak onog imena što je počeo da piše? Ali, kakve to ima veze sa...

— Sa šerifom? Naravno da ima. Docrtajte toj slici malo brade i povežite preko oka, i, imaćete Baka Bekota u novom izdanju.

— Nebesa! — istisnuo je Skrajbner iz sebe.

— Hoćete da kažete da naš šerif vidi na oba oka? — upita Ed Džerlend.

— Kao vi i ja.

Pogledi su počivali na šerifu, ali on se još uvek smeškao. Očigledno, bio je sateran u tesnac. Međutim, imao je još uvek sudiju Munroa pored sebe, a ovaj je, sa svoje strane, sve činio da ga opere.

— To su još uvek klimavi dokazi! — rekao je sudija autoritativnim glasom.

— Izgleda da ga mnogo volite, sudijo — podrgnu se kockar. — Hoćete još neki dokaz? Evo vam dva: obavestite se da li je Bak Bekot ikada postojao kao šerif u Norfoku... ili mu skinite košulju i pogledajte levo rame.

— Zašto? — izbeči se Skrajbner.

— Lut Kaudri je bio zatvorenik Jume u vreme kada je tamo upravnik bio Keli Džetro... A taj je svakom teškom kažnjeniku utiskivao specijalan žig, kao govečetu. Bekot ga sigurno ima!

Šerif nesvesno posegnu rukom prema ramenu.

Onda, videvši da se upola odao, povukao se malo natrag i podigao kolt.

— Budale! Zar ne čujete, u vreme

napada na kočiju bio sam kod sudije. To svi znaju. On će potvrditi! Reci, Li!

Međutim, sudija je ćutao.

Bekot je uzalud čekao Munroov odgovor. A kad ga nije dobio, shvatio je da ga Munro ostavlja na cedilu.

— Li? — tiho je pozvao, dok su mu se usta krivila u ružan osmeh. — Sve poričeš, zar ne?

— Ne znam šta hoćeš od mene, Bak?

— Ne znaš? A kad si pravio planove o dve stotine hiljada dolara? I to si zaboravio?

— Pokušavaš i mene da uvališ? — porcvene Munro. — Pobio si tolike ljude, pod zaštitom zvezde. Nisu ni slutili šta im spremaš, jer si za njih bio šerif, a ne odbegli kažnjenik Lut Kaudri...

Bekot naglo okrete svoj „pismejker“ na sudiju.

— Prokleta varalice! — ciknuo je i zapucao.

Holidej je za delić sekunde reagovao kasno.

Kad je povukao svoje „linkolne“ i iz Kaudrijeve šake izbio „pismejker“, Li Munro je izdisao na podu šerifove kancelarije.

Ed Džerlend priskoči Kaudriju i drškom kolta ga posla u carstvo snova.

Bankar i kockar se nadneše nad teško ranjenim sudijom.

Holidej zavuče ruku pod prsluk i izvuče je odatle punu krvi.

Nema mu spasa, bio je njegov prećutni odgovor na nemo Skrajbnerovo pitanje.

Lut Kaudri, alias Bak Bekot, pogodio ga je u stomak i pluća.

Li Munro je otvorio usta da nešto kaže, ali nije stigao. Krv je pokuljala i zatvorila njegove reči. I dušu...

Rod Skrajbner se, bleđ, dokopao stolice i sručio u nju svoje telo. Ni on nije izgledao mnogo bolje od mrtvaca.

— Gospode — rekao je hrapavim glasom — zar i sudija?

Ed Džerlend je snažno gurnuo Kaudriju ispred sebe, prema čeliji.

Sad su uloge bile izmenjene: Rip Olson je bio slobodan, za Luta Kaudriju počinjao je tek pakao.

Bankar je došao sebi tek kad mu je Džerlend poturio pod nos šerifsku zvezdu.

— Ovo neće trebati Kaudriju u paklu — primetio je Džerlend.

— Nema ni izbora. Okači to, Ede, i odnesi sudiju odavde. Ako ljudi počnu da se okupljaju i raspituju, razjuri ih kućama. Zasada neka pate od radoznalosti.

Skinuo je cilindar i odložio na sto.

Rip Olson se skoro neprimetno ušunjao u prostoriju i ostao kraj vrata. Holidej mu je bio okrenut leđima: posmatrao je ulicu.

— Olsons? — prenuo je bankar dečaka. — Šta ti duguje zakon u Van Berenu?

— Šešir i opasač — odgovorio je Rip, ne skidajući pogled sa kockara.

— Kupićeš nov šešir, a opasač zadrži. Je li dovoljno pedeset hiljada dolara?

Dečak je zatreptao, ali je bio siguran da je čuo pogrešno.

— Oprostite, nisam vas dobro razumeo?

Bankar se osmehnu.

— Ipak si čuo: dobićeš pedeset hiljada dolara.

— Zašto? — zgranu se dečak.

— Recimo... poklanja ti grad za pretrpljeni strah?

Rip je odmahivao glavom.

— To nije to, mister... Ne razumem. To je mnogo novaca, neću da imam s time veze. To nije moje.

Skrajbner se podiže sa stolice.

— Nisam dosada sreo čoveka koji tako lako odbija malo bogatstvo. Hoćeš da ostaneš ovde?

— Ne, pošao bih za Maskodži.

— Zašto? Koga imaš tamo?

— Nikoga. U stvari... moram da nađem jednog čoveka.

— Prijatelj ti je?

Olson se zagleda u bankara i u očima mu zaiskri mržnja.

— Nije — reče tiho.

Tog časa se Holidej okrete i priđe.

— Da nađemo šešir i da krenemo? — predložio je dečaku.

— Kad vi kažete — klimnuo je Rip glavom.

— Idi pripremi konje.

Vrata od hodnika bila su otvorena i čuli su kako Kaudri trese rešetke svom snagom. Džerlend je hteo da izvadi kolt i da krene, ali ga bankar zadrža.

— Džerlende? — drao se ubica iz čelije. — Moraćeš brzo da me obešiš, inače će mi doći prijatelj! A onda, bolje da bežiš preko Arkanzasa sve dok te nose noge!

— Najradije bih ga tresnuo po glavi — procedio je Džerlend.

— Ne ostavljaj ga ni za trenutak — posavetova ga bankar. — Moramo odmah da imenujemo najmanje tri pomoćnika. Poznaješ takve, Ede, koji se ne plaše, a umeju da rukuju oružjem?

— Zar očekuješ da poverujem tom lupežu da će mu doći prijatelji? — uspravi se novi šerif. — Pobriću se sâm o njemu!

— Ne bih voleo da se vrate stara vremena — vrteo je bankar glavom. — Treba biti spreman. Dakle? Koga ćeš, Ede?

Džerlend je razmišljao nekoliko časaka.

— Hopkinsa? Mlad je, ali vrlo umešan. Zatim bismo mogli da dovedemo Telmana. I Duranga.

— Durang? Zar misliš da...

Džerlend odmahnu rukom.

— Pitao si me za mišljenje? — ljutnu se. — Teri Durang je odličan strelac, ničega se ne plaši... Ako znaš bolje, onda mi ga dovedi.

Skrajbner raširi ruke u znak popuštanja.

Obojica kao da su za trenutak zaboravili na Holidejevu prisutnost.

A možda je i on bio zaboravio na njih.

Stajao je okrenut prema prozoru, zasut suncem. Mirišljavi dim cigarete lelujavao je oko njegove glave i peo se prema potamneloj tavanici.

Ruke su mu bile prekrštene na grudima.

— Nisam zaboravio nagradu — javi se kockar. Bankar se osmehnu s izvinjavajućim izrazom, ali ovaj to nije mogao da opazi. — Nekako ću je spustiti malom u kaput.

— Dobićete novac, Dok.

— I još nešto... — ponovo će kockar, ukipljen kraj prozora. — Ljudi se brzo razilaze, mister Skrajbnere? Izgleda da im više nije stalo da saznaju kakva je to pucnjava bila ovdje?

— Zašto? — trže se bankar. Džerlend ga preteče i priđe uz Holideja.

— Dolaze neki... — procedi.

Skrajbner oseti da mu srce kuca pod grlom. Taman je pomislio da će stvari krenuti nabolje, a u Van Beren su počeli ponovo da se okupljaju lešinari.

Bila su trojica.

Izgledali su kao senka prošlosti; slični ili gori, dolazili su pre nekoliko godina u Van Beren.

Neobrijani, prašnjavi, suvih grla i lupeških pogleda — bili su to delovi male armije otpadnika koja luta Zapadom i nemilosrdno pod sobom ruši sve na putu do novca.

Kao da su svi na ulici osetili njihov smrad i povukli se.

Tako su samo njih trojica ostali na ulici, gde su senke počele da se izdužuju prema istoku.

O sedlima su imali bisage, čebad, lasa, čuturice, o vodili su i jednog tovarnog konja sa sanducima.

Vrata šerifove kancelarije su se otvorila lagano. Džerlend poteže kolt.

Na njima se ukaza Rip Olson.

Džerlend odahnu.

Dečak se čutke približi ostalima kraj prozora. Van Beren je utanjao u sparinu letnjeg dana i napregnuto, nemo iščekivanje.

— Nebesa! — najzad se oglasio

Skrajbner. — Ona hulja je bila u pravu?

— Kaudri? Mislite da su to njegovi? Kako?... — kroz zube je istisnuo Džerlend.

— Kako? Javio im je telegramom možda? Ili su bili negde u blizini skriveni? — nervozno je odgovorio bankar. — Pozvao ih je da ponesu plen. Pogledaj, dva sanduka nose. Za moje zlato!

Džerlend odšeta do police sa puškama i skide jednu „vinčesterku”. Proveri magacin, a onda se vrati do prozora.

— Odavde ih mogu lako skinuti — reče.

Holidej odgurnu njegovu ruku.

— Hoćete da budete zakon, a ponašate se razbojnički — dobacio je, s oštrinom koja je Džerlenda opekla kao vatra.

— Vi se ne mešajte — pobunio se on, ali prilično neubedljivo.

— Trebalo je to da mi predložite ranije, a ne sada kad je Kaudri iza brave.

— Dok je u pravu — priskoči bankar. — Nisu ništa uradili još, a možda i nisu Kaudrijevi ljudi?

— Odmah se vidi...

— Najbolje da izidete i vidite sami šta hoće — predloži kockar.

— Ja? Sâm? — ušeptrlja se Džerlend. — Njih je trojica tamo... Mogu da počnu da pucaju odmah?

Bankar ispod oka izmenja pogled sa Holidejem. Džerlend je to primećio i nije mu bilo pravo. Pa ipak, skupio je hrabrost i uputio se prema izlazu.

Holidej ga zadrža.

— Ljudski je plašiti se — reče. — Ja ću izići. Meni je već odavno svejedno.

— Ne dozvoljavam...

— Zavežite!

On se okrete prema Ripu.

— Konji su spremni?

— Jesu, ali...

— Ne brini. Ja ću se vratiti.

Ed Džerlend prilete prozoru, ali je mogao samo da konstatuje da odatle nema nikakav pregled. Jahači su se nalazili ispred ulaza, video im je samo konje kraj grede. Stajali su neprivezani, pognutih vratova, sjajni od znoja.

Bankar je, za divno čudo, mirno seo na stolicu i ukrstio prste na stomaku.

Džerlend je zurio u njega.

— Tebi je svejedno, Rode? Briga te... Kao da u salunu očekuješ pivo?

— A šta bi trebao da radim? — slegnuo je ovaj ramenima. — Kad je Holidej sa mnom, ne bojim se cele armije. Uostalom, niko još ne puca, zar ne? Vrata su odškrinuta, da malo oslušnemo ili da se i mi pojavimo tamo?

— Ja hoću — reče Olson i iziđe pre nego što su mogli da ga zaustave.

Džordžijanac se već nalazio na tremu.

Tri neznanca su jednom nogom bila na stepeniku i tu zastala.

Onaj u sredini, riđe brade i kovrdžave kose, bez šešira, spustio je ruku prema boku. Nije mu se svideo čovek kicoški odeven. Bila je pakle-

na vrućina, a njegov pogled je leđio.

On pogleda levo i desno od sebe, da proveri utisak svojih prijatelja. Nije saznao mnogo. Pa ipak, krajičkom oka video je da palčevi dodiruju svoje koltove.

Kockar je znao da neko stoji iza njega. Nije mogao da se okrene i vidi. Došljaci su bili raspoređeni da uđu unutra, da se sklone sa žege, ali ih sprečava samo jedna malenkost: Dok Holidej.

Učinilo im se da će ga brzo oduvati sa trema.

— Tražimo šerifa — prvi se javio riđi, brišući prijavom vratnom maramom lice.

— Bivšeg ili sadašnjeg?

Odjednom su se zbunili. Sve su drugo očekivali samo ne ovo.

Pogledali su se ponovo.

Džordžijanac je čekao, prekrštenih ruku.

Riđi je pogledao u njegova dva teška kolta.

— Je li to neka šala, mister? — upitao je.

— Nije.

— Onda se sklonite. Došli smo kod šerifa Baka Bekota.

— Žalim, ali sada je zauzet. Ne prima nikoga.

— Kako...? — prigušeno upita riđi i zateže ramena.

— Trenutno je u zatvoru pod imenom Lut Kaudri — odgovorio je kockar. — Mora da ste pogrešili?

Riđi se našao pred velikim problemom: nije znao pravu istinu, nije znao koga predstavlja čovek u crnom, nije znao šta bi bilo najbolje da učini.

— Ne verujem da smo pogrešili — suvo je uzvratilo. — Hoćemo da ga vidimo.

— Kaudri ne prima posete. Ali, šerifa možete videti. Mister Džerlende!

Rip Olson se pomeri u stranu da propusti predstavnika zakona u Van Berenu. Ed Džerlend se više nije plašio. Imao je sličan osećaj kao i Skrajbner: pored Holideja nije se bojao ni samog đavola!

— Šta hoćete? — dočekao ih je neljubazno.

Ridi se kolebao.

Nije moguće da su se za tako kratko vreme stvari izmenile? Kaudri im je javio da dođu po veliki plen, a ovde su naišli na naoružane ljude, koji tvrde da je Kaudri u zatoru.

— Imate minut vremena da se počistite — zapreti Džerlend, čudeći se sam svojoj drskosti.

— Nismo uradili ništa. Nemate pravo da nas terate, šerife.

— Imam! Svi koji poznaju Luta Kaudrija, popiće piće jedino u zatoru. Ili na vešalima.

Nisu više izgledali nimalo ratoborno i opasno.

Tiho psujući vratili su se svojim konjima.

Kada su pojahali i izgubili u oblaku prašine, Rod Skfajbner se na vratima smejućio zadovoljno.

— Bravo, šerife! — govorio je Džerlendu. — Još jedan ovakav potez i proćućeš se po celom Zapadu kao utamanitelj lupeža!

— Vraga! Bih, kad bi uvek pored mene imao Holideja — priznade on.

— A ti ga uvek zamišljaj! — predloži bankar.

Rip Olson je dovodio svog mrkova i kockarevog šarca. Izgledao je vrlo srećan. A samo do pre neki sat mislio da mu nema nade. Da je sve izgubljeno.

Više nije bio ni gladan.

Ulica je ponovo počela da se puni.

Sa svih strana kretali su prema šerifovoj kancelariji. Neki su nosili puške. Bio je to dobar znak za Eda Džerlenda: grad je trebalo da čuvaju svi, a ne jedan čovek.

Holidej se baci u sedlo i dotače obod šešira u znak pozdrava. Skrajbner dotrča do njega.

— A nagrada? — upitao je tiho.

— Pošaljite u Maskodži. Poznajem Trentovu banku.

Žurio je da izbegne masu koja je počela da preplavljuje ulicu. Rip Olson je pratio svaki kockarev pokret i trudio se da učini sve isto što i on.

Skrajbner ga je razumeo.

Sa svoje strane, on bi ga najradije zadržao i rastanak zalio zajednički dobrim viskijem. Ali, čovek kao Dok, bio je kao dim. Nestajao je isto onako kako se pojavljivao, tiho, neopaženo i nenametljivo.

— U Maskodži? — okrenu se kockar dečaku.

— U Maskodži.

— Čekaju te nevolje?

Olson je časak oklevao.

— Nadam se — rekao je.

XXI

Skela preko Arkanzas Rivera bila je pravi pokretni most između dve

obale. Reka je na tom delu bila nešto uža, ali ne i plića. Skelom su se prevozili jahači, krda goveda i konja, teretna kola i poštanske kočije, jednom rečju: svaki tovar mogla je da preveze skela i njen skeledžija Bert Rositer.

Debela, čelična žica razapeta između obala služila je za bezbedniji prelazak skele preko Arkanzasa čak i onda kad je nabujao i mutan.

Zakup za jedan prelaz stajao je deset centi po čoveku, pet po konju ili grlu, pod uslovom da se skela napuni.

U slučaju da je koristi samo jedan ili dva jahača, cena je bila pet dolara po osobi.

Bert Rositer je pola svog veka proveo na skeli.

Bilo je dana kad je čelična sajla pucala a on spasavao ljude samo jednom dugom motkom kojom se odupirao o dno reke i srketao skelu na željenu stranu. Međutim, godine su učinile svoje pa se Rositer nadao da žica više neće pucati; nije imao više te snage kojom bi savladao struju.

Bilo je, takođe, dana kad su skelu zauzimali lupeži bežeći ispred zakona. Bilo je i pucnjave, ranjenih i mrtvih, ali Bert Rositer nijednom nije bio ni ogreban.

Njega su, po nekom prećutnom dogovoru, čuvali i kradljivci, zločinci i banditi i čuvari zakona i policajci. Bio je potreban i jednima i drugima. Samo je on umeo da motkom usporava skelu na opasnijim mestima, da proceni pravo vreme za prelazak, da sa strane podigne po-

klopce koji bi postajali solidna zaštita za hice s obala.

Rositer je bio kao deo tog pejzaža na reci.

Navikli su da u svako doba godine i dana bude sa skelom. Ako nije na polju, onda u daščari, na jednostavnoj postelji od sanduka i za okruglim, grubo tesanim stolom.

Prevezio je po najvećim pljuskovima, po snegu i mrazu, po paklenoj žezi. Uvek je Bert Rositer bio tu, nezainteresovan za razloge koji teraju ljude da prelaze, po nevremenu ili u žurbi.

Njega se ništa nije ticalo osim skele. Plaćanje je bilo odmah. Oni koji su žurili, plaćali bi duplo. Pokretao bi skelu tek kad bi na dlan primio uobičajenu svotu.

Ni skela više nije bila kao nekad: grede su se povile i popucale, daske istrulile od sunca i vode, poklopici sa strane izrešetani mecima.

Skeledžija je na nekoliko mesta stavljaio nove komade, ali je to držalo samo kratko vreme.

Očigledno, da je ovom delu reke bila potrebna sasvim nova skela, a možda i novi vlasnik.

Samo, ko bi se odrekao svega i nastanio na toj pustari?

Rositer je to znao i odmahivao glavom kad bi mu neko pomenuo naslednika. On nije imao sinove, ni rođake. Pokrajinski šerif bi samo naredbom mogao da postavi nekoga, ali na smenu: nedeljno dežuranje, za određenu platu, ne od tovara ili robe.

Kako to još nije bilo izvodljivo,

Bert Rositer je i dalje bio kraj tog dela obale.

Tog dana ugledao je kroz malo prozorče svoje barake dva jahača.

Bili su to Dok Holidej i Rip Olson.

Jahali su bez žurbe, pa je skeledžija zaključio da ih niko ne goni, niti su u poteri.

Jednostavno, bili su to obični putnici koji idu svojim poslom i kojima će prelaz preko Arkanzasa doneti malo svežine.

Kockar i dečak su zaustavili konje na brežuljku.

Dole, između šumovitih obala, valjala se reka. Talasi su zapljuskivali skelu i ljuškali je levo, desno.

Rositer se izvuče iz svoje kućice. Sačekao je jahače sa priličnom mrzovoljom na licu.

Međutim, izgled čoveka iz Džordžije malo ga je razvedrio. Tako kicoški odeven momak sigurno ima para. Takvi obično daju više ako plovdba bude uspela i ako im Arkanzas ne isprska nogavice.

Ali, kada je video dva teška kolta sa strane, prestao je da razmišlja.

— Hoćete preko? — upitao je, žmirkajući.

— Hoćemo, ako te ne mrzi — uzvratio je Dok.

Rositer je počeošao uho. Ili mu se kicoš podsmevao, ili je toliko fini i ljubazan da nije umeo da smisli ništa bolje.

— Deset dolara za obojicu.

Rositer je imao belu kosu i belu bradu, zbog čega mu se lice još više isticalo bakarnom bojom. Koža mu je bila izbrazdana borama i venama, šake pune žuljeva i ožiljaka, a ume-

sto šešira, kosu je vezao šarenom indijanskom trakom.

Na sebi je imao košulju, izbačenu preko pantalona. Činilo se da ne podnosi čizme, jer su mu bosu stopala uranjala u pesak i sitno obalsko kamenje.

— Dolazite izdaleka? — ocenio je skeledžija. Poznavao je mnoge iz tih krajeva, ovi nisu bili odatle. — Tenezi? Arkanzas? Misuri?

Rip je uvučene glave u ramena pogledao kockara.

— Pričaš ili voziš, stari? — upita Holidej.

— Ljudi su sve nervozniji — promrmaljao je Rositer. — Imate duvana?

— Imam cigaretu.

Rositer se iskezi. Imao je lepe, zdrave zube uprkos poodmaklim godinama.

— To sam poslednji put video kod jednog trgovačkog putnika iz Oklahoma Sitiija — reče. Pomirisao je ponuđenu cigaretu i uzdahnuo s iskrenim uživanjem. — Poslednji duvan popušio mi je onaj tamo unutra... — pokazao je prema baraci. I dodao: — Neka ga đavo nosi!

Rositer je provukao šakom preko svoje bele kose.

— Ponudio bih vam piće, ali... I to je popio. Platilo mi je dobro, samo šta to вреди? Nemam viskija, nemam duvana, a ovude nije prošla ptica od juče popodne. Gdna vremena!

Holidej sjaha i pusti Miga da se napije na reci. I dečak je učinio to isto sa mrkovom. Noge su mu već bile utrnule od dugog boravka u sedlu.

Rositer je hvatao korak s kockare-
rem.

— Ako ne zaboravite — rekao je — obavestite šerifa u Maskodžiju da imam ranjenika ovde. A možda biste ga vi povelili? Malo je malak-sao, ali na konju...

— Neka ga prenese šerif — doba-ci kockar.

— Liči mi na nekog lupeža, ali, šta me se tiče? Prevezio sam ja mnoge i živ sam zato što sam gle-dao samo svoja posla. Ovaj je do-šao do mene, izrešetani. Mislim da ga je neko tako udesio da je visio o koncu. Previjao se sam, ali neke rane su mu se otvorile... Ne volim da brinem o drugima. Jedva i sebe snosim...

— Ko ga je udesio? Zakon?

Skeledžija odmahnu glavom.

— Ne! Pominje nekog Nika... Bivši prijatelj, koji ga je presreo i opljačkao, a onda utekao na onu stranu reke.

Rip Olson zastade na zvuk tog imena.

— Rekli ste Nik? Da nije Nik Alder? — zadihano je upitao Rosi-tera.

Ovaj je slegnuo ramenima.

— Ne znam, samo je pomenuo to ime jednom. Zašto pitaš?

— Mogu da ga pogledam? — upi-ta dečak i instinktivno se maši kol-ta.

Skeledžija pogađa u Džordžijan-ka koji je stajao po strani.

— Koga misliš da ćeš tamo naći? — javi se on.

— Daftija.

— Ko je taj Dafti? — upita ske-ledžija. — Šta ti je učinio?

— Hteo bih da ga pogledam...

— Što se mene tiče... — pro-mrsio je Rositer. — Ali, bez gužve i buke. Ja sam samo skeledžija, a ne grobar.

Olson se žurnim korakom pribli-ži baraci. Na ulazu je zastao, kao da prikuplja hrabrost.

Onda je ušao, praćen kockarom. Rositer je dolazio poslednji.

Tesna prostorija bila je u polu-tami; nazirala se postelja, na kojoj je neko ležao. Na stolu se nalazila prazna boca i komad hleba oko ko-ga su se sudarale muve.

Zavesa od neke krpe na prozor-četu slabo je zaustavljala žegu spo-lja. Jedino je sprečavala da svetlost dana ispuni baraku.

Rip Olson obiđe sto i strže krpu.

Čovek na postelji uzdahnu, žmir-nu i stavi ruku preko oči.

Lice mu je bilo pokriveno bra-dom, ali ne toliko da se ne vide bubuljice i mali ožiljci; donji deo ušiju bio je probušen, ali bez min-đuša.

Imao je nisko čelo i sitne, pod-mukle oči.

Nije bilo dvoumljenja, pred be-guncem iz Sinsinatija ležao je Džoš Dafti.

Kockar je s ulaza posmatrao ka-ko se Ripovo lice zateže i pretvara u grč.

Ruka mu se lagano podigla s bo-ka.

Držala je revolver.

Dafti se stenjući uspravio. Njegov opasač bio je prebačen preko stoli-

ce. Nije se potrudio da posegne za njim.

— Poznaješ me? — upitao je dečak piskutavo.

Lupež je čuteći razgledao mršavu, dugonogu i dugoruku priliku pred sobom. Zatim se iscerio.

— Hajde, pucaj! — krivio je usta. — Prekratićeš mi muke, balavče. Jesi li došao po mene ili po Nika?

— Gde je on?

Dafti skrenu pogled prema Holideju.

— Poveo si i prijatelja? — pitao je. — Trebaće ti... Nik je NEKO u Maskodžiju.

— Gde je?

— Ne volim da govorim o proketoj varalici. Radije bih ga ubio!

Zatim je začutao. Činilo se da ne opaža oko sebe nikoga.

— Kojot smrdljivi... Pratio me je celim putem, sve do Sandskajta. Tu me je sačekao i izrešetao... Uzео mi je sav novac, moj deo... Ostavio me da erknem... Nik Alder... Mislio je da sam mrtav, ali je pogrešio što me nije dokrajčio...

Rip Olson spusti ruku s oružjem.

Džoš Dafti je kipteo od osvetničkih misli, ali je izgledao kao pokojnik.

— Kupio je salun, mojim delom... Lepo mu ide.

— Zadržao je isto ime? — upita Holidej.

Dafti je lagano odmahnuo glavom.

— Možda... Ali mali ga pozna je... Ubio mu je majku u Sinsinaciju, iako nije morao... Prokletnik... I mene je...

Začutao je ponovo.

Kada je malo kasnije podigao oči u pravcu Holideja, pogled mu je bio prilično bistar i trezven.

— Ko ste vi? — oslovio je kockara.

— Holidej. Dók Holidej!

— Dok? Da niste doktor možda?...

Kockar klimnu glavom. Očigledno, Džoš Dafti nije bio čuo za nje, ili se tog časa nije mogao setiti.

— Ako ste doktor, dođite i pogledajte ima li mi spasa?

Rip je pomislio da Dafti sprema neku podlost i ponovo je podigao ruku s oružjem. Međutim, Holidej se mirno približio postelji i naglo podigao prekrivač.

Lice mu se malo izdužilo, zenice skupile.

Ponovo je pokrio Daftija.

— Dakle?

Kockar je odmahnuo glavom.

— Gotov sam? — konstatovao je lupež mirnim glasom. — Koliko mi dajete dana?

— Najviše dan.

— To sigurno zovete gangrenom, doktore?

Ali, Džordžijanac ga ostavi bez odgovora. Rip se oklevajući pomeri prema izlazu.

— Čekaju me muke — promrsio je Dafti i bacio pogled na svoj opasač. — Ostavite me samog... Izručite Niku moje pozdrave. Videćemo se u paklu, ha!

Kockar sačeka da dečak izađe na polje, a onda zatvori vrata za sobom.

Bert Rositer je već čekao kraj skele.

Nisu odmakli ni nekoliko jardi, a iz barake je odjeknuo pucanj.

Olson upitno pogleda u Holideja.

— Da se nije...?

— Jeste — potvrdi Holidej. — Ubio se!

Dečak je stajao nepokretan, s nekom vrstom gadenja i sete na licu.

— Bilo mi ga je žao... — priznađe tiho.

— Moraćeš da se navikneš da ne žališ. Pogotovu ako i dalje želiš u Maskodži?

— A... a vi?

— Biću iza tebe. To nije moj obračun.

XXII

Salun „Zvezda” u Maskodžiju vredeo je tri puta više, ali ga je bivši vlasnik Lajon Hemp prodao Niku Alderu za svega deset hiljada dolara.

A kako ga i ne bi prodao kad mu je pod grlom bila hladna cev revolveraševog kolta.

Ubica je sa svojim i Daftijevim delom novca ujahao u svoj rodni grad, s kojim se nije sastao više od dvadeset godina. Objavio je svečano da će tu započeti novi život, platio tri ture pića svima u „Zvezdi” i iste noći, s a Gemom Džordanom, provalio je u Hempove odaje, izvukao ga iz kreveta i zapretio da će ga ubiti ako ne potpiše prodaju i ne izgubi se ujutru iz grada.

Vlasnik „Zvezde” nije mnogo bio zaplašen. Međutim, Nik Alder mu je cinički saopštio da će mu prvo ubiti sedmogodišnjeg sina, pa ženu i na kraju njega.

I Hemp se predao.

Neobjašnjivo je iščezao tog jutra, pravdajući se novim poslom u Tulasi, i s dvojica kola napustio Maskodži.

Ljudi u Maskodžiju nisu mogli da saznaju put Nika Aldera od vremena kad je ostavio ovu obalu Arkanzasa i otisnuo se u svet, da pljačka, ubija i izbegava poterama u severnim delovima Sjedinjenih Država.

On je, sa svoje strane, nesvesno izbegavao blizinu ovog grada kad su u pitanju bili prepadni na banke, poštanska kola ili usamljene, bogate rančerske kuće.

U Maskodži je došao u elegantnom odelu, sa svilenom košuljom, kravatom, zlatnim prstenjem i izmišljenom pričom o poslovnim uspesima u Nebraski i Ajovi.

Svi su mu verovali; mirisao je na dolare, na skupocene narukvice, mamio je uzdahe mladih i sredovečnih dama.

Nik Alder je zauvek skinuo sa sebe kaput boje dima i crni šešir ravnog oboda. On i Čokto su se razišli. Mlađi brat je ostao veran pustolovnom, neizvesnom životu, a stariji se okrenuo biznisu i potajnom potezanju revolvera.

Ljudi su počeli da ga pamte po večnom osmehu, po srdačnosti, predusretljivosti i dobroti. Nik Alder je skinuo brkove, potkresao kosu i odbacio opasač.

Nosio je mali revolver „vajtnejvil”, koji se jedva nazirao pod pazuhom.

Imao je svoju kancelariju u samom salunu, iza plišane zavese koja

SVAKE SUBOTE

VAJAT ERP

AVANTURE LEGENDARNOG ŠERIFA DIVLJEG
ZAPADA

je razdvajala njegova vrata i salu za piće i poker.

Sledeći potez bilo je svrgavanje šerifa Bena Stila.

Njegovo mesto bilo je namenjeno Gemu Džordanu.

A posle toga je mogao da razmišlja o Samanti Bler, najbogatijoj devojci u pokrajini. Imala je oca na samrti i toliko jutara plodne zemlje da ga nije mogla prejahati za jedno prepodne.

Alder je sedeo zavaljen u velikoj naslonjači i zamišljeno lupkao prstima po ivici.

— Krenulo je dobro, Geme — rekao je svom saradniku. — Toliko lepo da me malo hvata nervoza.

— Nisi se sasvim navikao — objasnio je ovaj. — Ovde su ljudi željni sjaja. Ti si ga doneo sobom, a mogao bi i neke još dá pozlatiš i pridobiješ za sebe.

— Brine me nešto drugo...

— Dafti? Rekao si...

— Znam! Taj se već peče u paklu. Ali Čokto mi se ne javlja. Ne bi valjalo da dođe sada. Nikako.

— Brat ti je.

— Da, ali vrlo nezgodan. Mogao bi da se napije, da se izbrblja, da izazove nered i ukalja mi ime. Najbolje bi bilo da se negde skrasi nekoliko meseci.

— A šta ako dođe?

— Vратиću ga preko reke... milom ili silom.

Gem Džordan je srknuo iz duguljaste čaše. Bio je to najbolji viski koji je u životu pio. Uopšte, kod Nika je bilo sve najbolje.

On i Alder bili su drugovi iz de-

tinjstva. Pošli su stranputicom ali u razne pravce. Za razliku od Nika, Džordan je imao teren oko severnog Teksasa i slučaj je hteo da se uputi u Maskodži istovremeno kada i Alder.

Džordan je ostao na tom putu bez konja, zatim bez sedla i centa, da bi gladan, suva grla i prašnjave odeće sačekao kočiju iz Sandskajta.

Vozač nije imao nameru da besplatno vozi skitnicu, a njegov pratilac se spremao da ga puškom otera s drumu.

Tada se kroz prozorče promolila ruka u belim rukavicama. Između dva prsta držala je novčanicu od pet dolara.

I Gem Džordan je zauzeo mesto u kočiji.

Tada se sreo sa podrugljivim smeškom Nika Aldera.

Dugo mu je trebalo da se priseti tog lika.

Dok se Alder smejučio sve drski je i sve bezobraznije, Džordan se teškom mukom uzdržavao da ga ne tresne preko ustiju. No, bio je svestan da je karta za Maskodži plaćena iz džepa ovog gospodina, pa je okrenuo glavu na drugu stranu. Tada mu je Nik dobacio: „Geme, stara propalice, zar si pozaboravljao sve prijatelje?”

Kasnije, Džordan je poneo Nikove stvari u hotel, a u sobi su se dugo došaptavali.

Džordanu nisu cvetale ruže; ostao je bez dolara, poternice su ga sustizale na samoj granici i oberučke je prihvatio Alderove planove.

O novcu više nije morao da brine.

Dobio je novo odelo, sedlo i kornja, a pored Nika se osetio sigurnijim i važnijim u očima ostalih ljudi.

Njegovo je bilo da čuti pred svetom i da skače na mig svog poslodavca.

Nije mu to padalo teško.

Ako se bude obistinilo sve što đavolski Nik planira, za Gema Džordana će tek nastati lepi dani.

Bio je visok, skoro za glavu viši od Aldera. Imao je plavu kosu, oštru i pravu, dugačak nos i jako izraženu donju vilicu. Nosio je nisko pripasan kolt i dobro je vladao i njime i svojim pesnicama.

Sada je, međutim, morao da pazi na svoj karakter i da ga obuzdava. Čak je počeo da uči da se smeši i rukuje s ljudima, što je za okorelog i nespretnog bandita predstavljalo pravo mučenje.

Alder je ustao, odneo bocu i čaše u bife koji se nalazio u polici s knjigama i vratio se ponovo u naslonjaču.

— Ako hoćeš da piješ, onda ćeš to učiniti samo sa mnom — upozorio je Džordana. — Ni kap u salunima, ili kad ja ne vidim!

— Okej!

Odjednom je iznad ulaza zatrepilo malo zvonce, na gajtanu čiji se kraj nalazio čak uz šank u drugoj prostoriji.

Džordan se trgao na taj zvuk i počeo da se osvrće oko sebe.

— Šta je sad to? — zbunio se.

— Signal — odgovorio je Nik i ustao. — Moj barmen mi tako najavljuje interesantne pojave na ulici. Hajdemo!

Gem Džordan je stavio šešir na glavu i krenuo za svojim gazdom.

Salun „Zvezda“ nakad nije bio prazan.

Bio je najveći, najčistiji i najbučniji od svih u Maskodžiju. Što je najvažnije, uobičajilo se da čim kroz njega prođe vlasnik, Nik Alder, za prisutne sleduje besplatna tura pića.

I Nik je uvek bio burno pozdravljen. Istina, on je izbegavao da se često pojavljuje — ali je to bilo potrebno za početak, kako bi i on i salun postali popularni.

Barmen je dao znak glavom prema ulici.

Alder se osmehnulo na pozdrave oko sebe i sa Džordanom izišao na verandu.

Trem ispred „Zvezde“ bio je ograden beloobojenom drvenom ogradom. S obe strane ulaza nalazile su se zemljane saksije s ogromnim palminim listovima.

Alder i Džordan su zastali kraj stuba.

Preko, jedna laka dvokolica na dva točka, „salki“, bila je pred Tobsovom tavernom.

Alderove oči su zasijale kad je s njih skočila devojka, odevena u bluzu, prsluk i uzane jahače pantalone crne boje. Na glavi je nosila španski šešir, s pantljikom preko brade. Duga, talasasta kosa, crvenkastozlatna, prekrivala joj je rame.

Bluza joj je bila blistavobeke boje. U ruci je držala kratki bič. Iza „salki“ kola nalazila su se dva kršna momka sa ranča.

Bila je to Samanta Bler!

— Matori, još nije odapeo papke? — promrmlijao je Džordan. — Ne odlazi mu se još, izgleda.

— Neće ni on dugo — kazao je Nik. — A onda će je ja usrećiti.

— Nije baš oduševljena tvojim ponudama? — primeti revolveraš. — Buniće se! Kako misliš da je privoliš?

Alder se nasmejao glasno.

— Kleknuću na kolena i izjaviću joj ljubav. A ako to ne uspe, dovešću joj popa u kuću...

Posmatrali su kako se devojka gipkim i žustrim koracima upućuje prema velikom, širom otvorenom ulazu taverne. Vlasnik, Vilijem Tobs, već je stajao na ulazu i klanjao se.

— Cura već izigrava svog gazdu — cerio se Alder. — Sve radi sama: obavlja kupovine, nadgleda ranč, izdaje naređenja... Bar će meni biti lakše da se s tim ne petljam u početku.

— U početku?

— Naravno, budalo. Zar misliš da ću zauvek ostati u ovoj jazbini? Biću samo toliko dok ne uzmem sve u ruke i pretvorim u zlato. A onda...

— U Teksas? Kuda bi?

— Preko Teksasa, malo dalje, Geme. U Meksiko!

Džordan se počea po glavi.

— Za mene tu nema mesta? — procedi.

— Zašto ne? Zajedno smo počeli, zajedno nastavljamo. Samo, ne nadaj se da ćeš uskoro uživati u Meksiku, ne plašeći se poternica i zakona. Ovde moramo raditi lagano, ne-

čajno. Svaki pogrešan korak može da nas upropasti. Ako ga ti napraviš, ja ću ti suditi!

— Kako ti kažeš, Nik.

Alderovo lice se naglo izmeni. Obrve mu se skupiše, usta obesiše; i poslednji tračak vedrine iščeze.

— Opet on — zareža.

— Ko?

— Šerif! Odmah se našao kod kola i devojke. Jesi li primetio da je tu, čim se ona pojavi? Kao da je iščekuje celog dana.

— Zašto ćemo prvo njega...

— Tačno, Geme! To je mesto za tebe. Osim toga... Ben Stil mi konkuriše. Priznajem da je zgodan idiot, ali mu to ne vredi ništa.

Visok momak u bleđoplavoj košulji pomagao je Samanti Bler da stavi pakete u kola.

— Ja ne bih odugovlačio, Nik — nestrljivo će Džordan.

— Žuri ti se da prikačiš zvezdu?

— I to, ali... ako se cura zaljubi? Biće to mnogo teže.

— Da se zaljubi? Najbogatija devojka u bednog šerifića? Šta ti pada na pamet, Geme!

Džordan se počea po uhu.

— Žene su nerazumljive za mene. Ne umem s njima, ali znam da su čudne.

— Možda si u pravu, Geme — zamišljeno će Alder. Kraj kola, devojka se smejala na neke Stilove reči i odmahivala glavom. Taj je smeh izazvao kod Aldera pravo otrovan ubod u srce.

Njemu se nikad nije osmehnula, ni približno.

— U pravu si, Geme — ponovio je Alder. — Šerif mora da se oprosti od značke... ili od života.

— Šta si smislio, Nik?

— Trebalo je nekako da ga ponižim, da ga učinim nesposobnim. Namestio bih mu „igru” u kojoj se ne bi snašao do kraja života. Ali, sad više nemam vremena.

— Kako?

— Kad je u pitanju Samanta... Zaljubljene cure se sve više zaljubljuju u one koje optužuju i proganjaju. Neću dati priliku tom bednom zvezdonošcu da time zaludi devojk.

— Šta ćeš učiniti?

— Ubiću ga! A onda ću ga tako pristojno sahraniti i takav govor održati, da će oko mene plakati i ponuditi mi odmah zvezdu.

— Tebi? Ali...

— Zaveži, Geme! Naravno da ću ja to odbiti i predložiti tebe. Jer, u međuvremenu, ti ćeš ubiti njegovog ubicu.

Džordan je izgledao ošamućen.

— Sad ne shvatam baš ništa — promrmľao je.

— To je vrlo prosto. Najmićemo plaćenog ubicu za šerifa, a taj neće znati da ga ti pratiš. Kad šerif bude mrtav, ti ćeš se pojaviti i pojuriti za ubicom.

— A ako mi taj pobegne?

— Neće uspeti. Stavićemo klin u potkovicu njegovog konja...

Džordan se počea iza uha. On nije umeo tako brzo i tvrdoglavo da misli.

— Nešto mi nije jasno, Nik...

— Šta?

— Ko će ubiti šerifa?

— Šenandoa Keli.

— Nikad nisam čuo za njega!

— Ali jesam ja. Živi u Džoplinu. Za pet hiljada dolara taj će ubiti svakog na svetu.

— Kad će on krenuti iz Džoplina, Nik?

— Već je krenuo. Pozvao sam ga pre dva dana. Ne želim tebe da mešam u ubistva, jer novi šerif mora da ima čiste ruke. Razumeš?

— Naravno — osmehnuo se Džordan, iako nije bio siguran u to.

Kloparanje točkova prenulo je oba lupeža iz razgovora.

Samanta Bler je odlazila, praćena svojim momcima. Šerif je stajao gologlav, prateći je pogledom. Svoj šešir je okretao u rukama, nesvestan pogleda radoznalih građana.

Tek kad se prašina na kraju ulice slegla, on je brzo stavio šešir na glavu i neodlučno krenuo ulicom.

Nik Alder je stavio ruku na stub i osmehnuo se. Ben Stil je baš prolazio pored njega.

Čuvar zakona je imao oko trideset godina. Lice mu je bilo dečaćko, pa je izgledao mnogo mlađi. Još je bio crven u licu posle susreta sa Blerovom kćerkom.

Nasuprot svom licu, telo Bena Stila bilo je muskulaturno, snažno i elastično. Govorili su za njega da je vrlo staložen, mirojubiv, ali da postaje tiđar kada ga naljute i kad se suprotstave njegovim naređenjima.

Ben Stil je prvo lepim pokušavao da izglati sukobe, a kada to nije pomagalo, prelazio je na pesnice

i kolt. Mnogo puta je skidao značku i upuštao se u tuču sa siledžijama. I uvek je ostajao na nogama.

Nik Alder je uhvatio Stilov pogled i nasmejao se još otvorenije.

— Halo, šerife? — pozdravio ga je. — Hoće li uskoro?

Stil je zastao.

— Ne razumem, mister Aldere?

Ovaj je pokazao u pravcu kojim je otišla Samanta.

— Znete dobro šta mislim! Dosta je bilo sastajanja na ulicu! Kad će zvona da objave radosnu vest...

Stil je odmahnuo rukom, neprijatno se osećajući. Nik Alder je govorio suviše glasno, pa su ga čuli i drugi na ulici.

— Mi smo samo prijatelji — rekao je. — Ništa više.

— U svakom slučaju, zaslužujete je.

Šerif se udaljio, ovog puta žustrijim koracima.

Nik Alder je gledao za njim, ali ne više s osmehom.

XXIII

Kasno popodne u Maskodži su ušli Olson i Holidej.

Dečak je gledao na sve strane, svestan da se nalazi u gradu koji mu je Čokto na samrti označio kao prebivalište starijeg brata.

Tu je, dakle, mirno živeo ubica njegove majke?

Maskodži je bio dosta veći od Van Berena; redovi kuća podsećale su ga na neke četvrti Sinsinatija. Bilo je na njima puno šarenih napisu, ali i puno jahača koji su prolazili

sredinom ulice, zaobilazili zaprežna vozila i prolaznike.

— Tamo! — uzviknuo je Rip i zadržtao.

Holidej pogleda u tom pravcu.

U stvari, ispod velikih slova „ZVEZDA” nešto sitnije stajalo je: Vlasnik Nik Alder.

Kockarev šarac se ispreči ispred mrkova i gurnu ga prema ulici.

— Polako, momče — opomenu ga Džordžijanac. — Kako sve to zamišljaš? Uletiš u salun i pitaš „Gde je Nik? Hoću da ga ubijem!”

Rip Olson je ćuteći gledao pred sebe. Ruka koja se već nalazila na koltu, klonula je.

— Né umeš da potežeš, slabo ciljaš, brzopleto donosiš odluke. Ako tako nastaviš, Alder će doživeti duboku starost.

Dečak je, potišteno, sve više spuštao pogled.

Kockar je nastavio neumoljivo:

— Ako budeš srljao i dalje, ležaćeš mrtav dok trepneš. Taj Alder je revolveraš, i sigurno nije sâm. Nabij šešir više na čelo i potrudi se da te ne opazi.

— Nisam došao da se krijem — promrmlja Rip.

— Zaista? A ja sam mislio da si došao da umreš...

Prošli su salun i uputili se drugoj krčmi, na uglu. Zvala se „Crna mamuza”.

— Hoćeš viski? — upita kockar.

Dečak se osmehnu slabo.

— Mogu limonadu. Ili mleko?

Krčma je, u poređenju sa „Zvezdom”, bila i suviše skromna.

Nije čak imala ni tablu sa natpi-

som. Slova su bila namazana po zidu, iznad samog ulaza. Bila je to čudna zgrada u nekom meksikanskom stilu; stubovi su pri vrhu imali lukove, a na svakom od njih prikucano po fenjer.

Ispred „Crne mamuze” bio je privezan samo jedan konj.

Bio je to vrlo lep belac, sa crnim sedlom, čije su ivice bile ukrašene pozlaćenim zakivcima. Šarena uvlačka za pušku dopunjavala je pravi arsenal za put: čaturica u isto tako šarenom tobolcu, bisage u dva dela, laso i šareno čebe s resama.

Holidej sjahati sačeka da i dečak priveže svog mrkova pored belca.

Nekoliko ljudi je skoro nečujno izašlo iz krčme.

Progovorili su tek kad su se našli na ulici. Stalno su se osvrtni za sobom. Kao da su unutra ostavili dinamit i sad očekivali eksploziju.

Rip je pratio kockara u stopu.

Unutra ih je bilo četvorica.

Prvo im je pao u oči čovek sa zvezdom, Ben Stil.

Stajao je naslonjen na šank. Pred sobom nije imao ništa za piće, osim ogledala u koje je zurio.

Iza njega sedela su dva kauboja; međutim, izgledali su kao da sede na iglama. Atmosfera u „Crnoj mamuzi” odjednom je postala zagušljiva i napregnuta.

Četvrti gost sedeo je sasvim pozadi, kraj prozora. Sam. Glava mu je bila obrijana, lice upalo, mršavo i ružno. Izbačeno čelo i četvrtasta brada podsećali su na kostur. Oči mu se nalazile duboko usađene u dupljama i izgledale su beživotno.

Holidej se uputi prema šanku.

Ben Stil okrete glavu.

Najzad se i peti čovek pojavio: barmen. Nalazio se pod šankom, unezverena pogleda i bleđi od krpe koju je držao u ruci.

— Čudna poza za točenje pića — primeti Dok.

Šerif lagano vrati pogled prema ogledalu.

— Ne toči, već čuči — rekao je.

Barmen je stavio šaku u usta ne bi li nekako zaustavio podrhtavanje ruke.

— Imate brendi? — upita Holidej. Barmen je klimnuo glavom. — A za dečaka?

— Ne, nemam ništa...

— Mleko?

— N...nnne...

— Zadovoljiće se i vodom.

Ben Stil se ponovo okrenuo prema kockaru, a onda je odmerio i dečaka.

— Najbolje da ga odvedete odavde, mister — rekao je mirnim glasom. — Nemam ništa protiv stranaca, ako nisu kao onaj tamo za stolom.

Poslednje reči je izrekao glasno.

Obrijani je sigurno čuo, ali nije reagovao. I dalje je sedeo nepomičan, s levom šakom na stolu. Prsti su mu mrvili komad duvana za žvakanje.

— Kao da je hladno — primeti Džordžijanac. — Barmen sve vreme drhti, a gostiju je sve manje. Da nije zavladała bolest?

— Udaljite se — posavetova ga Stil. — Moram da oteram jednog

stranca. Pokušao sam lepić, ali me izgleda ne čuje.

— Ko je to? — zainteresova se kockar.

— Zove se Keli. Šenandoa Keli. Plaćeni ubica.

Rip Olson je uvukao glavu. Njemu se nije dopadalo prisustvo bilo koga koji bi ga omeo da dočepa Nika Aldera. Najradije bi se išunjao napolje, ali, Holdej je bio kraj njega i to je delovalo umirujuće.

— Sigurno nije rekao koga će ubiti — pretpostavljao je Dok.

— Nije. Naravno, ne kaže ni po čijem nalogu.

— Da li je došao odavno?

— Ima samo nekoliko sati. Što je najlepše — osmehnuo se Stil svojim dečaćkim osmehom — nađe mi se uvek na putu. Kao da se namerio na mene?

— Zašto ne?

Šerif se okrenu prema Keliju, s oba lakta na šanku. Kockar je već bio u tom položaju. Samo je Rip ostao leđima okrenut, nije mu se više pila ni voda. Predosećao je buru.

Gde li je sada Nik Alder?

Ben Stil je pogledao u zidni sat.

— Keli — viknuo je prema strancu sa glavom u obliku mrtvačke lubanje — ostao ti je još samo minut da se počistiš iz Maskodžija.

Nije dobio odgovor.

Šerif se okrenu prema Holideju.

— Povedite dečaka odavde — reče smrknuto.

— Zar ćete se tući? Sigurni ste da ste mu dorasli?

— Nisam... Ali ja sam predstavnik zakona. Moram da pokušam.

— Ne vidim vaše pomoćnike, šerife?

— Uvek sam se oslanjao na sebe.

Holideju se momak svidao. Bio je otvoren, neustrašiv i uprkos opasnoj situaciji neposredan u razgovoru. Šteta!

Šenandoa Keli je najzad okrenuo glavu; samo je okrznuo pogledom sat. Verovatno je izračunao da je vreme isteklo, pa je počeo da se pridiže sa stolice.

Kako se on dizao, tako se barmen za šankom spuštao sve niže i niže. Onda ga više nije bilo.

Ben Stil se uspravio. Njegova široka leđa zategla su košulju na oba kraja. Sigurno je duboko ali nečujno uzdahnio.

Šta će odlučiti Keli?

Kockar je pogađao njegovu odluku. Taj se neće povući. On se vraćao samo onda kada je obavio posao. A posao u Maskodžiu, po svoj prilici, zvao se šerif Ben Stil.

— Čekam te napolju, njuškalo — dobacio je Stilu zagrobnim glasom. Imao je dva kolta sa strane. Rukavi košulje bili su mu povrnuti, a na zglobovima obe ruke nalazili su mu se široki kaiševi, crni kao i sedlo.

Holidej je odložio brendi.

— Moraćeš i mene da sačekaš, Keli — rekao je iznenada.

Rip Olson i Ben Stil su iznenađeno pogledali u Džordžijanca.

Što se tiče Kelija, on je samo zastao. Jedva je pomerio glavu.

— S tobom nemam ništa — muklo se odazvao.

— Ali ja imam.

Šerif je otvorio usta da protestu je, ali ga Olson snažno povuče za rukav.

— Ne poznajem te — procedio je Keli. Gledao je u Doka iskosa, s mešavinom čuđenja i podozrenja.

— Ponuđeno mi je deset hiljada dolara da te ubijem — ravnodušno je izrekla obivši bostonski zubar. — Mislim da ipak ne vrediš toliko?

Šenandoa Keli je brzo razmišljao: koliko je shvatio, Nik Alder mu je pokazao samo šerifa. Trebalo je to da obavi brzo i da ode. Napolju se hvatao laki sumrak, najbolje vreme za pucnjavu i gužvu u tako velikom naselju.

Šta je hteo ovaj stranac? Da li je i on bio u Nikovom programu? Ili se slučajnost uplela u njegovu ubilačku misiju?

Rip Olson nije razumeo ništa; Dok Holidej se umešao u obračun, mada ga niko nije zvao. Čak je izgledalo da je Benu Stilu bilo vrlo neprijatno.

On je bio ponosan.

Ali, stranac mu se nije predstavio, niti rekao razloge svog dolaska u Maskodži. Možda je i on jedan od onih kakvi su Keli, samo otmeniji i savršeniji?

Možda bi bilo dobro da ih pusti da se poubijaju međusobno?

— Nema toga ko bi platio deset hiljada dolara za bilo koga — tvrdio je Keli. — Blefiraš me?

— Izaberi! — prekide ga kockar.

— Natrag bez oružja ili da se pogledamo na ulici.

— Niko te nije platio — izbi iz Kelija. — Pokušavaš da spaseš žuto-kljunca sa zvezdom. Da te nije poslala njegova cura?

To je bila ideja, pomisli Dok.

Ben Stil je osetio da ga podilazi gnev. Ne, nemoguće da je Samanta umešana. Ona nije ni znala! Ili jeste?

Ali, ako je Šenandoa Keli znao za Samantu, onda se to previše iskomplikovalo. U stvari, neko iz grada je pozvao Kelija, inače ne bi pomenuo devojk. Kome to on smeta?

— Zamaraš me pričama, Keli. Da krenemo?

Ubica upre prst u svoje grudi.

— Ja sam Keli — rekao je — ali ko si ti?

— Ja sam Džon Henri Holidej. Neki me jednostavno nazivaju Dok. Dok Holidej!

Ben Stil se trgao.

Keli se najzad okrenuo i sasvim olabavio. Lice mu je postalo još blede.

— Tebe niko nije pomenuo — promrmljao je. — Odustajem!

— Znači, odlaziš? — kao da laknu šerifu.

Keli klimnu glavom.

— Predlažem da ostane još malo — umeša se kockar. — Da vidimo ko je pozvao tako skupog ubicu i zbog koga?

Ali, Keli je odmahnuo glavom.

— Ne odajem poslodavce. A vi nemate nikakvih dokaza protiv mene.

— Šerif će naći bar desetak da te pritvori. Međutim, on ti daje reč da će te pustiti da mirno odeš. Zar ne, šerife?

Stil je klimnuo glavom ne oklevajući.

Više od kockara, njega je zanimalo lice koje je pozvalo plaćenog ubicu da njega ukloni.

Keli se kolebao.

— Šerifova reč mi nije dovoljna — kazao je.

— Nego?

— Tvoja reč, Holideje!

Džordžijanac se predomišljao. Nije želeo da se Ben Stil nađe uvređen. Ali, momak je zaista bio na svom mestu. Odmah ga je podstakao:

— Dajte mu je! I neka ostane među nama, sve!

— U redu!

XXIV

Sumrak se već uveliko spustio preko Arkanzas Rivera. Na drugoj strani ulice, preko puta „Crne mamuze“, Nik Alder je stajao u senci i čekao.

Iz krčme se još nije čulo ništa.

Zašto Keli okleva?

Gem Džordan se lagano prišunjao svom gazdi. Lice mu je bilo napregnuto, usta suva, oči zavodnjene od silnog gledanja prema žućkastim salunskim svetlima.

— Je li sve u redu, Geme? — pitao je Alder.

— Stavio sam belcu klin pod potkovicu. Neće odmaći ni nekoliko koraka i zbaćiće ga.

— Siguran si da ćeš ga pogoditi?

— Jesam, samo...

— Samo?

— Ako ne izleti? Ako mu pade na pamet da ostane u salunu i izaziva sudbinu?

Alder je zavrteo glavom.

— Naredio sam mu da se odmah izgubi. Druga polovina nagrade će kaće ga na kraju ulice.

— Ako ipak ne iziđe?

— Do đavola, šta je s tobom? Ako ne iziđe, ti ćeš lepo pucati s ulaza.

— Pogledaj, neko izlazi...

Alder se uvuče još više u senku.

— To su gosti — promrmljao je Nik. — Sad su verovatno ostali sami, šerif i on.

Džordan je podigao obod šešira na teme.

— Svi šapuću o Keliju. Ne znaju ko je, ali naslućuju da je neka bitanga.

— Utoliko će ga pre osuditi. Ljudi mrze ubice i tim pre će tebe slaviti što si ga sredio.

Najzad je iz saluna izleteo i barmen.

Jasno su videli njegovu belu kecelju kako se lomata kroz suton. Trčao je, saplitao se i podizao.

— Mislio sam da će ga Keli izazvati napolje? — šaputao je Džordan.

— Sigurno se predomislio. Pa-zi... čim izleti i uzjaše konja, ti stupaš na scenu.

— Okej!

Iz saluna „Zvezda” čula se buka klavira.

Nik Alder je naredio svojim ljudima da sviraju bez prestanka i da toče besplatno piće za sve goste. I salon je bio dupke pun, a ljudi prilično naliveni. Posle svake ture čulo se: „Živeo Nik!”

Alder je pogledao u pravcu „Zvezde” i iscerio se.

— Tako će vikati i večeras — dobacio je Džordanu. — Samo neka se dobro zapiju. Takvi mi i odgovaraju.

Odjednom je u „Crnoj mamuzi” zatreštalo!

Utrnulo je nekoliko svetiljki i nastao je polumrak.

Zatim se čuo još jedan usamljen pucanj, a onda tajac.

Gem Džordan se odmače od svog gazde, s koltom u ruci.

Ali, Keli nije izlazio.

Sekundi su im se odužavali kao sati. Džordan je pogledao u Aldera, nemo postavljajući pitanje šta da radi.

Ovaj mu mahnu rukom, u pravcu saluna.

Gem Džordan pognut krenu preko ulice.

Nik Alder sačeka da se njegov po moćnik nađe na samom ulazu pa se i on pridruži.

Slika koju je zatekao bila je, ipak, neobična.

Serif Ben Stil je, istina, ležao na podu, zgrčen, i Keli se nalazio malo dalje živ i zdrav, ali umesto za pozicijom, njegov kolt se nalazio upe-

ren u Džordana, a odmah zatim u Aldera.

Nebesa!

Zar ih je prozreo?

Alderu dođe da opsuje svog nespretnog pomoćnika, no, to mu ne bi mnogo pomoglo!

Šenandoa Keli je prezrivo gledao u iznenadne posetioce.

— Šta ti je? — tiho je dobacio Alder. — Zar ti nisam rekao da bežiš odmah?

— Jesi... Ali ne volim da me neko ustrelji usput.

— O čemu to pričaš?

— Ovaj ovde — pokazao je na Džordana — jurnuo je tako kao da ima nameru da ubije MENE.

Kako je Džordan ćutao, Keli se iskezio i podigao oružje.

— Ali, bolje 'ja njega nego on mene.

— Čekaj, Keli — povika Alder. — Nesporazum je...

Ali, ovaj je već pritisnuo oroz.

Čulo se samo, klik!

I to nekoliko puta!

Kelijevo kolt bio je prazan... On ga je s krajnjim iznenađenjem zagledao. To je iskoristio Džordan podigao svoj sa poda.

Na licu mu se ispisao trijumf.

— Nema nesporazuma — dreknuo je. — Ubio si šerifa, a ja ću tebe!

— Ne držiš se dogovora, Aldere! — dobaci Keli.

— Zaveži! Imali smo te u planu samo da smakneš šerifa, a ostalo je naša briga.

— Pusti me da odjašem. Ne treba mi ostatak od pet hiljada...

— Ne vredi! Kad te Džordan ubije, on će postati šerif, a onda ćemo zajedno da vladamo. Ubij ga, Geme! Počeće ljudi da dolaze!

Džordan podiže kolt.

Šenandoa Keli je bez straha gledao u cev.

Alderov pomoćnik je malo oklevao; on je pucao u ljude koji su bežali ili napadali, potezali usput, nosili se ravnopravno s njim ili mu okretali leđa... Ali, ovako, kad te neko gleda u oči podsmešljivo čeka smrt, to nije doživeo.

— Šta čekaš, budalo! — zauriao je Nik.

— Bolje što je čekao — začu se glas s poda.

Pred iznenađenim Alderom i Džordanom počeo je da se uspravlja „mrtvac”, Ben Stil!

Ni traga krvi nije bilo na njemu.

— Baci to, Geme! — naredi šerif.

Kolt skliznu niz Džordanove oznočene prste.

Nik Alder je osetio da su ga nasamarili. Odjednom je spoznao da je Keli bio u dogovoru sa šerifom, ali nije shvatio zbog čega.

Kakva ga je sila naterala na to?

— Dosta sam čuo, mister Aldere! — okrenuo se Stil prema vlasniku „Zvezde”.

Alder se na silu osmehnulo i zategao revere svog kaputa.

— To je nesporazum — raširio je ruke. — Ili da nazovemo šalom, zar ne, Keli?

Ovaj je ćutao i mirno stavio kolt za pojas.

— Šta ja imam s plaćenim ubicom, šerife? I protiv vas? Ko će u to

da poveruje? Moja reč protiv tvoje. Keli otpada, jer je ubica. Džordan je sa mnom. Nemate izgleda...

— Mislite... nemam svedoka?

— Tačno! Najbolje da prekratimo sve ovo, šerife...

— I ja mislim. Zato ćemo pozvati svedoke.

Iza zavese koja je delila šank od vrata za kuhinju pojavio se Dok Holidej.

Nik Alder je odjednom izgubio samopouzdanje.

— Mogu dovesti skeledžiju, kod koga je umro izvesni Džoš Dafti.

— Dafti? — zagrcnu se Alder. — Ali on je...

— Mrtay? Ne, preživeo je, ali samo do Arkanzasa. Umro je sa pet rana na sebi. I pričao je o vama, kako ste ga opljačkali i udesili.

Nik Alder je osetio da se njegovo carstvo u oblacima polako ali sigurno ruši.

— Ništa vi meni s time ne možete...

— Imamo i dečaka. Potvrdiće da vas je video u Sinsinatiju, kad ste sa Daftijem i Čoktoom ubili nekog Svejna i jednu ženu. Ta žena je njegova majka.

Rip Olson se pojavi na istom mestu gde se nalazio Holidej.

Gledao je u blede, razbarušeno lice ubice i kao da nije imao volje da mu se sveti. Možda da ga pljune i poželi mu brzu smrt na konopcu.

— Priznajem da ste me uhvatili

— nasmejao se Alder i ponovo raširio ruke. Delovao je bespomoćno, ali ne i utučeno. — Trebalo je da

znam da će Džordan zabrljati stvar, otpočetka...

— Ja? — prenu se ovaj, ne nameravajući da spusti ruke. — Šta hoćeš time da kažeš, Nik? Zar nismo planirali zajedno...

— Umukni! U sosu smo zajedno!

— U redu, ti si bio gazda! Ne poričem, ali...

Nik Alder je očigledno išao na to da izazove Džordana.

— Ti si obična vucibatina, Gme! Nisi sposoban ni zašta! Sve ću reći o tebi, sve!

— O meni? Imam i ja o tebi...

— E sad ću ti pokazati, prokletniče!

I Alder se ustremi na Džordana.

Međutim, bila je to poslednja varka koju je sebi mogao da priušti.

Izgledalo je da će pesnicama krenuti prema svom čoveku, ali je desnu ruku zavukao pod kaput.

Tamo se nalazio „vajtnejvil“, džepni revolver.

Jedina nada za prolaz prema slobodi. Maskodži je bio za njega mrtav grad, morao je ponovo da jaše.

Alder je odgurnuo ramenom Džordana i istrgao revolver.

Ni Stil ni Keli nisu očekivali ovakav obrt.

Čak je i Dok Holidej bio zatečen nespreman.

Ali, Rip Olson nije.

Sve dotle, čuljivi momčić je slušao razgovor, ne ispuštajući iz vida Nika Aldera.

Mahinalno je stezao dršku svog kolta, obuzdavajući želju da ne opali prema čoveku koji ga je rastavio

od jedine ljubavi na svetu. Mešavina raznih osećanja bila je prevelika za njegovih sedamnaest godina.

Prvo nije osetio ništa, ni žeđ za osvetom, ali posle mu se gorčina taložila pod grlom, kao kamen. Za tih nekoliko kratkih minuta, video je svoj život i majčino lice.

Mahinalno, instinktivno je stezao oružje.

I kada je Nik Alder povukao svoj skriveni „vejtnejvil“, on je neobjašnjivom brzinom potegao kolt.

Opalio je preko šanka četiri puta...

Barutni dim se razvejavao oko njegovog šešira i kockarevog kaputa.

Nik Alder je klečao na podu. Bio je pogođen u rame i podlakticu. I tako ranjen, kao da se nije predavao. Vukući nogu, krenuo je prema izlazu.

Nije stigao daleko.

Jeknuvši, sručio se na trem.

Opazio je zid tela ispred sebe. Kao da se ceo Maskodži skupio da vidi Nika Aldera u prašini i krvi.

Pljunuo je. Drugo mu ništa nije preostajalo.

XXV

Rip Olson nikad nije spavao tako lepo. Dobio je posebnu sobu u „Zvezdi“, i kao zaklan spavao u mekoj postelji sve dok mu sunce spolja nije udarilo u lice.

Skočio je i otvorio oči.

Bio je sâm u sobi.

Njegovih prnja više nije bilo prebačenih preko stolice. Sad su se tu nalazili sasvim novi šešir, kaput, pantalone i čizme.

Očigledno, bilo je namenjeno njemu.

Nije izdržao: bilo mu je dosta prljavog veša, pa je uskakanje u novo rublje bilo za dečaka pravi doživljaj.

Kada je obuo čizme, čuo je kućanje na vratima.

Pošao je rukom prema pojasu, ali nije išao do kraja. Zar mora da se trza na svaki šum? Nik Alder je uhvaćen, niko mu više ne preti. Možda će prestati i spavanje sa sedlom pod glavom?

— Da?

— U sobu je ušao Ben Stil. Smeškao se.

— Gde je Dok? — upitao je dečak.

— Lepo ti stoji — zagledao je šerif Olsona. — Ako želiš, imam za tebe posao...

— Gde je Dok? — ponovio je Rip, osetivši da Stil izbegava odgovor. — Da nije... da nije otišao?

Šerif je klimnuo glavom.

— Zaista? — skoro je zaplakao dečak, ali su mu zubi sprežili da brada zadrhti. — Tek tako...?

Ben Stil stavi na sto neki zamo-tuljak.

— Ovo je ostavio tebi — rekao je.

— Šta je to?

— Pedeset hiljada dolara. Za hvatanje Luta Kaudrija u Van Berenu. Stiglo je od izvesnog Roda Skrajbnara.

— To je greška — promuća Rip. — To nije moje...

— Mislim da jeste. Tako je naznačeno.

— Ne želim to...

Ben Stil se namršti.

— Zašto? — upitao je.

— To je Holidejevo delo. To je njegova zasluga, taj Lut Kaudri... Šerif sleže ramenima.

— Jedino ako želiš da pokloniš gradskom odboru za nezbrinute udovice — napravio je Stil ozbiljno lice. — Ako želiš da odrasteš i postaneš čovek, onda ćeš to uzeti.

Olson je šakom prešao preko lica.

— To je mnogo novca... — promrmljao je.

— Siguran sam da ćeš ga pametno upotrebiti. Ostaješ ili se vraćaš?

Olson je uzeo zamotuljak sa dolarima i njime nekoliko puta lupio o dlan.

— Ne znam. Moram da razmislim...

Ben Stil je klimnuo glavom i izišao. Bio je siguran da će za mladog Olsona naći mesto u Maskodžiju. Ako bude hteo, uzeće ga za svog pomoćnika. U svakom slučaju, i Samanta Bler će ga primiti među svoje momke.

Ali, Rip Olson nije ostao.

Napustio je grad samo sat kasnije. Bez pozdrava...

XXVI

Dodž Siti.

U „Long Brenč salunu” puno je dima i sveta.

Bar dvadeset kibicera tiska se oko stola za kojim igraju dva pokeraša.

Lice čoveka u belom odelu je prekriveno graškama znoja. Ima u rukama ful i siguran je u dobitak. Ali, ~~momak~~ preko puta njega plaća sve.

Na sredini stola je preko četiri hiljade dolara.

Nisko občešena svetiljka baca avetinjsku svetlost na obode njihovih šešira. Lica su im dopola u senku.

Momak, jedva osamnaest godina, mirno razdvaja karte i čeka.

Sav je u crnom: šešir, kaput, pantalone. Kao sneg bela košulja vezana je oko vrata kravatom boje vina.

Njegov partner polaže svoje karte.

— Full! — uzviknuo je. Oko njega se razlegao tihi žagor. A onda su se sve oči okrenule prema mladiću.

On nemarno baca svoje.

Svi su videli: bio je to kare dama.

I gomila novčanica i zlatnika prelazi na njegovu stranu.

Sada je žagor postao još glasniji. Ali, čovek u belom odelu ne može da se pomiri sa porazom.

— Mora da si me varao, balavče! — uzviknuo je glasno.

Momak je malo podigao glavu.

— Kako? — upita.

— Ne znam kako, ali znam da je si. Igram poker deset godina i nije mi se desilo da jedan balavander uči pameti mene, Rekse Hofmana...

— To je tvoj problem, Rekse! — izgovorio je mladić važnim, izveštano mirnim glasom.

— Da ne zamišljaš da si Dok Holidej? — isceji se ovaj.

— Za tebe jesam, kad se tiče pokera.

— Je li? — uvuče ovaj glavu u ramena. — Možda si brz i na revolveru kao na rečima, a?

I izvuče svoj kolt.

Delić sekunde pre njega, u mlađićevnoj, šaci se stvorio revolver kalibra 45. Odskočio je samo jednom u ruci i Reks Hofman je bio razoružan.

Buljio je u svoju šaku, ispunjen nevericom i bolom.

Oko stola se oteo uzdah.

— Nebesa! — otelo se nekome.

Dim se nije ni slegao, a momak je pokupio novac, okrenuo svima leđa i mirno izišao u noć.

Tako je Rip Olson počeo da krs-tari Zapadom...

KRAJ

Naslov originala:

FRANK LARAMY —

„THE REFUGEE FROM
CINCINNATI”

Copyright 1975 by Universum press

SVA PRAVA PRIDRŽANA

Odgovorni urednik Svetozar TOMIĆ

Izdaje i štampa NIP „FORUM” Novi Sad, Vojvode Mišića 1.

Štampano: 24. juna 1975.

Oslobođeno osnovnog poreza na promet mišljenjem Pokrajinskog
sekretarijata za obrazovanje, nauku i kulturu SAP Vojvodine

broj: 413—279/73 od 10. marta 1973. godine
juli 1975.

jul 1975.